

İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ

T.C
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
UYGULAMALI PSİKOLOJİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**PSİKANALİTİK KURAM PERSPEKTİFİNDEN
CİNSELLİK (EROS) VE SALDIRGANLIK
(THANATOS) DÜRTÜLERİ BAĞLAMINDA
CİNSEL DOYUMUN GİRİŞİMCİLİKLE İLİŞKİSİ**

Yüksek Lisans Tezi

Elif HAN

İSTANBUL/2025

İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ

T.C
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
UYGULAMALI PSİKOLOJİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**PSİKANALİTİK KURAM PERSPEKTİFİNDEN
CİNSELLİK (EROS) VE SALDIRGANLIK
(THANATOS) DÜRTÜLERİ BAĞLAMINDA
CİNSEL DOYUMUN GİRİŞİMCİLİKLE İLİŞKİSİ**

Yüksek Lisans Tezi

**Elif HAN
Y23TUYP001**

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Zekeriya KÖKREK

İSTANBUL/2025

ONAY SAYFASI

Yüksek lisans öğrencisi Elif Han'ın “Psikanalitik Kuram Perspektifinden Cinsellik (Eros) ve Saldırganlık (Thanatos) Dürtüleri Bağlamında Cinsel Doyumun Girişimcilikle İlişkisi” konulu tez çalışması jürimiz tarafından Uygulamalı Psikoloji Yüksek Lisans tezi olarak (oy birliği / oy çokluğu) ile başarılı bulunmuştur.

Adı Soyadı

İmza

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Zekeriya KÖKREK

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Numan KONUK

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Derya DENİZ

ETİK BEYAN

Hazırlamış olduğum bu tez özgün bir çalışma olup, YÖK ve İstanbul Ticaret Üniversitesi Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamiyle uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesinin resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

Elif HAN

ÖNSÖZ

Sophia'ya ithafen...

Kolay olduğunu söyleyemeyeceğim, 50 yaşında üniversiteye dönüş yapmak benim için gerçekten de zordu. Yaşanılan nice acı deneyimin terapi süreci olarak başladığım acıdan kaçıp hazzı ulaşma yolculuğunda bu tezle bir doğum gerçekleşti ve saygıyla andığım Freud'un dediği gibi acı süblimasyon yoluyla, lezzetli bir hal alıp bilimsel bir çalışmaya dönüşerek, Simurg (Zümrüd'ü Anka) gibi küllerinden yeniden doğdu. Bu doğumda emeği geçen; yıllarca beni akademik alana sürüklemek için çaba vermiş, çalışmamda ölçeğini kullandığım ve tez sürecinde vefatıyla kaybettiğim bilim annem, çok kıymetli eğitimci Yar. Doç. Canan Savran'a, yüksek lisans sürecimde tanıştığım ve bana tezli programa geçmem için azim ve motivasyon veren manevi kızlarım ve sınıf arkadaşlarım Psk. Dan. Beride Kocatürk ve tezime haftalık denetimleriyle yön veren Psk. Aile Dan. Büşra Yiğit'e, Sıfat Listesi'nin telif hakkı elinde bulunmasına rağmen benden hiçbir yardımı esirgemeyerek Canan Hocam'ın eksikliğini hissettirmeyen Akademik Psikoloji'nin kurucusu Uzm. Psk. Dan. Zeynep Balcı'ya, verilerimin toplanmasında destek olan nice iş arkadaşşıma, sabır gösteren aileme, değerli fikirleriyle bana her zaman derin yollar açan kızım Zeynep Yılmaz'a ve kendim olma yolumda destek veren babası Alper Cem Yılmaz'a, katılımcı iş adamlarına, bir sözüyle danışman hocam olmasını arzu ettiğim ve sonunda başardığım, ülkemizde cinsellik gibi bir konuyu çalışmak için oldukça cesur olmamı sağlayan ve benden bıkmayan felsefi düşün hocam tez danışmanım çok kıymetli Dr. Öğretim Üyesi Zekeriya Kökrek'e içten teşekkürlerimi sunarım.

ÖZ

Freud, cinselliği Eros (yaşam içgüdü) ve saldırganlığı ise Thanatos (ölüm içgüdü) olarak kavramsallaştırmıştır. Eros yaşamı sürdürmeyi, üremeyi ve yaratıcı enerjiyi temsil ederken, Thanatos yıkıcılığı, agresifliği ve ölüm arzusunu temsil etmekte ve insan davranışları bu iki karşıt dürtü arasındaki çatışmayla şekillenmekte, cinsellik (libido) ve saldırganlığın yönetimi, ifade biçimi toplumsal normlar, ahlak ve bireyin bilinçdışı süreçleri tarafından yönlendirilmektedir. Bu süreçte, cinsel ya da saldırgan dürtüler, bireyin doğrudan ya da sorunsuz tatmin bulamayacağı durumlarda bastırılarak, yer değiştirme (deplasman) ya da yüceltme (süblimasyon) yoluyla başka alanlara yönlendirilebilirler. Girişimcilerin cinsel enerjilerini doğrudan ifade edememeleri de, bu enerjiyi iş hayatında başarı, güç ve yenilik yaratma gibi süreçlerde kullanmalarına yol açabilmekte ve benzer şekilde, saldırgan dürtüler de iş dünyasında rekabet, kararlılık ve liderlik gibi özelliklerle yüceltilebilmektedir. Bu çalışmada cinsel tatminsizliklerin ve saldırgan davranışların, girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkileri incelenmiş, bunlar arasındaki korelasyonel ilişkileri saptanarak çeşitli değişkenlere göre ele alınmış ve bulgular psikanalitik perspektiften yorumlanmıştır. Çalışmada, cinsel tatminsizliklerin nasıl yaratıcı ve yenilikçi çabalara kanalize edilebileceğini ve bu sürecin girişimcilik üzerinde nasıl bir etkiye sahip olabileceği analiz edebilmek amacıyla Golombok- Rust Cinsel Doyum Ölçeği Erkek Formu ve Sıfat Listesi (ACL) ile birlikte, araştırmacı tarafından geliştirilen “Sosyodemografik Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırmaya 102 girişimci iş adamı katılmış ve cinsel öz doyumun girişimcilik üzerindeki değişimin %15,5’ini açıkladığı görülerek cinsel tatminin, girişimcinin kişilik özelliği üzerindeki etkisinin anlamlı olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Cinsellik, saldırganlık, cinsel doyum, girişimcilik, yer değiştirme (deplasman), yüceltme (süblimasyon)

ABSTRACT

Freud conceptualized sexuality as Eros (life instinct) and aggression as Thanatos (death instinct). While Eros represents life-sustaining, reproductive and creative energy, Thanatos represents destructive, aggressive and death desire, and human behavior is shaped by the conflict between these two opposing instincts. The management and expression of sexuality (libido) and aggression are shaped by social norms, morality and the unconscious processes of the individual. In this process, sexual or aggressive instincts can be repressed and directed to other areas by displacement or sublimation in situations where the individual cannot find direct satisfaction. The fact that entrepreneurs cannot express their sexual energy directly can lead them to use this energy in processes such as creating success, power and innovation in business life, and similarly, aggressive instincts can be sublimated with characteristics such as competition, determination and leadership in the business world. In this study, the effects of sexual dissatisfaction and aggressive behavior on entrepreneurial tendencies were examined, the correlational relationships between them were determined and addressed according to various variables, and the findings were interpreted from a psychoanalytic perspective. In the study, in order to analyze how sexual dissatisfaction can be channeled into creative and innovative efforts and how this process can have an impact on entrepreneurship, the Golombok-Rust Sexual Satisfaction Scale Male Form and Adjective List (ACL) together with the “Sociodemographic Information Form” developed by the researcher were used. 102 entrepreneurial businessmen participated in the study and it was found that sexual self-satisfaction explained 15.5% of the change on entrepreneurship, and the effect of sexual satisfaction on the personality trait of the entrepreneur was found to be significant.

Keywords: Sexuality, aggression, sexual satisfaction, entrepreneurship, displacement (displacement), sublimation (sublimation)

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN.....	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	2
1.2. Araştırmanın Önemi	3
1.3. Problem Cümlesi	4
1.3.1 Alt Problem Cümleleri.....	4
1.4. Sınırlılıklar	6
1.5. Sayıtlar.....	6
1.6. Tanımlar.....	6
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE ve LİTERATÜR ARAŞTIRMALARI.....	8
2.1. Psikanalitik Perspektiften Biliçaltı Kavramı.....	8
2.2. Psikanalitik Perspektiften Cinsellik (Eros) ve Saldırganlık (Thanatos).....	9
2.2.1. Libido ve İki Dürtü	9
2.2.2. Nesne İlişkileri.....	12
2.2.3. Ayna ve Büyük Öteki	13
2.2.4. Bağlanma	14
2.2.5. Kardeş Sırası ve Aşağılık Kompleksi	15
2.2.6. İhtiyaçlar Teorisi.....	16
2.3. Cinsellik ve Saldırganlığın Yer Değişimi ve Yüceltilmesi.....	17
2.3.1. Yer Değiştirme.....	18
2.3.2. Yüceltme	18
2.3.3. Düş Kırıklığı, Cinsel Düş Kırıklığı ve Saldırganlık.....	19
2.4. Cinsel Öz Doyum ve Cinsel Öz Doyumla İlgili Görüşler	20
2.5. Girişimcilik ve Girişimcilikle İlgili Görüşler	23
2.5.1. Erk, Girişimcilik ve Yaratıcı Yıkım	24
2.6. Cinsellik ve Saldırganlığın Yer Değişimi ve Yüceltilmesi Olarak Girişimcilik.....	26
2.6.1. Yer Değiştirme ve Girişimcilik.....	26

2.6.2. Yüceltme ve Girişimcilik	27
2.6.3. Girişimciliği Saldırganlık Olarak Gören Çeşitli Görüşler	28
2.6.4. Girişimcilik ve Cinsel İktidar... ..	32
2.7. Araştırmalar ve Bilimsel Çalışmalar.....	34
3. YÖNTEM	38
3.1. Araştırmanın Modeli.....	38
3.2. Evren ve Örneklem	38
3.3. Veri Toplama Araçları	38
3.3.1. Demografik Bilgi Formu	38
3.3.2. Glombok Rust Cinsel Öz Doyum Ölçeği	40
3.3.3. Sıfat Listesi (ACL)	43
3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	48
4. BULGULAR.....	50
4.1. Girişimcilerin Tanımlayıcı Özelliklerine Ait Bulgular.....	50
4.2. Cinsel Öz Doyum ve Sıfat Listesi Sonuçları Ait Betimleyici İstatistikî Bulgular... ..	52
4.3. Girişimcilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Cinsel Öz Doyum Düzeyleri ve Sıfat Listesi Ait Sonuçların Karşılaştırılması.....	54
4.4. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyum Düzeyleri ile Kişilik Testi Sonuçları Arasındaki İlişkilerin	71
4.5. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Sıfat Listesi Kişilik Özellikleri Üzerine Etkilerini İnceleyen Yol Analizi Sonuçları	76
4.6. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyumlarının Girişimci Kişilik Özellikleri Üzerine Etkilerini İnceleyen Yol Analizi Sonuçları	78
4.7. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Sebat, Düzen, Gösteriş, Değişiklik ve İlgi Görme Üzerine Etkilerini İnceleyen Yol Analizi Sonuçları.....	79
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	81
5.1. Tartışma	81
5.2. Sonuç ve Öneriler.	92
KAYNAKÇA.....	95
EKLER	110
Ek 1. Etik Kurulu Onayı	110
Ek 2. Bilgilendirilmiş Onam Formu	111
Ek 3. Demografik Bilgi Formu	112
Ek 4. Golombok Rust Cinsel Öz Doyum Ölçeği Erkek Formu Soruları	113
Ek 5. Sıfat Listesi Soruları	115
Ek 6. Ölçek Kullanım İzinleri.....	118

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Girişimcilerin Betimleyici Özelliklerine Ait Bulgular

Tablo 2. Kadın ve erkekler için altboyutlardan elde edilen Cronbach alfa değerleri

Tablo 3. Girişimcilerin Tanımlayıcı Özelliklerine Ait Bulgular

Tablo 4. Girişimcilere Uygulanan Cinsel Öz Doyum Ölçeğine Ait Bulgular

Tablo 5. Girişimcilere Uygulanan Sıfat Listesine Ait Bulgular

Tablo 6. Girişimcilerin Yaşlarına Göre Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 7. Girişimcilerin Yaşlarına Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

Tablo 8. Girişimcilerin Kardeş Sıralarına Göre Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 9. Girişimcilerin Kardeş Sıralarına Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

Tablo 10. Girişimcilerin 0-6 Yaş Arasında Bakım Veren Kişilere Göre Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 11. Girişimcilerin 0-6 Yaş Arasında Bakım Veren Kişilere Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

Tablo 12. Girişimcilerin Medeni Durumlara Göre Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 13. Girişimcilerin Medeni durumlara Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

Tablo 14. Girişimcilerin Eğitim düzeylerine Göre Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 15. Girişimcilerin Eğitim Düzeylerine Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

Tablo 16. Girişimcilerin Çocuk Durumlarına Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 17. Girişimcilerin Çocuk Durumlarına Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının

Tablo 18. Girişimcilerin İş Pozisyonlarına Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 19. Girişimcilerin İş Pozisyonlarına Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

Tablo 20. Girişimcilerin Günde Çalıştıkları Süreye Göre Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 21. Girişimcilerin Günde Çalıştıkları Süreye Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

Tablo 22. Girişimcilerin Satın Alma Tercihindeki Önem Sırasına Göre Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 23. Girişimcilerin Satın Alma Tercihindeki nem Sırasına Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

Tablo 24. Girişimcilerin Cinsel z Doyum Düzeyleri ve Alt Faktörleri Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

Tablo 25. Girişimcilerin Cinsel z Doyum Düzeyleri ile Sıfat Listesi Sonuçları Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

Tablo 26. Girişimcilerin Cinsel z Doyum Düzeylerinin Sıfat Listesi zerine Etkilerini İnceleyen Yol Analizi Sonuçları

Tablo 27. Girişimcilerin Cinsel z Doyumlarının Girişimcilik Düzeyleri zerine Etkisinin İncelenmesi

Tablo 28. Girişimcilerin Cinsel z Doyum Düzeylerinin Sıfat Listesi (Sebat, Düzen, Gösteriş, Değişiklik ve İlgi Görme) zerine Etkisinin İncelenmesi

Tablo 29. Psikanalitik Kuram Temelinde Kavramlar Tablosu

ŞEKİLLER

Şekil 1. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Sıfat Listesi Kişilik Özellikleri Üzerine Etkilerini İnceleyen Yol Analizi Sonuçları

Şekil 2. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyumlarının Girişimci Kişilik Özellikleri Üzerine Etkilerini İnceleyen Yol Analizi Sonuçları

Şekil 3. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Sebat, Düzen, Gösteriş, Değişiklik ve İlgi Görme Üzerine Etkilerini İnceleyen Yol Analizi Sonuçları

1. GİRİŞ

Girişimcilik, bireysel motivasyon, psikolojik sürdürülebilirlik ve davranışsal iletişimlerin karmaşık bir harmanı olarak görülmektedir. Psikanalitik kuramın kurucusu Sigmund Freud, motivasyon da dahil, insanın tüm davranışlarının altında yatan enerjiyi, temelde önce cinsellik ve saldırganlık olarak, daha sonra da yaşam (Eros) ve ölüm (Thanatos) olarak iki güç şeklinde tanımlamaktadır (Freud, 1905, akt. Merkit, 2016; Zhukov, 2021; İrk, 2023). Bu itici güçleri “dürtü” ve bunların birbiriyle ya da ikameleriyle yer değişimini de savunma mekanizmaları adını verdiği sistem içinde “yer değiştirme (deplasman)” ve “yüceltme (süblimasyon)” olarak ifade etmektedir. Cinsellik ve saldırganlık ile görünür hale gelen yaşam ve ölüm dürtüleri, aynı zamanda yaşatan ve öldüren dürtüler olarak özünde, Lacan (1964)’a göre de insanın tüm düşünce, duygu ve davranışlarına kaynaklık eden “arzu” yu barındırmaktadır (Lacan, 2022). Arzunun doğasını anlama ve kişinin öncelikle başkalarıyla değil kendi arzusuyla ilişkisini yönetebilmesi, arzu etisinin çekirdeği ve öznedeki son kalıntıdır (Lacan, 2024:162; Güngör, 2023). En baştan beri, kuruluşu itibarıyla bastırılmış olduğu için, günlük iletişimin normal dilinde, bilincin sözdiziminde özgün bir hali bulunmadığı için normal bir düşünce silsilesine indirgenemeyen şey işte bu bilinçdışı cinsel arzudur, bu arzunun tek yeri birincil süreç mekanizmalarıdır (Zizek, 2002:33). İnsanın etkiler karşısında deneyimlediği yaşantısının arzu edilen ve edilmeyen nitelikler taşıması, insanın deneyimlenen şeye yaklaşması ya da uzaklaşması biçiminde tezahür etmektedir. Bu çerçevede ikincil davranış olan uzaklaşma davranışı aslında hazzın karşılanmaması, yetersizliği ya da ulaşıldıktan sonraki kaybıyla oluşmaktadır. Çünkü haz arayışındaki varlık kabul edilen insan, bu durumda acıyla tanışmakta ve onunla baş başa kalmaktadır. İnsan türünün bireylerinde ortak olan bu tutum, zamana, mekana ve nesneye göre değişiklik gösterse de bu özde değil görünüştedir. Çünkü insan her ne kadar acı çekiyor gibi görünse de, hayatta kalmak için başarmak, görünmek ve baş başa kaldığı acıdan kurtulma yolları arayarak arzuladığı biçimde yaşamak istemektedir. Tüm davranışlarının temelinde ölmek ve acı çekmemek ya da hayatta kalmak ve haz almak yer almaktadır. O halde

yaşamak için öldürmek ve haz için çoğaltmak arzusunundaki insan, devamlı suretle arzularını tatmin etmeye ve tehditlerden kaçmaya çalışan davranışlar içerisinde salınmakta olan bir varlıktır. İnsanlık tarihi, arzuların tatmini ve korkuların giderilmesi için insanın sürekli gelişim içinde olduğunu, savaşıp, barıştığını ve bunları sağlamak için medeniyet çatısı altında ikame nesneler bularak, tutum ve davranışlar geliştirdiği göstermekte, bu salınım psikoloji biliminde haz ve acıdan doğan cinsellik ve saldırganlığın toplumsal görünümü olarak yer bulmaktadır. Freud'a göre bireyler, yüceltme yoluyla toplumsal olarak kabul edilemez dürtü ve arzularını ifade ederek, toplumsal izin verme onayına sahip olmakta ve böylece çekilecek acıyı bertaraf etmekte ve acıdan uzak durmaktadırlar (Freud, 2021:111,112). Böylece arzuya sebep olan bu enerjiler, yaratıcı ve üretken çabalar içeren sanat, spor ya da iş alanı gibi daha kabul edilebilir formlara dönüştürülebilmektedir. Bu manada girişimcilik, toplumsal onay alan bir meydan okuma olarak düşünülebilir ve bu bağlamda girişimciler, sürekli, sürdürülebilir ve zorlayıcı iş ortamlarında, saldırganlık, risk alma, gelişmişlik ve rekabet gibi davranışlar sergileyerek bu dürtülerin enerjilerini işlerine kanalize edebilmektedirler. Bu özellikleriyle girişimcilerin adeta sahip olunanlar üzerinden bir dille bir savaş sürdürmekte oldukları görülebilmekte, fakat bu savaşın arkasındaki psikolojik dinamikler, bilinçaltı motivasyonlar ve başarıma ihtiyacına sebep olan duygusal süreçler ve psikolojik acılar göz ardı edilmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bireylerin cinsellik ve saldırganlık dürtülerini yönetmesi, giderek karmaşıklaşan ve belirsizleşen günümüzde daha da zorlaşmaktadır. Hayatın içinde başarılı kabul edilen bireylerin cinsellik ve saldırganlık dürtülerini nasıl yönettiği, başarı motivasyonunun kaynaklarının neler olduğu bilimsel açıdan önemli bilgiler sağlaması beklenen bir durumdur. Psikoloji biliminin temelinde yer alan ve bu arayışları “bilinçaltı” kavramıyla cevaplayan Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisi ve Freud’un dürtüleri ile savunma mekanizmaları neredeyse unutulacak hale gelmiş, güncel kuram ve farklı yaklaşımlar nedeniyle psikoloji alanında da değer yitimine uğramış olduğundan örneklenmeye, alanda yapılan çalışmaların yetersizliğinden dolayı daha fazla ihtiyaç duymaktadır. Bu tezin ana varsayımı, cinsel öz doyumun düşük olması ve saldırganlık dürtülerinin baskı altında tutulması durumunda bireyin

bir saldırganlık biçimi ve dışavurumu olarak girişimciliğe yatkınlığının artabileceğidir. Yani, cinsel öz doyumun eksikliği ve saldırgan davranışların baskılanması, bireyin bu enerjileri girişimcilik yoluyla yüceltme olasılığını arttırabilmektedir. Bu çalışmada cinsel tatminsizliklerin ve saldırgan davranışların, girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkileri incelenmiş, bunlar arasındaki korelasyonel ilişkileri saptanarak çeşitli değişkenlere göre ele alınmış ve bulgular psikanalitik perspektiften yorumlanmıştır. Çalışmada, cinsel tatminsizliklerin nasıl yaratıcı ve yenilikçi çabalara kanalize edilebileceğini ve bu sürecin girişimcilik üzerinde nasıl bir etkiye sahip olabileceği analiz edebilmek amacıyla “cinsel öz doyum” ve “girişimcilik” arasında bir ilişki olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda çalışma iki ana soru etrafında şekillenmektedir;

- Girişimcilerin cinsel öz doyum düzeyleriyle girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

- Girişimcilik özellikleri ve saldırganlık arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Bu temel sorular psikanalitik kuram perspektifinde cinsellik ve saldırganlık arasındaki ilişkinin girişimcilik üzerindeki etkilerini bazı değişkenlerle birlikte incelenmektedir. Arzu edilen genel amaç ise, çalışmanın yaratacağı farkındalığın, eğitim ve iş dünyası, insan kaynakları ve psikoloji alanına, cinsel öz doyumunu yeterli, ahlaki ve insani değerlere uygun bir yaşam iradesi gösteren saldırgan olmayan girişimcilerin çoğalmasına yönelik öneriler sunmasıdır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Cinsellik ve saldırganlık dürtüleri bağlamında cinsel öz doyum ve girişimcilik arasındaki ilişkiyi yordayan bu araştırma, literatür taraması yapıldığında daha önce araştırılmadığı görülen özgün bir çalışmadır. Bu araştırma, disiplinler arası köprü kurmaya katkı vererek, öznesi insan olan psikoloji ve iş dünyası alanlarını ortak bakışa davet etmesi açısından önemlidir. İhmal edilen ve geçiştiren bir konu olan girişimcinin bilinçaltına dair kazandıracağı farkındalık ve pratik iç görülerle girişimci profilini geliştirme, iş yeri ruh sağlığı ve iyi oluş politikalarını düzenlemeye katkı vereceği düşünülmektedir. Toplumsal normların ve tabuların sorgulanması ile cinsellik ve

saldırganlık arasındaki ilişki, dönüşüm ve bunların yüceltilmesi daha konuşulabilir ve görünür hale gelmesi umulduğundan, eğitim ve iş yaşamına bu perspektiften bir farkındalıkla yeniden bakılabilecek olması araştırmanın önemini arttırmakta, girişimcilere ve iş dünyası ile ona hazırlayan eğitim alanına katkıda bulunması beklenmektedir.

1.3.Problem Cümlesi

Bu çalışma, cinsel öz doyum azaldığında saldırganlığın artacağı, bu saldırganlığın iş dünyasında girişimcilik olarak yer aldığı, yer değiştirme ve yüceltme yoluyla, toplumsal onay almış girişimcilik üzerinden var olduğu hipoteziyle başlamıştır. Bu hipotezden yola çıkılarak, girişimcilerin kişilik özellikleri belirlenerek, yaş, cinsiyet, kardeş sırası, 18 yaşına kadar aile ile olma durumu, 0 – 6 yaş bakım verici, medeni durum, eğitim durumu, çocuk sahibi olma, iş pozisyonu, günlük çalışma süresi , kardeş sıralaması ve satın alma tercihleri değişkenleri yordanmıştır. Fakat çalışmada girişimci olarak yeterli kadın katılımcıya ulaşılamaması sebebiyle cinsiyet değişkeni çalışmadan çıkarılmıştır.

1.3.1. Alt Problem Cümleleri

Çalışmanın ana hipotezi çerçevesinde temel problem cümlesinden yola çıkılarak “Girişimcilerin demografik özellikleri ile cinsel öz doyum düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?” Sorusunun yordanması için aşağıdaki alt problem cümleleri oluşturulmuştur;

1. Girişimcilerin yaşı ile cinsel öz doyum düzeyleri ve kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

2. Girişimcilerin cinsiyeti ile cinsel öz doyum düzeyleri ve kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

3. Girişimcilerin kardeş sırası ile cinsel öz doyum düzeyleri ve kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

4. Girişimcilerin 18 yaşına kadar aile ile olma durumu ile cinsel öz doyum

düzeyleri ve kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

5. Girişimcilerin 0 – 6 yaş bakım verici durumu ile cinsel öz doyum düzeyleri ve kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

6. Girişimcilerin medeni durumu ile cinsel öz doyum düzeyleri ve kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

7. Girişimcilerin eğitim durumu ile cinsel öz doyum düzeyleri ve kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

8. Girişimcilerin çocuk sahibi olma durumu ile cinsel öz doyum düzeyleri ve kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

9. Girişimcilerin iş pozisyonu ile cinsel öz doyum düzeyleri ve kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

10. Girişimcilerin günlük çalışma süresi ile cinsel öz doyum düzeyleri ve kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

11. Girişimcilerin satın alma tercihleri ile cinsel öz doyum düzeyleri ve kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

12. Girişimcilerin cinsel öz doyum düzeyleri nedir?

13. Girişimcilerin kişilik özellikleri nedir?

14. Girişimcilerin ortak en yüksek ve düşük 5 kişilik özelliği hangileridir? Yüksek kişilik özellikleri saldırganlık özelliği taşımakta mıdır?

15. Girişimcilerin cinsel öz doyum düzeyleri ile kişilik özellikleri sonuçları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

16. Girişimcilerin cinsel öz doyum düzeylerinin girişimci kişilik özellikleri üzerine etkisi var mıdır?

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışma konusu öznel deneyimleri sorgulaması nedeniyle az sayıda katılımcıya ulaşılarak gerçekleştirilmiştir. Başta kadın ve erkek katılımcılar ile planlanan bu çalışma, yeterli sayıda kadın girişimciye ulaşılamaması nedeniyle yalnızca erkek girişimci katılımcılarla gerçekleştirilmiş olup, erkek girişimcilere de iş yoğunlukları ve zaman darlıkları nedeniyle ulaşmanın zor olmasından dolayı, katılımcı sayısı 102 kişi ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular, katılımcıların uygulanan veri toplama araçlarına verdiği yanıtların doğruluğu ile sınırlıdır.

Araştırma bulguları, kullanılan ölçme araçlarının ölçmekte oldukları niteliklerle sınırlıdır.

Araştırmada toplanan veriler 2024 yılı ile sınırlıdır.

Örneklem grubuna ait demografik bilgiler “Demografik Bilgi Formu” içinde yöneltilen sorular ile sınırlıdır.

Çalışmanın içeriği psikoloji kuram ve yaklaşımlarının hepsini kapsamamakta, konuya ve literatüre büyük ölçüde Psikanalitik Kuram çerçevesinde yaklaşılmasıyla sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

Örneklemin, evreni temsil edecek kapasitede olduğu, katılımcıların sorulara içten ve dürüst biçimde cevap verdikleri varsayılmaktadır. Araştırma kapsamında kullanılan ölçme araçlarının ölçülmesi hedeflenen kavramları geçerli ve güvenilir bir biçimde ölçtüğü varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar

Cinsellik (Sexuality): Cinsellik, bireylerin cinsel yönelimleri, davranışları ve kimlikleri aracılığıyla ifade edilen biyolojik, psikolojik ve sosyal özelliklerin birleşimidir.

Saldırganlık (Aggression): Saldırganlık, fiziksel veya sözel olarak başkalarına zarar verebilecek eylemleri içeren, düşmanca veya yıkıcı davranışlar sergileme eğilimidir.

Cinsel Doyum (Sexual Satisfaction): Cinsel doyum, bir bireyin cinsel ihtiyaçlarının ve arzularının karşılanma derecesini yansıtan, kişisel olarak tatmin edici bir cinsel yaşantıyı ifade eder.

Girişimcilik (Entrepreneurship): Girişimcilik, yeni iş fırsatları yaratma ve bu fırsatları ticari başarıya dönüştürme sürecidir, genellikle yenilikçilik ve risk alma ile karakterize edilir.

Yer Değiştirme (Displacement): Psikolojide yer değiştirme, kabul edilemez bir dürtü veya duyguyu, bu dürtüye yönelik daha az tehditkar veya daha kabul edilebilir bir hedefe yönlendirerek ifade etme mekanizmasıdır.

Yüceltme (Sublimation): Süblimasyon, bireyin toplum tarafından kabul edilebilir, üretken ve yaratıcı çıktılar üretmek üzere kabul edilmeyen dürtüleri veya duyguları dönüştürdüğü bir savunma mekanizmasıdır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE ve LİTERATÜR

2.1. Psikanalitik Perspektiften Bilinçaltı Kavramı

Bilinçaltı kavramı, Sigmund Freud'un; bilinç, bilinç öncesi ve bilinçaltı şeklinde ayırdığı üç bölümden oluşan ve psikanalitik kuramın temelini oluşturan zihin kuramının en derininde ve bilinmez olan bölümünü oluşturmaktadır (Söylemez, 2014). Psikanaliz ise, bilinçaltını kanıtlayarak, bireye kendi benliğinin dahi yöneticisi olmadığını göstermiştir (Freud, 1994:282). Bilinçaltı, bireyin bilinç bölümüyle algılayabildiklerinin dışında kalan tüm zihinsel öğeleri içerdiğinden bu öğelerin bilinç bölümüne ulaşması zordur. Bu zorluğun sebebi bilinçaltının içeriğinde bulunan öğelerin genellikle, gerçekliğe, toplumun öğretilerine ve mantığa uymayacak şekilde de olsa doymak isteyen dürtülerin arzularıyla dolu olması, kişinin iç dünyasında sürekli bir dinamik sağlaması ve bastırılmış dürtüler, yasaklanmış arzular ve kabul edilemez isteklerin burada saklanmasıdır. Bilinçaltı, duygusal birikimlerin ve yaşam enerjisinin kaynağıdır ve bilince çıkması yasaklanmış yaşantıların tümünü kapsamaktadır (Özcan, 2024). Bu içerikler zaman zaman rüyalar, dil süreçleri ve nevrotik belirtiler aracılığıyla kendini göstermektedir. Freud'a göre her rüya, bir arzunun gerçekleşmesi, bir isteğin çarpıtılarak doyuma ulaşması olup (Freud, 2019:174, Bakır, 2008:30), genellikle yasaklanmış arzulardan oluşan bastırılmış zihinsel içerikler, yoğunlaşma ve yer değiştirme ile her birinin farklı anlamı olan çeşitli sembollerle rüya olarak görünüp, algılanmaktadır (Freud,1994:174). Bilinçaltı içerikleri genellikle kişinin bilinçli tarafı (ego) tarafından tehdit edici olarak algılandığı için bilinç düzeyine çıkmaları da engellenmektedir. Freud'a göre, "bastırma", bu tehditkar bilinçaltı içeriklerinin bilinç düzeyine ulaşmasını engelleyen ana savunma mekanizmasıdır (Freud, 2013:142; Freud, 2022:119) "Yer değiştirme" ve "yüceltme" yoluyla bastırılan bu içerikler bilinç ve toplum tarafından kabul edilebilir hale gelmektedir. Yüceltmede ise bir cinsel dürtünün gerçek hedefi yerine aynı yoğunlukta ama cinsel olmayan başka bir hedefe yönelttiği görülür. Yüceltmeyle bastırılan enerjiler uygun kaynaklara aktararak toplumsal idealleri cinsel hazların önüne koymayı ve gelişimdeki dinamiklere bağlı olarak başka yollara ve nesnelere sapmayı

sağlamaktadır (Freud, 2022:129; Köybaşı, 2020). Kültür tamamıyla cinsel dürtülerin bastırılması üzerine kurulmuştur (Bakır, 2008: 18). Girişimcilik bu noktada kolektif bir bastırmanın yüceltilmesi, girişimci ise bastırmanın yüceltilmesi yoluyla iş yaşamına yön vererek kültürü yaratan kişi olarak görülmektedir.

2.2. Psikanalitik Perspektiften Cinsellik (Eros) ve Saldırganlık (Thanatos)

2.2.1. Libido ve İki Dürtü

Freud (1920:105-106), başlangıçta insan davranışlarını yönlendiren Eros (yaşam dürtüsü) ve Thanatos (ölüm dürtüsü) adını verdiği iki temel dürtü olduğunu öne sürmüştür. Freud, libidoyu Eros olarak, insanın hayatta kalma, üreme ve yaratıcılık ile ilişkili enerjisi olarak tanımlarken, Thanatosu ise yıkıcı bir güç olarak tanımlamaktadır (Freud, 2022:131,132). Bu yıkıcı güç, bireyin kendine ve diğerlerine yönelik saldırganlık ve öz-yıkım eğilimlerini içermekte, bu iki dürtü sürekli bir gerilim ve etkileşim içinde olup, saldırganlık bu çatışmanın bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Freud'a göre cinsellik erişkinlikte değil, çocukluk döneminde başlamakta ve libido, çocuğun vücudunun farklı bir bölgesine odaklandığı dönemlerde hareket etmektedir (Freud, 2022:128). Oral, anal, fallik, latens, genital dönem olarak isimlendirilen bu evrelerde yaşanan çatışmalar, yetişkin kişilik özelliklerinin temellerini oluşturmakta ve insanın yaşamındaki çeşitli psikoseksüel evreler boyunca farklı şekillerde ifade edilmektedir (Köybaşı, 2020). Freud, cinselliği sadece üremeye sınırlı olmayan, bireyin genel kişilik gelişimi için de kritik öneme sahip bir faktör olarak görmektedir. Bu nedenle, “cinsel bastırma” veya “çatışmalar”, nevrozların ve diğer psikolojik rahatsızlıkların temel nedenleri arasında yer almaktadır. Freud, saldırganlığı insan doğasının ayrılmaz bir parçası olarak kabul etmekte ve bunu, “ölüm dürtüsü” teorisi ile açıklamaktadır. Freud'a göre, ölüm dürtüsü (Thanatos), bireyin kendine zarar verme veya kendini yok etme eğilimini ifade eder ve bu dürtü, yaşam dürtüsü (Eros) ile sürekli bir çatışma içindedir. Eros, yaşam gücü veya cinsel enerjiyle ilişkilendirilirken, Thanatos, ölüm gücüsü ve yıkıcı dürtülerle bağdaştırılmakta, Eros ve Thanatos, bireysel ve toplumsal gidişata yön veren iki güç şeklinde görülerek,

psikanalitik kuram'da hem cinselliğin hem de saldırganlığın kökenlerine dair derin bir anlayış sağlamaktadır.

Eros, bireyin kendini ve varlığını sürdürme arzusunu temsil etmekte, bireylere, içten tatminlerini bulmaları ve hayatta kalma güdülerini ile anlamlı ilişkiler kurmaları için bir motivasyon sağlamakta ve insanın içsel yenilikçiliğini ve cinsel dürtülerinin bilincin dışında bir biçimde dışavurumunu sağlamaktadır. Freud'a göre Eros'a, cinsel enerji olan libido ile doğrudan erişilebilir ve bu enerji sadece cinsel aktivitelerde değil, aynı zamanda yaratıcılık, sanat ve kültürel üretim gibi diğer alanlarda da işlevsel olmaktadır. Freud uygarlığın insan dürtülerinin sürekli bir biçimde bastırılması üzerine kurulduğunu ifade eder. Birincisi bu dürtüler, ilk olarak cinsel amaçlarından saptırılır daha sonra yerine bir vekil bırakarak ertelenir (Bakır, 2008: 16).

Thanatos , yaşamı sürdüren Eros'a karşıt olarak, insanın iç dünyasında bir yıkım ve ölüm arzusu şeklinde ifade edilmektedir. Thanatos, insanın bilinçdışında olan ölüm, yok olma ve yok etme arzusunu simgelemekte ve bu klasik, saldırganlık, şiddet ve kendi kendini yok etme dürtüsüyle ilişkilendirilmektedir. Freud, Thanatos'u sadece görünen bir saldırganlık (başkalarına yönelik yıkıcı dürtüler) olarak değil, aynı zamanda içe dönük bir şekilde de saldırganlık gösterdiğini ifade etmektedir. İntihar bunun en iyi örneklerinden biridir ve Freud, bu yıkıcı dürtülerin bireyin ruhsal yapısının doğal bir parçası olduğunu ifade etmektedir. Thanatos'un Eros ile sürekli bir çatışma içindedir ve bu çatışma davranışlarında, özellikle saldırganlık şiddetle birlikte ortaya çıkmaktadır. Bu yapı içindeki Thanatos, bireyin saldırgan davranışların kökenini de göstermektedir.

Cinsellik, Freud'un kuramında bireyin hem fiziksel hem de ruhsal sağlığının bir göstergesi olarak ortaya çıkmakta ve Freud'un psikanalitik çalışmaları, nevrozlar ve psikolojik rahatsızlıkların büyük bir kısmı, cinsel enerjinin bastırılması veya sağlıklı yönlendirilmesi ile açıklanmaktadır (Freud, 2021:105). Cinsellik, bireyin sosyal dünyayla bağlantı kurmasında da önemli bir rol oynayarak Eros'un, bireyleri bir araya getirmesine ve cinsel dürtülerin toplumsal bağlar oluşmasına katkıda bulunmaktadır.

Saldırganlık ise, Freud'un Thanatos teorisi ile yayılmasıdır. Saldırganlık, bireyin içsel dünyasındaki yıkıcı eylemlerin izlediği dışavurum olarak görülmekte ve bu dürtüler, insanın bilincinin dışında sürekli bir “ölüm” ve “yok olma” arzusu ile beslenmektedir. Freud’a göre, insanın içinde yer alan bu yıkıcı davranışlar, yalnızca şiddete yönelik şiddet ve saldırganlık olarak değil, aynı zamanda bireyin kendisine yönelik yıkıcı davranışlar olarak da kendini göstermekte ve bu da içerideki savaş olarak suçluluk ve kendine zarar verme gibi oluşumlarda ortaya çıkabilmektedir. Freud, bu saldırgan davranışların evrimsel olarak insanın hayatta kalma mücadelesiyle bağlantılı olduğunu ve insanın kendini koruma güdüsünün bir parçası olduğunu savunmakta, fakat bu saldırganlık modern toplumda, sosyal yapıların baskısıyla bastırıldığından, dolaylı yoldan ortaya çıkmaya mecbur kalmaktadır. Freud, bu bastırılan saldırganlık eylemlerinin, savaşların, şiddet ve şiddet biçimlerinin toplumsal düzeyde dışa vurulduğu, pek çok yapının bu bastırma sonucu oluştuğunu belirtmektedir. Thanatos'un bireysel düzeyde olduğu kadar toplumsal düzeyde de etkili olduğunu savunan Freud, insanın doğasında var olan yıkıcılığı anlamının tüm şiddetin ve savaşların nedenini anlamak olacağını da ifade etmektedir.

Freud, pek çok erkeğin cinselliğinin de bir saldırganlık içerdiğini belirterek, boyun eğdirme ve itaat ettirme arzusunu biyolojik kur yapma sürecinin dışında cinsel nesnenin direncini kırma ihtiyacında görmektedir. Bu nedenle saldırganlık ve sadizmin değiştirilerek ve yüceltilerek liderlik konumunda cinsel içgüdünün saldırgan bir görünüm aldığını ifade etmektedir (Freud, 2021:112).

Pre-genital örgütlenme kavramıyla Freud, obsesif nevroz geliştiren öznenin sabitlendiği cinsel gelişim evrelerinde bu libidinal aşamayı sadist-anal örgütlenme olarak tanımlamaktadır. Saldırganlığı, önceleri “sadist” ve “mazoşist” biçimlerini belirleyen cinsellik dürtüsüyle ilişkili işlevine bağlamakta sonrasında ise nefret ilişkisinin gerçek prototiplerinin cinsel yaşamdan değil, egonun “kendini koruma” ve “yaşatma” içgüdüsünden türetildiği iddia etmektedir. (Freud, 2021:70). Kendini koruma içgüdüğü olarak kabul edilen saldırganlığı egoya tehdit durumlarında ego tarafından dış gerçeklik nesnelerinin varlığı nedeniyle algılanan hoş olmayan duyuların bir etkisi olarak açıklamaktadır. Nefretin, nesnelerle bir ilişki olarak, sevgiden daha eski olduğunu ve narsist egonun dış dünyayı ilkel olarak

reddetmesinden kaynaklandığını ifade etmektedir. Nesneler tarafından uyandırılan hoşnutsuzluğa verilen tepkinin bir ifadesi olarak, ego her zaman kendini koruma içgüdüleriyle dolu olup böylece sevgi ve nefretin tekrarını sağlamaktadır. Bunu sonucunda ego içgüdüleri cinselliği bastırdığında, sadist-anal örgütlenme aşamasında olduğu gibi, içgüdüsel amaca da nefret niteliklerini aktarmaktadırlar (Freud, 2021:94-95). Böylece saldırganlık, insanın hayatta kalması için kendini koruma dürtüsü olarak, daha sonra da nefretin bir ifadesi olarak kavramsallaştırılmakta ve ölüm içgüdüsünün dışsallaştırılması olarak yer bulmaktadır.

2.2.2. Nesne İlişkileri

Melanie Klein'ın insan kişiliğini anne-bebek arasındaki bağla ilişkilendirdiği, insanın sonraki yaşamındaki davranışların ilk temel ilişki biçimine göre gerçekleştiğini belirttiği “nesne ilişkileri” kuramı, nesne, anne ve diğerleri olmadan benliğin gelişiminden söz etmenin mümkün olamayacağını belirtmekte, bebeğin kurduğu ilk ilişkinin annenin memesi ile olduğunu söyleyerek, sevgi ve nefret duygularının ilk aşamada memeye yansıtıldığını iddia etmektedir (İlhan, 2023, Tüzün ve Sayar, 2006). Bebeğin içindeki dürtüler, meme ile birlikte onun taşıyıcısı anneye ve onun yanındaki ötekilere (baba gibi) yönlendirilmekte ve bu nesneler “iyi” ya da “kötü” olarak ayrıştırılmaktadır. Klein, saldırganlığın ve güç ilişkilerinin, daha bebekken yaşamının başlangıcında ona yön verdiğini ve saldırganlık içgüdüsüyle hayatta kalabilmek için başkaları üzerinde egemenlik kurma arzusunun, yaşamın başlangıcından beri var olarak anneyle ilişkilerin esas olduğunu belirtmektedir (Göka, Yüksel ve Göral, 2006). Cinsel dürtülerin yöneltildiği nesne ile kurulan ilişkiler böylece çocuğun erişkin hayatında kurulacak olanların taslağını oluşturmaktadır (Freud, 2020, s. 32, 62, 79, 86, 143, akt. Köybaşı, 2020). Yer değiştiğinde, bu süreçte içsel bilgilerin farklı nesnelere kaydırıldığı bir mekanizma olmaktadır. Sorunların farklılaşması ve daha güvenli olan nesnelere yönlendirilmesi, içsel çatışmaları hafifletilmektedir (Klein, 1948). Klein'a göre yüceltme süreci de çocuklukta başlamakta ve özellikle saldırganlık gibi olumsuz dürtülerin yaratıcı faaliyetlere kanalize edilmesi ile ortaya çıkmaktadır. Klein, depresif çocukların yaşadığı çatışmaları, yaratıcılık ve oyun yoluyla öldürmelerini yüceltme olarak kabul etmektedir. Bu süreç, çocuğun içsel dünyasındaki parçalanmışlıkların yeniden bütünleşmesine ve saldırganlık dürtülerinin daha kapsamlı bir şekilde

yönlendirilmesine olanak sağlamaktadır. Klein çocukların duygusal problemleri dış dünyadaki olaylardan daha çok neredeyse tamamen saldırgan ve libidinal dürtüler arasındaki iç çatışmadan ortaya çıkan fantazilere dayanmakta olduğunu düşünmektedir (Demirdağ, 2017).

2.2.3. Ayna ve Büyük Öteki

Lacan'ın psikanalitik bakışı, bireyin “öteki” ile olan ilişkisine odaklanmakta ve insanın arzuları, ötekinin arzularına dayanmaktadır. Lacan'ın öznesi ise, “arzu” ve “eksiklik” diyalektiğinin yarattığı gerilimdeki bireydir (Demir, 2018). Arzu ise bu eksikliği gidermeye ve telafi etmeye çalışmaktadır (Fink, 2023:81). Lacan, arzuyu “insanın özü” olarak vurgulamakta ve arzuyu varoluşumuzun tam merkezinde görerek eksiklikle ilişkilendirmekte ve bu iki durumun birbirine bağlı olduğunu ifade etmektedir (Tuzgöl, 2018). Lacan, hangi cinsiyetten olursa olsun çocuğun, anneye karşı arzu beslediğini ve bu sebeple babanın bir engel niteliği taşıdığını belirterek, oedipus kompleksinin kaderini oluşturan şeyin babanın evrimi olduğunu iddia eder (Cléro, 2011: 89, akt. Salman, 2018). Baba “Büyük öteki’ni” temsil eder. Lacan’a göre *Objet petit a* cinsiyet fark etmeksizin “ben olanın” dışındaki bütün somut bireylerdir ve öznde eksik olan herkeştir. Büyük öteki ise baba, toplum, devlet, tanrı gibi daha üstsel bir anlamı temsil etmektedir. Bu evre ayna evresi olarak, bireyin kendi benliğini ve öznel gerçekliğini tanımaya başladığı bir yabancılaşma sürecidir. Fakat Lacan'ın bahsettiği yabancılaşma, ayna evresinde kendi bedenine hâkim olmaya başlayan çocuğun bu hakimiyeti kendisinden başka bir yerde gerçekleştirdiğini imgelemesi halidir (Arvas, 2023). Ayna evresi, çocuğun kendi yansımasını ilk kez tanıdığı ve öznenin benlik algısının başladığı psikoseksüel gelişimin bir dönemi olarak ele alınmaktadır. Lacan'a göre, ayna evresi, çocuğun kendini bir bütün olarak algılamasını sağlamakta, ancak bu süreç, aynı zamanda ötekiyle rekabetin ve özdeşleşmenin de başlangıcı kabul edilmektedir. Bu dönemde çocuk, kendi imgesine yönelik hem hayranlık hem de saldırganlık geliştirmekte ve kendi yansımasına duyduğu özlem, benlikle öteki arasındaki rekabetçi ilişkiyi başlatmaktadır (Webster, 2002). Saldırganlık, bu süreçte, öznenin sosyal düzen içindeki yerini mücadele ederek kazanma çabasının bir parçası olarak değerlendirilmektedir. Lacan’a göre, bireyin diğerleriyle olan ilişkilerinde yaşadığı eksiklikler ve çatışmalar, saldırganlık ve diğer

savunma mekanizmalarının gelişimine zemin hazırlar. Ayna imgesi, bir kez benimsendiğinde ise artık ben'in esası veya temel taşı haline gelmektedir (Fink, 2023:136). Özne hem kendi bakışı hem de büyük ötekinin bakışıyla nesneleştirilendir. Bu nesneleştirilmeden dolayı özne içine doğduğu anlam dünyasıyla ilişkisini hiçbir zaman bütünlüklü ve tam olarak tecrübe edemez (Karataş, 2017). Bir gerçeklik aslında arzunun gerçeğini maskeleyi sağlayan bir fantezi kurgusudur (Lacan, 1979, akt. Zizek, 2023:68).

2.2.4. Bağlanma

John Bowlby bebeğin, kendisine bakım verene yönelik derin ve libidinal bir bağ geliştirdiğini belirterek, farklı dinamiklerin şekillendirdiği bu bağın, bu dinamiklere göre farklılaştığını ifade etmektedir. Çocuğun yaşamı bu dönemden sonra birincil bakımvereni ve diğer insanlarla geliştireceği karmaşık ilişkilerden geçmektedir.(Kaplan vd. 1994, akt. Soysal, Bodur ve Şenol, 2005). Daha sonra Bowlby'nin çalışmalarına destek veren Ainsworth (1978), çocukların stres altında gösterdikleri davranışları gözlemleyerek, “güvenli”, “kaygılı-kararsız”, “kaçınmacı” ve “düzenli” bağlananlar olarak dört ana bağlanma stilini tanımlamaktadır (Kavlak ve Şirin, 2009, Morsümbül ve Çok, 2011). Bağlanma kuramı çerçevesinde cinsellik, güvenli veya güvensiz bağlanma stilleriyle ilişkilendirilebilmektedir. Güvenli bağlanan bireyler genellikle daha sağlıklı ve tatmin edici ilişkiler kurmaktadır. Bu bireylerin partnerleriyle daha iyi iletişim kurmaları ve duygusal olarak daha açık olmaları mümkün görülmektedir. Bu da, cinsel yaşamda daha büyük bir tatmin ve yakınlık hissi yaratmaktadır. Öte yandan, kaygılı bağlanan bireylerde cinsellik, doğan kaygıyla birlikte partnerlerine karşı aşırı bağımlı olarak yaşanabilmekte ve bu da ilişkilerde dengesizliğe neden olabilmektedir. Kaçınmacı bağlanan bireyler ise duygusal olarak mesafeli olabilmekte ve bu da cinsel yakınlık kurmalarını zorlaştırmaktadır. Güvensiz bağlantının devamına sahip kaçınmacı ve kaygılı bağlanan bireylerde saldırganlık, kırılma, hayal kırıklıklarının ve reddedilme korkularının birbirinin içine geçtiği, terk etme ve kaçma şeklinde izlenebilen çok yönlü bir şekilde görülebilmektedir (Ainsworth vd., 1978). Anne mahrumiyetinde güvensiz bağlanma geliştiren çocuklarda empati yeteneği gelişmediğinden psikopati ortaya çıkmaktadır (Decety & Cacioppo, 2011, akt. Doksat ve Çiftçi, 2016). Zaman içinde bu

bağlanmanın oluşması, sürdürülmesi, bozulması ve yeni bağlanmaların oluşması kişide çeşitli pozitif, negatif, ayrılıkla beraber kayıp ve yas süreçleri, üzüntü, kaygı, korku, öfke ve saldırganlık gibi duygusal tepkiler meydana getirmektedir. Birey tüm bu duygusal durumları bağlanma biçimlerine göre farklı şekillerde deneyimlemektedir (Bowlby, 2021). Sağlıklı ve tatminkar bağlanma ortamında yetişen bireyler, yetişkinlik döneminde daha sağlıklı ilişkiler kurabilmekte ve aile olduğunda daha sağlıklı bir ebeveynlik yaklaşımı göstermektedirler. Tam aksi ortamlarda yetişen bireylerin ise yetişkinlik döneminde bağımlı, kaygılı, güvensiz, olgunlaşmamış bireyler oldukları ve stres yaratan durumlarda nevrotik semptomlar gösterdikleri görülmektedir. Bebeklik çağında geliştirilen bağlanma davranışları zamanla değişip, güçlenip, zayıflayabilse ve yeni bağlanmalar oluşturabilse de büyük ölçüde yaşamın ilk döneminde geliştirilen bağlanmalar yaşam boyu sürmektedir (Demirdağ, 2017, Hazan & Shaver, 1994, Santiago vd., 2017).

2.2.5. Kardeş Sırası ve Aşağılık Kompleksi

Alfred Adler (1949)'e göre, bir kişinin aile bireylerinin pozisyonları (ilk çocuk, ortanca, en küçük veya tek çocuk), onun risk alma durumu, sosyal ilişkiler ve yönlendirme bilgileri üzerinde yer alır. Doğum sırasındaki durumuna göre, anne-babayla farklı deneyimler yaşamasının sonucu olarak her kardeşin birbirinden farklı karakteristik özellikleri vardır (Adler, 1927:156, akt., Çınarbaş ve Nilüfer, 2019). Adler, ilk çocukların genellikle sorumluluk sahibi ve kontrolcü olduklarını ifade etmektedir. Bu çocuklar liderlik pozisyonlarını üstlenmeye yönelebilirler. Ortanca çocuklar ise, rekabetçi ve adalet arayışı içinde olmalarıyla tanınırlar. Bu özellikler, girişimci bir kariyerde gelişmiş fikirlerin geliştirilmesine yardımcı olabilir. En küçük çocuklar ise en bağımsız olanlar olarak görülürler, ancak aynı zamanda yaratıcı ve serbest düşünceli olanlar da bunlardır. Bu, risk alma oranlarını artırabilmektedir. Risk alma özellikleri ve eğitim durumu gibi değişkenler arasındaki ilişkilerin doğum sırasına göre girişimcilik üzerinde etkisinin incelenmesi sonucu doğum sırasının bireysel özellikler ve kariyer tercihleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir (Wang, Wang & Mu, 2022). Bu tür araştırmalar, Adler'in kardeş sırası teorisinin güncel iş dünyasındaki ilişkilerinin de ilgili olduğunu göstermektedir. Ayrıca Adler'e göre bireyin kendisini yetersiz

hissetmesi ve bunu yok etmeye yönelik çabasını içeren aşağılık duygusu, hayatın her döneminde davranışları belirler (Adler, 2001: 17). Yaşamda en temel amaç başkalarından “üstün olma” amacıdır ve bu amaç kişilik gelişim süreçleri boyunca davranışların altında yatan ve hayatı tüm dönemlerinde belirleyen bir duygudur (Eker, 2012). Ona bu üstün olma arzusu, aşağılık duygusundan kaynaklanmaktadır ve yaşamın bütün dönemlerinde bireye eşlik eder, evrenseldir. Aşağılık duygusu ruhsal gelişimi sürdürmeye yarar (Köknel, 1982, akt., Altıntaş, 1992). Erkeklik protestosu ise kadınlığını ve cinsel rolünü aşağılayan bireyin erkek olma arzusu duymasıdır. Erkek kendini başka erkeklerle karşılaştığında yetersiz bulursa kahraman olmak isteyebilir. Erkeklik protestosu cinsel değil, toplumsal kökenlidir (Altıntaş, 1992). Girişimcilik bu aşağılık duygusundan kurtulmanın ve erkeksi protesto ile üstün olmanın bir tezahürü olarak görülebilir.

2.2.6. İhtiyaçlar Teorisi

Maslow'un “İhtiyaçlar Hiyerarşisi Teorisi” ne göre, insanlar önce temel ihtiyaçları karşılamaya çalışmakta ve bir yandan bu ihtiyaçlar karşılanırken diğer yandan da daha yüksek seviyedeki ihtiyaçlara yönelmektedirler (Maslow,1943). Maslow'un (1943) İhtiyaçlar Hiyerarşisi teorisi, insan davranışlarını yönlendiren beş temel ihtiyaç kategorisini sunabilen bir yapıda sunulmaktadır (Maslow, Deborah & Gary, 1998, akt. Şengöz, 2022). Fizyolojik, güvenlik, sevgi ve aidiyet, saygı ve kendini gerçekleştirme ihtiyacı şeklindeki bu ihtiyaçlar, en düşük seviyedekinden en yüksek seviyeye doğru sıralanmakta (Centre, 2013, akt.Yüceol, 2020) ve “fizyolojik” ihtiyaçlar en temel ihtiyaçlar olup, bireyin yaşamını sürdürebilmesi için gerekli olan biyolojik ayrıntıları içermekte ve yeme, içme, uyuma ve nefes alma gibi temel performansın tatmini bu kategoride yer almaktadır. “Güvenlik” ihtiyaçları, bireylerin sosyal ve ruhsal yaşamlarında, huzur ve düzen içinde yaşama isteklerini ve iş güvencesi, sağlık güvencesi, barınma gibi bireyin kendini koruma güdüsünü harekete geçiren unsurları içermektedir. “Ait olma ve sevgi” ihtiyacı ise sosyal bağların kurulması, bir topluluğa ait olma ve sevgi arayışı bu aşamada yer almakta, bireyler aileleri, arkadaşları, meslektaşları ve sosyal çevreleri ile sevgi alışverişinde bulunarak bu ihtiyaçlarını tatmin etmektedirler. “Saygı” ihtiyacında bireylerin, başkaları tarafından tanınma, saygı görme ve özsaygı geliştirme ihtiyacı tamamlanarak,

yeterliliği sağlanmakta, başarı, statü, prestij ve sosyal tanınırlık bu kategoride öne çıkmaktadır. “Kendini gerçekleştirme” ihtiyacı ise, hiyerarşinin en üst basamağında yer alan kendini gerçekleştirme gücü, bireyin potansiyelini en üst düzeyde kullanma, yaratıcılığını ortaya koyma ve anlamlı bir yaşam sürme arzusunu ifade etmektedir. Tüm ihtiyaç seviyeleri birbirinin doyumuna muhtaç ve birbiriyle bağımlıdır.(Maslow, 1970:97) Maslow'un teorisine göre, bireyler önce en temel beklentileri karşılamaya çalışmakta ve bu ihtiyaçlar tatmin edildikçe daha yüksek düzeydeki ihtiyaçlara yönelmektedirler. Maslow(1954) aslında kendisi de, ihtiyaçlar teorisini bir piramitten ziyade, bir süreç olarak tarif etmektedir (Şengöz, 2022). Bu süreçte bireyler, güvenlik, sosyal ilişkiler, saygı ve sonuçta kendini gerçekleştirme arayışı içinde olmaktadır. Girişimciler yaptıkları işi iş yaşamı dışındaki yaşamında bu doyumları sağlayabilmek için ödenmesi gereken bir bedel olarak görecektirler (Onaran, 1981, akt. Parıltı, 1999). Maslow insanın kendisini sevmesinin tam anlamıyla hiçbir zaman mümkün olamayacağından ötürü büyüme ve gelişmeye devam etmek gerektiğini ifade etmektedir (Maslow, 1982:62). Bu durumda başarılı bireyin rolü daha fazla tüketerek daha iyi bir yaşam standardına sahip olmaktır (Habib, 1993, akt. Bouzenita & Boulanouar, 2016).

2.3. Cinsellik ve Saldırganlığın Yer Değişimi ve Yüceltilmesi

Cinsellik ve saldırganlığın psikanalitik kuramda işlenmesi, bireyin dürtülerini nasıl yönlendirildiğine ilişkin olarak yer değiştirme ve yüceltme savunma mekanizmaları ile açıklanmaktadır. Bu mekanizmalar, dürtülerin doğrudan ifade edilmesi yerine, bireyin bilinçdışı uygulamalarla bu dürtüleri sosyal ve kültürel açıdan kabul edilebilir alanlara nasıl kaydırıldığını ortaya koymaktadır. Freud'a göre insan davranışını yönlendiren iki temel dürtü olan cinsellik ve saldırganlık, bireye sürekli bir gerilim vermekte olduğundan birey bu gerilimleri en aza indirmek amacıyla sürekli doyum arayışına girmektedir. Normal cinsel amaca ulaşılması engellenen ve ya geciktirilen herşey normal amacın yerini alabilecek yeni cinsel amaçlar biçimine sokulacaktır (Freud, 2021:26). Ancak toplumsal ve kültürel yapı bu dürtülerin doğrudan tatmin olmasına izin vermediği zamanlarda bu durumdaki bireyler, bilinçdışı faaliyetler aracılığıyla bu dürtüleri daha kabul edilebilir yollardan ifade etmektedirler. İşte bu noktada yer değiştirme ve yüceltme devreye girmekte ve gerekli ikameleri

sağlamaktadırlar. Dolayısı ile de girişimcilik, cinsellik ve saldırganlık gibi iki temel güdüyü toplumsallaştıran önemli bir kavramdır (Aydın, 2013; Özsungur, 2020).

2.3.1. Yer Değiştirme

Freud'a göre, yer değiştirme, egonun id ve süperego arasında denge kurma çabasının bir sonucudur. İd, dürtüsel ve ilkel arzuların kaynağıdır; süperego ise toplumsal ve ahlaki normları temsil eder. Ego, bu iki yapı arasında bir denge sağlamak zorundadır ve yer değiştirme, bu dengenin korunmasına yardımcı olur. Yer değiştirme bireyin tehditleri düzenleyen ya da kabul edilemeyen cinsellik ve saldırganlık dürtülerini daha güvenli ve kabul edilebilir hedeflere yönlendirmesi olarak ifade edilmekte böylece birey doğrudan ifade edemeyeceği bir ilgiyi daha az tehdit edici, güçsüz ve zayıf bir nesneye yönlendirebilmektedir (Murry & Berkun, 1955, akt. Talbutt ve Ersever). Örneğin, bir bireyin otoriteyi elinde bulundurana karşı öfkesini doğrudan ona ifade etmesi yerine, başka birine ya da nesneye yansıtması tehdidi de azaltmaktadır.

2.3.2. Yüceltme

Yüceltme süreci bireyin cinsel ya da saldırgan dürtülerini, toplumsal olarak değerli ve kabul gören etkinliklere yönlendirme süreci olup, özellikle sanatsal, entelektüel ya da bilimsel üretimlerde cinsel ve saldırgan girişimlerin yapılandırılmasıyla ortaya çıkmaktadır (Freud, 2021:112-113). Yüceltme, ruhsal yaşamın dengeye gelmesine hizmet etmekte ve bireylerin ilkel isteklerini toplumsal olarak kabul edilebilir bir şekilde açıkça desteklemeyi sağlamaktadır. Lacan (1977)'a göre ise arzu, hiçbir zaman tamamen tatmin edilememekte, çünkü arzu, dilin yapılandığı bir alanda sürekli olarak yer değiştirmektedir. Bu bağlamda, Lacan'ın "yüceltme" terimi, dilsel ve anlamlar arasında gerçekleşen bir yer değiştirmeyi ifade etmektedir. Lacan'a göre yüceltme, Freud'un tanımladığı gibi dürtülerin daha yüksek bir ideale yönlendirilmesinden öteye, "arzu nesnesinin (objet petit a)" sürekli kaydırıldığı bir şekilde anlatılmaktadır. Lacan, yüceltmeyi tatmin edilemeyen arzunun başka bir alana yönlendirilmesi olarak açıklamakta fakat bu yönlendirme arzulanan nesneye tam bir ulaşmayı sağlamamaktadır. Yüceltme, arzunun öznesini tatmin edemeyen bir arzuya yönlendirilmektedir. Örneğin, düzenli üretimlerde elde edilen

arzu nesne tam anlamıyla ortaya çıkmaz, onun yerine yaratıcı süreç sırasında özne başka bir tatmin yoluyla verimini almakta ve Lacan bu süreci, arzunun tatmin edilemeyen yapısı ve dilin insan arzularını doğrudan yönlendirmesi olarak açıklamaktadır (Lacan, 1977).

Kim, Zeppenfeld ve Cohen'in (2013) "Süblimasyon, kültür ve yaratıcılık" başlıklı makalesinde , yüceltmenin kültürel arka planlarına göre ne kadar farklılaştığı ve yenilikçilik kapasitelerinin, örneğin, bireylerin bastırılmış dürtülerini yaratıcı bir şekilde ifade etme biçimlerinin, kültürel normlar ve değerler tarafından nasıl şekillendiği tartışılmaktadır. Çalışma, bazı kültürel bağlamların yüceltmeyi ve genel olarak yaratıcılığı da daha fazla teşvik edebildiğini belirtmekte ve özellikle, yüceltme sayesinde bireyin esneklik düzeyini yüksek tutarak, toplumsal normlara uygun bir şekilde içsel çatışmalarını ifade etme kapasitelerinin daha gelişmiş olduğu görülmektedir. Çalışma sonuçları, farklı kültürlerde yüceltmenin, gerçekleştirilecek olan bilimsel veya diğer yaratıcı alanlarda başarı elde etme üzerine önemli bir rol oynayabileceğini de ortaya koymaktadır.

2.3.4. Düş Kırıklığı , Cinsel Düş Kırıklığı ve Saldırganlık Teorisi

İlk olarak 1939 yılında John Dollard ve arkadaşları tarafından geliştirilen bu teori engellenen, başarısızlık yaşayan bireylerin hissettikleri düş kırıklığı ile birlikte saldırganca duygu ve davranışlar gösterdiklerini savunmaktadır. Düşler ne kadar büyükse, saldırganlık o kadar şiddetli olmaktadır. Freud'un, saldırganlığın temel bir dürtü olduğunu ve baskı altında tutulduğunda çeşitli duygu ve davranışlara yol açabileceğini savunmasıyla benzerlik gösteren teoriyle ilgili yapılan araştırmalar,, saldırgan davranışın aslında bir bireyin hedef ve başarıma fırsatlarına müdahale etmek için kasıtlı ve haksız çabalar olarak görülenlere karşı yaygın bir tepki olduğunu göstermektedir. Berkowitz (1964)'e göre, hayal kırıklığı olumsuz duyguları ortaya çıkardığı ölçüde saldırganlığa yol açmaktadır. Engellenme, bir bireyin bir hedefe ulaşmasını engelleyen herhangi bir olay veya uyaran ve buna eşlik eden pekiştirme niteliğidir (Dollard & Miller, 1939). Hedefe ulaşma olasılığı çok yakınsa saldırganlık olasılığı, hedefe ulaşma olasılığının düşük olduğu durumlara göre daha yüksektir. Hedefe ulaşmada engeli ortadan kaldırma olasılığı varsa saldırganlık olasılığı daha

yüksektir. Hayal kırıklığı haklı çıkarsa saldırganlık olasılığı daha yüksektir (Dill ve Anderson, 1995). Özellikle, hayal kırıklığının iki genel koşul altında saldırganlığa yol açabileceğini ve bunların bir önem kaybıyla (bir aşağılama, hakaret veya küçük düşürme yoluyla) ve kişinin gücünü ve egemenliğini kanıtlayarak önemini yeniden iddia etme yönündeki ilkel dürtü, güç ve egemenlik isteği ile ilgili olduğu belirtilmiştir (Kruglanski vd. 2023)

Cinsel düş kırıklığı da teoriye göre tıpkı düş kırıklığındaki gibi cinsel dürtü ve arzulardaki engellenmeden doğmakta, seks yapma konusunda tatmin edilmeyen arzulardan, ulaşılamayan partnerlerden ve tatmin edici olmayan cinsel aktivitelerden kaynaklanan hayal kırıklığı, rahatlama arayışı, güç arayışı, intikam arayışı ve yerinden edilmiş hayal kırıklığı ile ilişkili saldırganlık, şiddet ve suç risklerini artırıyor görülmektedir (Lankfort, 2021). En basit haliyle, cinsel düş kırıklığı, tatmin edilmeyen bir cinsel arzuya karşı psikolojik ve/veya biyolojik bir tepki olarak anlaşılmalıdır.

2.4. Cinsel Doyum ve Cinsel Öz Doyumla İlgili Görüşler

Dünya Sağlık Örgütü (WHO), cinsel sağlığı fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal bir iyilik hali olarak tanımlamakta, cinsel öz doyumla birlikte bu iyilik hali de artmaktadır. Partnerler arasındaki cinsel ilişki tatmin edici değilse, yoksunluk, başarısızlık, güvensizlik ve mutsuzluk duyguları oluşabilmektedir (Maroda, 1997). Çok yönlü ve dinamik bir bileşeni olan cinsel öz doyum, yalnızca psikolojinin konusu olmayıp, multidisipliner bir konu olarak, çiftler arası ilişkilerde başta olmak üzere, toplumsal her süreci etkileyen önemli bir rol oynamaktadır. Cinsel öz doyum, psikolojik özelliklerle birlikte, fiziksel ve fizyolojik özellikleri de içermektedir (Laumann, 1994). Byers (2005) cinsel öz doyumun bir ilişki içindeki kişilerarası alışverişlere bağlı olduğunu belirterek ve cinsel ilişkideki ödülleri ve maliyetleri arasındaki dengeyi vurgulamaktadırlar. Bu yönüyle cinsel enerji bir satın alma gücü de taşımaktadır.

Cinsel öz doyumla ilgili çalışmalara bakıldığında psikolojik faktörlerin cinsel tatmin üzerindeki derin etkisinin öne çıktığı görülebilmektedir. Örneğin, olumlu öz saygı ve beden imajı sürekli olarak daha yüksek cinsel tatmin düzeyleriyle bağlantılıdır

ve bu da bireylerin kendilerini fiziksel ve duygusal olarak nasıl algıladıklarının önemli bir rol oynadığını göstermektedir . Maria de la Sanchez Fuentes ve meslektaşlarının 2013 yılında yayınladıkları, cinsel tatminin 197 bilimsel makale üzerinden sistematik bir incelemesini yaptıkları çalışmada, yaklaşık 40 farklı cinsel öz doyum ölçüsünün incelendiği görülmektedir. Bu incelemenin bulguları, erkek ve kadınların cinsel tatmin düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığını gösterirken, bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı insanların cinsel açıdan daha öz doyumludur bulunduğunu bulmuştur. Psikolojik sorunlar ise, azalan tatmin ve düşük cinsel öz doyum düzeyleriyle ilişkili görünmektedir. Rehman vd. (2011) ise bağlanma stillerinin cinsel öz doyumunu öngördüğünü ifade etmektedir. Bu konuyla ilgili olarak Freud, farkında olmasalar da, iki kişinin etkileşiminin zihnimizi yapılandırıldığını ve öteki kişi ortamdan kaybolursa bile zihnimizdeki kişinin nesne tasarımıyla olan ilişkinin devam ettiğini belirtmektedir. Daha sonra Klein nesne ilişkilerine vurgu yaparak, iyi ve kötü nesneleri tanımlarken birleştirme ve parçalama yaptığımızı söylemektedir. Bowlby ise bağlanma teorisiyle, çocukların bakıcılarıyla etkileşimleri yoluyla belirli bir bağlanma stilini içselleştirdiğini iddia etmektedir. Oluşturulan bağlanma stili, çocuğun duygusal tepki ve kişilerarası davranış kalıplarını geleceğe aktararak, ilişkilerini ve cinsel öz doyumunu şekillendirir. Güvenli bağlanan kişi dış dünyanın iyi bir yer olduğunu düşünerek, iyi huylu ve düzenli olmakta, insanlara güvenebileceğine ve ihtiyaçlarının karşılanacağına inanmaktadır. Kaygılı-kararsız bağlanan kişi ise dünyanın karmaşık bir yer olduğunu düşünmekte ve diğer insanların vereceği zararlardan korkmaktadır. Diğerleriyle yakın olmak istemekte fakat karşılık vermeyeceklerinden korkmaktadır. Kaçınan bağlanma stilinde ise dünyanın kötü ve çürümüş bir yer olduğu inancı hakimdir. Bu stilde bağlanan kişi insanları işe yaramaz görmekte ve insanlardan olabildiğince uzak durarak yalnızca kendine güvenmesi gerektiğini düşünmektedir. Rehman ve meslektaşları, beklendiği gibi, güvenli bağlanma stiline artan cinsel tatmini öngördüğünü bulmuşlardır.

Sprecher (2002) , cinsel doyumun duygusal stresinin vurgulamakta ve cinsel doyumun partnerler arası duygusal bağların güçlü olmasından kaynaklandığını belirtmektedir. Sprecher, cinsel doyumun yalnızca fiziksel olarak tatmin edici olmadığını, aynı zamanda duygusal bağlantı ve rahatlığını da sağlayabileceğini

savumaktadır. Byers (2005)'a göre cinsel doyum, hem fiziksel tatminin hem de cinsel etkileşimlerden duygusal olarak elde edilen memnuniyetin bir ürünüdür. Laumann (1994) , cinsel doyumun, bireylerin cinsel etkileşimlerden elde ettiği genel tatmin belgesi olarak ruhsal kayıt altına alındığını, orgazmın elde edilmesi gibi fiziksel ayrıntıların yanı sıra cinsel faaliyetlerin performansı ve cinsel işlevsellik gibi daha geniş özellikleri de içerdiğini belirtmektedir. Impett ve Peplau (2002), cinsel doyumun bireyin cinsel kişiliği ve tercihleriyle olan psikolojik uyumunu vurgulamakta, cinsel doyumun sadece fiziksel bir süreç değil, aynı zamanda bireyin cinsel kimliği ve davranışlarıyla uyumlu bir psikolojik katman olduğunu ileri sürmektedirler. Impett ve Peplau (2002), güven ve güvenliğin cinsel doyumda oynadığı rolü ele almakta, fiziksel etkileşimler sırasında güvenlik ve özgürlük hissi, daha yüksek cinsel doyum seviyeleri ile ilgili özelliklere vurgu yapmaktadırlar. MacNeil ve Byers (2009), cinsel doyumun etkili iletişim ile kolay ulaşılabilir olduğunu savunmakta, açık ve etkili iletişimin, cinsel beklentilerin ve tercihlerin ifade edilmesinin sağlanması ile cinsel doyumun artacağını belirtmektedirler.

Rosen vd. (2000), cinsel işlev bozukluklarını ve cinsel doyum arasındaki ilişkileri inceleyen Cinsel İlişki Profili (SIP) ölçeğini geliştirmişlerdir. Bu ölçek, cinsel doyumun sadece cinsel performansla değil, aynı zamanda cinsel pazarlardan elde edilen genel tatminle de ilgili olduğunu da vurgulamaktadır.

Fisher (2002), cinsel doyumun, biyolojik ve evrimsel etkenlere dayandığını savunmakta, romantik aşk ve bağlanmanın evrimsel bir fonksiyon olarak cinsel doyumun, partner seçimi ve üreme ihtimalinin mevcut olduğunu vurgulamaktadır. Bu perspektif, cinsel doyumun sadece bireysel tatminin ötesinde, genetik ve evrimsel verimimizle nasıl sağlanabildiğini de göstermektedir.

Baumeister ve Bratslavsky (1999), cinsel doyumun duygusal yatırımları ve cinsel istekler arasındaki dinamikler üzerinden değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedirler. Duygusal yakınlık ve romantik bağların, cinsel tatmin ve doyum üzerinde güçlü bir performansa sahip olduğu gözlemlenmiştir. Whipple ve Brash-McGreer (1997) ise, cinsel doyumun, bireylerin kendilerine olan güvenleri ve beden kullanımı ile doğrudan yaygınlaştığını bulmuşlardır. Bu çalışma, kişinin kendine olan

güveninin ve pozitif beden algısının, cinsel doyumunu artırıcı etkileri olduğunu ortaya koymaktadır.

2.5. Girişimcilik ve Girişimcilik İle İlgili Görüşler

Girişimcilik, tarihsel süreçte farklı şekillerde tanımlanmış ve Richard Cantillon, girişimciliği “belirsizlik ve risk taşıma” yönüyle ele alırken, Jean Baptiste Say “bütüncüllük” boyutunu vurgulamıştır (Keskin ve Şen, 2022). Cantillon’a göre girişimci, piyasa talebindeki değişimlerin getirdiği riskleri üstlenen bireydir (Thornton ve Çetin, 2015). Schumpeter ise girişimciliği, mevcut pazar yapısını bozarak yenilikçi ürün ve hizmetlerle ekonomik yapıyı dönüştüren bir süreç olarak tanımlamış ve “yaratıcı yıkım” kavramıyla yenilikçiliğin önemine dikkat çekmiştir (Kitapçı, 2019; Schumpeter, 2012:67). Schumpeter’e göre girişimciler, ekonomik dengenin bozulmasına yol açarak yeni fırsatlar yaratır ve toplumsal değişime öncülük eder (Er, 2013; Salik Ata, 2023). Girişimciler, belirsiz bir ortamda finansal, sosyal ve psikolojik riskleri üstlenirken, fırsatları erken görme ve değerlendirme yetenekleriyle öne çıkar (Keskin, 2018). McClelland’a göre, başarı ihtiyacı yüksek bireyler, yenilikçi davranışları ve liderlik arzularıyla akranlarından ayrılmakta ve iş yaşamında daha yüksek performans göstermektedir (McClelland, 1985). Girişimci, fırsatları gözleyen ve onları bulduğunda her tür riski alarak gerçekleştirmeye çalışan kişidir. (TÜSİAD, 2002:33). Girişimcilerde çalışkanlık, organizasyon becerisi, risk alma, kararlılık ve kendini yenileme gibi temel özellikler bulunmakta, bu özellikler toplumsal ve ekonomik değişimin hızlandırılmasında kritik bir rol oynamaktadır (Keskin, 2018; Aytaç, 2015). Böylece girişimcilik, bireye ve topluma değer katan, yenilik ve değişimden beslenen bir süreç olarak, toplumsal değişime ivme kazandıran bir güç ve değişim ajanı olarak değerlendirilmektedir (Çiçek, 2018).

Girişimcilik ve iş başarısı toplumlar da genellikle pozitif bir unsur olarak kabul görse de, ardındaki psikolojik dinamikler derinlemesine incelendiğinde, dönüştürülmüş ve yüceltilmiş durumdaki saldırganlığı ve genellikle negatif bir biçimde kullanılan rekabetçi davranış biçimlerini içerdiği ve psikanalitik kuramın kabullerini onayladığı yakından görülmektedir. Bu tür bir saldırganlık, bir yandan girişimcilerin risk almalarını ve bu risklerin sonuçlarıyla başa çıkmalarını,

büyümelerini ve hayatta kalmalarını sağlarken, diğer yandan da rekabetçi yönüyle girişimcilerin, pazarlamalarını şekillendirme veya yeniden tanımlama amacıyla stratejiler uygulayarak, pazardaki rakiplerini geride bırakmalarını ve müşteri tabanını genişletmelerini hedeflemektedir. Böylece rekabetçi saldırganlık, girişimcilerin piyasadaki varlıklarını güçlendirmelerini ve büyütmelemlerini sağlaması açısından negatif unsurları görmezden gelinerek teşvik edilmektedir. Yenilikçilik, girişimcilikle sıklıkla özdeşleştirilen bir özellik olarak görülmekte ve girişimciler, mevcut ürünleri, hizmetleri ve iş modellerini zorlayarak yeni olanı aktarma yoluyla pazarlara zararlı bir şekilde yaklaşan bir saldırganlık göstermektedirler. Böylece bu tür bir saldırganlık, alışlagelmiş düzenleri bozarak radikal yeniliklerle yol açmaktadır. Girişimciler, hedeflerine ulaşmada büyük bir kararlılık göstermekte ve bu süreçte yüksek düzeyde motivasyon ve hırslar, bazen psikolojik olarak saldırgan bir tutuma da dönüşebilmektedir. Girişimciler, sosyal ağlarını ve etkileşimlerini genişleterek iş dünyasında etkili olabildiklerinden sosyal saldırganlıkla bazen diğer bireyler veya şirketler üzerinde baskı kurarak veya güçlü iş ilişkileri geliştirerek kendilerini gösterebilmektedirler.

2.5.1. Erk, Girişimcilik ve Yaratıcı Yıkım

Psikoloji disiplininde erk, bireyler arası ilişkilerde, grup dinamiklerinde ve liderlik çalışmalarında önemli bir rol oynamakta, bu rolüyle de çalışmanın temelini oluşturan önemli kavramlardan biri olmaktadır. Erk, genellikle bir bireyin, grup ya da kurumun başkaları üzerinde etkide bulunma, onların davranışlarını yönlendirme veya kontrol etme kapasitesi olarak tanımlanmaktadır. Bu kapasite, fiziksel güç, ekonomik kaynaklar, bilgi, sosyal statü, hukuki yetkiler veya ideolojik nüfuz gibi çeşitli şekillerde kendini göstermekte ve farklı kaynaklardan beslenmektedir. Arthur Schopenhauer (1778 – 1860) bunu irade, istenç, kuvvet, enerji olarak tanımlar (Karaismailoğlu, 2006). Max Weber'in klasik tanımına göre ise erk, bir bireyin veya grubun, bir sosyal ilişki içinde, diğer bireylerin direnişine rağmen, kendi iradesini gerçekleştirme olanağı olarak tanımlanmakta ve bu devamlılığı sağlamak için ise kendisine itaat eden bireylere ihtiyaç duymaktadır (Becer, 2019; Aktürk, 2023). “Bilgi erk'tir.” diyen Foucault'a göre erk, iktidar ilişkileri aracılığıyla toplumsal yapıların her düzeyinde bulunmakta ve bilgi ile iktidar arasındaki ilişkiyi vurgulamaktadır. O'na

göre iktidar ilişkileri ekonomik süreçler, bilgi ilişkileri ve cinsellik dışında düşünülemez (Kalan, 2014; Çavdar, 2018). David McClelland (1961)'a göre, erk ihtiyacı, bireylerin başkaları üzerinde kontrol sahibi olma, etkili olma ve liderlik yapma arzusundan kaynaklanmakta ve bireylerin iş yaşamında ve sosyal ilişkilerinde nasıl davrandığını önemli ölçüde şekillendirmektedir (Özaslan, 2006; Tiftik, 2022). Erk ihtiyacı yüksek olan bireyler, genellikle liderlik pozisyonlarına çekilmekte ve başkalarının davranışlarını etkilemek için stratejiler geliştirmektedirler. Girişimci “erk” tanımından ayrı düşünülememekte ve erk, genel olarak bir iş yapabilme gücü olarak tamamlanmaktadır. Girişimcinin başarısı, erk kaynaklarının uygun şekilde kullanılmasına ve bu kaynakları ne kadar etkili bir şekilde mobilize edebildiğine ve ekibini nasıl yönlendirdiğine bağlanmaktadır. Bu konuda pek çok farklı tanımlama ve görüş ortaya konmuşsa da girişimcilik ; emek, hammadde ve diğer varlıkları daha büyük değer ve imkan yaratacak şekilde bir araya getirmek olarak tanımlanabilir (Hisrich & Peters , 2001). Cantillon, girişimciyi piyasa karlarını absorbe eden ve kaynakları verimli bir şekilde kullanarak kar elde etmeyi amaçlayan bir aktör olarak öne çıkarırken (Korkmaz, 2012; Çöğür, 2016), Schumpeter, girişimcinin “yaratıcı yıkım” süreci ile ekonomide radikal dönüşümler gerçekleştiren bir rol oynadığını savunmaktadır (Kızılkaya, 2005; Er, 2013). Richard Cantillon, girişimciyi ekonomik sisteminin dinamik bir üyesi olarak ele almakta ve girişimcinin temel rolünün “risk yönetimi” olduğunu belirtmektedir ve bu çapta girişimci, piyasanın görünür elini kontrol edebilen bir tür ekonomik “erk kullanıcı” olarak görülebilmektedir (Hebert ve Link, 1988). Öte yandan Schumpeter'in girişimcisi, yalnızca ekonomik bir risk yöneticisi değil, aynı zamanda ekonomik bir devrimcidir (Küçükaltan, 2009; Basılğan, 2011; Özbay, 2021). Fakat yaratıcı yıkım süreci, bu teoride yalnızca ekonomik dinamiklerle sınırlıdır; fakat bu kavram, insan psikolojisi ve özellikle de cinsellik ve saldırganlığın yüceltilmesi olarak da ele alınabilir. Schumpeter'in girişimcisi, yeni ürünler ve hizmetler yaratırken, aynı zamanda toplumsal yapıyı değiştirerek ve ekonomik düzende bir tür “yaratıcı enerji” kullanmakta bu yaratıcı enerji de Freud'un yüceltmesiyle paralellik göstermektedir. Bu yaratıcı enerjinin altında yatan cinsel dürtülerin yüceltilmesi aynı zamanda saldırgan enerjilerin de toplumsal kabul gören biçimlerde kanallı edilmelerini sağlamaktadır. Schumpeter'in yaratıcı yıkımında, girişimcinin saldırganlığı ve yaratıcılığı böylece içi içe geçmektedir. Schumpeter'in

yaratıcı yıkımı da bu noktada saldırgan bir eylem olarak görülebilmekte ve ekonomik yaşamda bir tür saldırganlık ifadesi olarak yer almaktadır (McCraw, 2007). Girişimci, ekonomik yapıyı yıkarken yeni bir yapı kurma amacı gütmekte olduğundan bu süreç, bireysel saldırganlık ve cinselliğin kolektif düzeyde ekonomik bir yüceltme olarak yorumlanabilir. Freud'a göre saldırganlık, insanın bir parçasının ve bastırıldığında farklı şekillerde ortaya çıkmaktadır (Kiraz, 2015; Merkit, 2016).

Freud'un cinsellik ve saldırganlık kavramlarını daha ileri bir noktaya taşıyan Jacques Lacan, bireyin arzularının yalnızca biyolojik dürtülerle değil, aynı zamanda öteki ile ilişki içinde şekillendiğini savunmaktadır (Akdeniz, 2017; Kaçar, 2018). Lacan'a göre bireyin, toplumsal düzenin kurallarına tabi olduğu süreç boyunca arzularını farklı kanallara yönlendirmesi gerekmektedir. Bu süreç, bireyin kendi arzularını yeniden düzenlemesine ve toplumsal normlar çerçevesinin ifade edilmesine yol açtığından girişimcilik, bu anlamda bireyin öteki ile kurduğu ilişkide kendi arzusunu ifade etme biçimidir. Lacan'ın arzu'nun yapısıyla ilgili bakış açısı, Schumpeter'in yaratıcı yıkımının yıkımı ile birleştiğinde, girişimcinin arzularının toplumsal ve ekonomik düzeyde nasıl ifade edildiği göstermektedir. Dolayısıyla Schumpeter, girişimciyi ekonomik aktörlüğünün ötesinde, toplumsal ve siyasal anlamda bir “erk kullanıcısı” olarak tanımlamaktadır (Fikirli ve Çetin, 2017; Olcay ve Genç, 2024). Girişimci, eski ekonomik yapıların diğer taraftan ayrılmasını ve bu yapıların kendi içinde parçalanmasını sağlamaktadır. Bu süreç, bireyin kendi arzularını yeni bir düzen kurarak gerçekleştirme isteği ile paralellik gösterir. Bu kendi arzularıyla dolu olan yaratıcı erk, yalnızca ekonomik yapıda değil, aynı zamanda toplumsal ve siyasal yapılarda da bulunmaktadır. Bu bütünleştirici projeksiyonda bir girişimci, yalnızca kar peşinde koşan bir ekonomik aktör değil, aynı zamanda iktidar ve erk üzerinde hakimiyet kuran bir dönüşüm gücü olarak görülmektedir.

2.6. Cinsellik ve Saldırganlığın Yer Değişimi ve Yüceltilmesi Olarak Girişimcilik

2.6.1. Yer Değiştirme ve Girişimcilik

Girişimciler, içsel dürtülerin toplumsal olarak kabul edilebilir bir hedefe yönlendirildiği yerde bulunmakta cinsel ve saldırgan dürtüleri, iş dünyasında başarı ve

güç arayışına kanalize edilmektedir. Girişimciler, başkalarıyla doğrudan çatışmaya girmek yerine, bu dürtülerin ihtiyaçlarını iş dünyasında karşılayarak, rekabet ve zorluklarla mücadele etmektedirler. Bu mücadele, bireyin içsel saldırganlık davranışlarının iş görünümünün ortaya çıkardığı risk alma, davranışları ve sınırları zorlaması ile somutlaşmaktadır. Örneğin, bir kişinin otoriteye karşı merkezi öfke ya da bastırılmış saldırganlığı, doğrudan kişisel parçalarda parçalanmak yerine, kendi işlerini kurarak ve bu işin başarılı olması için mücadele ederek ifade edilebilmekte ve otoriteye karşı var olan içsel gerilim, iş dünyasında liderlik arayışı, çeşitlilik arzusu ya da yeni bir pazar yaratma çabası şeklinde dışa vurulmaktadır. Bu süreç, Freud'un tanımladığı şekilde, bireyin ruhsal dünyasında daha derin deneyime yol açan dürtülerin başka bir hedefe kaydırılmasıdır. Yani girişimcilik, bir tür değişim aralığı boyunca bireysel gerilimlerin iş değişiminin aktarımını ifade etmektedir. Girişimcinin iş rekabeti ile gösterdiği yüksek performans, saldırganlık dürtüsünün bir başka hedefe (rakip firmalar ya da pazardaki rekabete) yönlendirilmiş halidir. Bu durumdaki girişimci, bireysel ilişkilerde çatışmaya başlamaktansa, rekabet yoluyla başarıya ulaşma çabası içinde bu motivasyonu yönetmektedir. Saldırgan dürtülerin başka bir biçimde dışavurumu olarak risk alma davranışı da girişimcilikte yaygın bir yer değiştirme örneğidir. İş dünyasında yeni fikirlere yatırım yapma, geleneksel ile başa çıkma ya da cesur adımlar atma girişimcinin saldırganlık isteklerini toplumsal olarak kabul edilebilir bir biçimde bir ifade etme yollarıdır.

2.6.2. Yüceltme ve Girişimcilik

Freud'a göre yüceltme, özellikle yaratıcı ya da üretken etkinliklerde cinsel ve saldırgan davranışların yapılandırılmasıyla ortaya çıktığından, girişimcilik bu anlamda, bireyin içsel çabalarını sosyal fayda sağlayacak, yaratıcı çözümler geliştirecek ve ekonomik değer yaratacak şekilde kanalize ettiği bir süreç olarak görülmektedir. Freud'un cinsellik kavramı yalnızca cinsel ilişkiler ya da erotik arzularla sınırlı olmayıp, daha geniş anlamda esneklik, üretim ve tatmin arayışı da bu ürünün bir parçasıdır. Yüceltme, bireylerin cinsellik ve saldırganlık dürtülerinin toplumun kabul etmesi daha muhtemel olan yüce değerlere (örneğin sanatsal ve bilimsel değerler) dönüştürmesidir. (Morgan ve Clifford 2006: 328, 437). Girişimcilikte cinsel dürtüler yüceltilerek yaratıcılığa, yenilikçiliğe ve üretkenliğe

yönelmektedir. Örneğin, bir girişimcinin yeni bir ürün geliştirmesi ya da pazarda fark yaratacak bir iş modeli ortaya koyması, bireyin cinsel enerjisini yücelterek yaratıcılık alanını temsil edebilmektedir. Bu süreç, bireyin içsel cinsel enerjisini doğrudan tatmin etmesi yerine, toplum tarafından evrensel olarak kabul gören ve değer yaratan bir faaliyete yönlendirişi olarak görülebilmektedir. Girişimcilik, bu bağlamda, bireylerin dürtülerini iş dünyasında yeni fikirler üretmeye, faydalı ürünler ve hizmetler sunmaya yönelttiği bir yüceltme alanı olarak görülebilmektedir.

Freud'un saldırganlık dürtüsü de, cinsellik gibi geniş bir anlam içeren bir dürtü olarak, bireyin kendini kanıtlama, başarıya güç ve hakimiyet kurma isteği ile kullanılmaktadır (Arslan vd., 2010; Odacı ve Berber, 2017). Girişimcilik, bireylerin saldırganlık girişimlerini doğrudan ifade etmek yerine, bu girişimlerin yaratıcı çözümleri ve iş başarı arayışına dönüştürülmesidir. Örneğin, bir girişimcinin iş hayatında karşılaştığı zorluklarla başa çıkarken ortaya çıkan mücadeleci ruh, saldırganlık dürtülerinin yüceltilmiş halidir. Burada zarar verme, yıkıcı ya da zarar verici şekilde değil, daha örtülü bir biçimde bir ifade bulduğundan toplumsal olarak da göz ardı edilerek kabul görmektedir.

Lacan'a göre yüceltme, bireyin doyumsuz kalan arzularını sürekli olarak başka bir alana yönlendirme süreci olarak görülmektedir (Tüzünoğlu, 2004; Şen, 2015). Girişimcilikte bu arzular, başarıya ulaşma, güç elde etme ya da prestij sağlama arayışıyla kanalize edilmekte ve süblimleşme girişiminde girişimci, içten olarak tatmin edemediği dürtülerini sürekli olarak yeni projelere ve iş modellerine yönlendirmektedir. Girişimcinin gelişmiş ürün ve hizmet geliştirmesi, cinsel ve saldırgan dürtülerin yaratıcı faaliyetlere dönüştüğü bir yüceltme örneği sayılmaktadır. Birey, cinsel enerjiyi doğrudan ifade edemediğinde, bu kalitede yenilikçi çözümler üretmeye yönelmiştir. Girişimcinin iş dünyasında başarıya ulaşma çabası, saldırganlık dürtülerinin yüceltilmiş bir biçimi olarak kişinin ruhunun iş dünyasındaki başarı arayışına dönüşmesiyle toplumsal kabul görür hale gelmektedir.

2.6.3. Girişimciliği Saldırganlık Olarak Gören Çeşitli Görüşler

Girişimcilik çok boyutlu yapısı içinde ürünlerde, hizmetlerde, süreçlerde yenilik, yeni iş ve işletme girişimleri, kendini veya stratejik yenileme, hesaplı riskler

alma, proaktif eylemler, rekabetçi girişkenlik ve özerk bireyler ve birimler yaratma olarak öne çıkmaktadır (Ağca ve Kurt, 2007). Proaktiflik girişimcinin en önemli boyutlarından biridir (Antoncic ve Hisrich, 2001:498). Günümüzün giderek şiddetlenen küresel rekabet koşullarında yenilikler yapmada öncü olma, firmaların hayatta kalmaları ve yüksek başarı sağlamaları için önemli bir araç olarak görülmektedir (Knight, 1997: 214). Knight'e göre girişimci, değişim ortamındaki öngörülerde bulunmaya devam ederken, aynı zamanda mevcut piyasa düzenini bozma ve yeni fırsat yaratma arayışında olduğundan saldırganlık ve bu saldırganlık için yetecek paranın sağlanması üzerine odaklanmakta olan erk kullanıcısıdır. İşletmeler proaktiflik boyutuyla şiddetli rekabet ortamında rekabetçi saldırganlığı ve ataklığı benimseyerek, risk ve sorumluluk üstlenerek rekabet avantajı elde ederler ve rakiplerden önce hareket etmek özelliği göstererek faaliyetlerine etkinlik kazandırabilirler (Kaygın, 2012). David McClelland (1961), girişimciliğin altında yatan motivasyonel unsurları açıklarken, bu unsurlardan başarma ihtiyacını ekonomik bir saldırganlık ve yüceltme olarak görmektedir. McClelland'a göre, girişimciler sürekli olarak mevcut olanı zorlamaya, yeniliklere başvurmaya ve alternatif pazar ortamlarında üstün gelmeye çalışarak, sürekli olarak başarı elde etme arzusuyla pozitif saldırganlık göstermektedirler (Kuvan, 2007; Koçer, 2017). Porter ise girişimcilerin karşılaştırılabilir, sürdürülebilir rekabet avantajı elde etmek için nasıl zararlı ve proaktif stratejiler geliştirdiğinden söz etmektedir. Porter rekabet stratejisinin merkezine rekabetçi saldırganlık ve rakipleri zayıflatma süreçlerini yerleştirmekte ve rekabetin yalnızca bir piyasa oyunu olmadığını, aksine rakiplerin pazar payını ele geçirme ve onları saf dışı bırakma amacını taşıyan saldırgan stratejiler içeren bir savaş olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır (Kaygın, 2012; İnce ve Gürbüz, 2020). Zaleznik vd. (1964), liderliği salt yöneticilik kavramından ayırarak yönetimin daha çok kişisel motivasyonlar, duygusal ve güç dinamikleri ile kendi kişisel hedeflerini ve vizyonlarını gerçekleştirmekle ilgili olduğunu, liderliğin ise mevcut yapıyı değiştirmeye çalışan, ekonomik ve psikolojik bir güç kurmaya çalışan saldırgan devrimci olduğunu belirtmektedirler. Gardner' a göre girişimciler, yalnızca ekonomik kazancın peşinde koşan bireyler olmayıp, aynı zamanda toplumsal normlar, kültürel değerler ve siyasal yapılar üzerinde de değişimler gerçekleştiren sosyokültürel devrimci ve yönetici saldırganlık sergileyen bireylerdir (Ağca, 2005; Göksel ve

Ulucan, 2018). Bu bireyler girişimci liderler olarak agresif ve saldırgan şekilde toplumsal değişimin dinamiklerini devamlı manipüle etmekte ve bu süreçte mevcut düzenin temsilcileri ile sürekli bir çatışma yaşamaktadırlar. Kirzner'in modelinde girişimci, fırsatları keşfeden bir gözlemci değil; aksine bu fırsatları aktif olarak arayan ve bu bölgelerdeki rakiplerle karşı karşıya gelerek saldırganlık sergileyen bir aktördür (Yener, 2018; Büyüklgaz, 2020). Thomas Veblen ise, kapitalizmin doğasında bulunan ve girişimcilerin yetkinliğini sağlamak için kullandıkları temel davranışın girişimci saldırganlık olduğunu ifade etmekte fakat bu saldırganlık davranışı, yalnızca ekonomik kazanç elde etmekle kalmayıp, aynı zamanda toplumsal statü ve prestiji artırma çabasını da içermektedir (Aydın, 2013). Veblen, girişimcilerin bu saldırganlıkla, diğer rakiplerini ezmeye ve piyasa hakimiyetini ele geçirmeye çalıştığını belirtmektedir. Yırtıcı yarışma ise, Veblen'in girişimcilerinin rakiplerini kapatarak silmeleri veya onları etkisiz hale getirmek için agresif taktikleri takınmalarını ifade etmekte ve tüketimin toplumsal yapı üzerindeki mevcut gücünden bahsederek “gösterişli tüketim” ve “gösterişli israf” kavramlarını tanımlayarak, girişimcilerin bu sayede sınıfların sosyal statülerini yansıtmak ve artırmak için ekonomik kaynaklarının harcama yönünü de belirleyen yırtıcılar olduklarını ifade etmektedir (Şan ve Hira, 2004). Karl Marx, ise kapitalizmi eleştirirken girişimcileri ve kapitalist işletme sahiplerini proleterya sınıfına karşı ekonomik saldırganlık sergileyen, aktif emek gücünün sömürülmesi için zor kullanıcılar olarak görmektedir (Karahanoğulları, 2008; Turan, 2015). Freud ve Marcuse’a göre bireyin ötesinde tarih ve toplumda olgusallığın baskın olması ve olgusallığın psikolojik bir kavram olmaktan çıkarak toplumsal ve tarihsel bir kavram haline gelmesi kurumlar aracılığıyla olmuş ve olmaktadır (Gedikli ve Gedikli, 2021). Girişimcilik faaliyetleri bu kurumların büyük bir kısmını oluşturduğundan olguların yönetiminde de hakim konumdadır. Marcuse, ekonominin sahte ihtiyaçlar doğurduğunu ve bireyleri bunlara yönlendirdiğini ve bunun sonucunda insani değerlerin giderek gelişmiş endüstriyel sistemin değerlerine uyma eğiliminde olduğunu savunmaktadır (Solak ve Yıldırım, 2024). Marcuse kapitalist girişimciliğin, tüketim ve yalancı ihtiyaçlar oluşturulduğu belirterek, bunların bireysel özgürlükler üzerinde saldırgan bir baskı yarattığını belirtmektedir. Marcuse’ye göre, insanların karşılanması gereken temel ihtiyaçları belirli ve bu ihtiyaçlar insanlar için hayati öneme sahip ihtiyaçlar ile sınırlıdır

(Marcuse, 1990: 5). Marcuse, bu ihtiyaçları yaratan girişimcilerin “yalancı olduklarını” ve pazarlamada genişleyen merkezi roller üstlendiğini belirtmektedir. İleri sanayi toplumları, sürekliliklerini sağlamak ve insanlar üzerindeki denetimlerini sürdürebilmek için bağımlılıklarını, gönüllü haldeki köleliklerini yeniden üreten değerler, doyumlar ve ihtiyaçlar üretmektedirler (Marcuse, 2013: 15). Marcuse’a göre bu süreç, bireylerin farkında olmadıkları bir saldırganlık sonucunda kendi özgün sorunları ve arzuları üzerine gerçekten düşünmelerini engelleyen ve onları tek boyutlu bir tüketim modeline hapseden bir süreç olarak görülmektedir. Gilles Deleuze ve Felix Guattari (2014)’ye göre, kapitalizmin oluşmasının gerekliliğı “şizofrenik” bir yapıya sahiptir çünkü sürekli olarak aşarak ve kendini aşırı bir biçimde çoğaltmaktadır. Bu durumda girişimcilik ilişkileri de şizofrenik olarak değerlendirilmekte, böylece eksiklik varlığın çaresiz yetersizliğine göre arzu olarak kalıcı hale getirilmektedir (Deleuze ve Guattari, 2014: 44-46). Deleuze ve Guattari için pazar ekonomisinin belirlediğı ihtiyaç ve eksiklik psikanalizdeki gibi kurgu yoluyla hakim olan düşünce ve kişiler tarafından oluşturulmakta ve böylece göre ihtiyaçlara bağımlı hale getirilen arzu ile gerçek olmayan bir sistem işler hale getirilmiş olmaktadır (Say, 2017). Zizek (2002) de, girişimciliğı genellikle kapitalist ideolojinin bir parçası olarak ele almakta ve bu sürecin hem yaratıcı hem de yok edici olduğuna dikkat çekmektedir. Girişimcilik, ona göre kapitalist toplumda “yeni” veya “farklı” olma arzusunu karşılayan bir kavramdır fakat aynı zamanda bu arzu, mevcut toplumsal yapılar ve değerleri de tehdit etmektedir. Rekabet kapitalist girişimciliğın varlığının gereklilikleridir ve bu rekabet, Zizek tarafından saldırganlık olarak görülmektedir.

Tüm bu görüşler bütüncül olarak değerlendirildiğinde, saldırganlığın toplumsal yapı içerisindeki ekonomik yaşamda süblimasyona uğramış girişimcilik faaliyeti olarak yer bulduğu, bununla yetinmeyip sosyal onay aldığı, kabul gördüğü hatta teşvik edildiğı, yıkıcı ve yok edici özelliğı ile günümüz girişimciliğının ve ona giden yolların da benzer kabuller almakta olduğu, rekabetsel saldırganlığın gelişmiş toplumlar içinde süblimasyona uğrayarak sosyal ve ekonomik yaşamda “başarılı girişimci” tanımıyla kabuk değiştirerek karşımıza çıktığı görülebilmektedir. Aynı zamanda girişimcilik, erk’ in “yatak değiştirerek” iş alanını bir “iktidar gösterme” alanı

olarak görmesiyle birlikte cinsel öz doyumun sağlanamadığı yerlerde başarıyı ve iktidarı onaylayıcı bir ikame görevi de görebilmektedir.

2.6.4. Girişimcilik ve Cinsel İktidar

Girişimciler genellikle kendi işlerini kurarken toplumsal konumlarını birleştirmekte ve bu süreçte kişisel tatmin elde etmekte ve bu yolla ekonomik ve sosyal iktidara erişmektedirler. Cinsel iktidar ise bireyin cinselliği ve karşı cinsin üzerindeki etkisi ile mevcut olup, aynı zamanda bireyin toplumsal ve psikolojik düzeyindeki gücünü yansıtmaktadır. Freud' a göre, insan davranışlarının hepsi büyük ölçüde cinsel enerjinin başka alanlara kaymasıyla ve cinselliğin azalmasıyla mümkün olmaktadır. Freud'a göre libido (cinsel enerji), bireyin yaşam enerjisini temsil etmekte ve yalnızca cinsel varlığıyla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda iş, sanat, bilim gibi konularda bireylerin motivasyonlarına da yansımaktadır. Bu görüş açısından, girişimcilik faaliyetleri, bireyin cinsel enerjisini farklı bir alana adeta yatak değiştirerek, yani ekonomik ve sosyal başarıya kanalize etme aracı olarak değerlendirilebilir. Freud'un, cinsel dürtülerin (libido) sadece cinsel aktivitelerle sınırlı kalmadığını, aynı zamanda toplumsal hayatta başarıya ulaşma ve iktidar kazanma yönünde de kullanılabileceğini öne sürerken, girişimcilik gibi gelişme ve yaratıcı davranışları, bireyin cinsel enerjisini yönlendirerek toplumsal ve ekonomik başarıyı sağlayan bir sürecin parçası olarak da görmektedir.

Öte yandan, Adler , bireylerin temel motivasyon kaynağının aşağılık duygusu ve bu duygunun yarattığı güç arayışının savunucusu olarak karşımıza çıkmaktadır ve başarıya ulaşma, kontrol ve iktidar arayışı, sosyal ve kişisel becerilerde yetersiz hissetmelerden başlamaktadır. (Selvi, 2018; Aytekin ve Aytekin, 2023). Girişimcilik, bu güç arayışının bir varlığı olabilir ve birey, girişimcilik yoluyla hem toplumsal hem de cinsel iktidar elde edebilir. Bu bakış açısına göre girişimciler, iş dünyasında başarıya ulaştıkça sosyal statülerini ve cinsel iktidatlarını artırabilmektedirler.

Liderlik, girişimcilik sürecinin merkezi yer alan bir unsur olarak iktidar dinamikleri ile yakından ilgili görülmekte, John Kotter ve Bernard Bass (1985) gibi liderlik kuramcıları, liderlik ve güç arasındaki ilişkiyi sürdürmekte, liderlik liderlerine ulaşmalarında ve toplumsal hayatta kalmalarında kilit bir rol oynadıklarını

belirtmektedirler (Bass & Avolio, 1994). Girişimcilik sürecinde, bireylerin liderlik özellikleri, hem sosyal çevrelerinde hem de iş dünyasında güç elde etmelerine olanak tanımaktadır. Cinsel iktidar da bireyin, başkaları üzerinde cinselliği, güç ve etki yaratmayı sürdürmeyi ifade etmekte olduğundan cinsel iktidar, hem kişisel olarak devam edecek hem de toplumsal düzeydeki statülerinde kendini gösterebilen bir güç olarak karşımıza çıkmaktadır. Girişimciler, böylece iş dünyasının önde gelen liderlik pozisyonları ve toplumsal prestij ile cinsel iktidarlarını da başarabilmektedirler. Sosyal psikoloji literatüründe, elde edilecek iktidar ve statünün cinsel gücünün bulunduğu ve bunun toplumsal kabul üzerinde etkili olduğu vurgulanmaktadır (Kenrick & Gutierrez, 1980).

Liderlik ve toplumsal statüyle elde edilebilecek cinsel cazibe ve iktidarla girişimcilerin daha fazla kişiye ulaşabildikleri ve toplumsal statünün romantik ilişkilerde etkili olduğu belirtilmektedir (Rule & Ambady, 2008). Bu da girişimcilerin başarıya ulaşmalarının sadece ekonomik kazanç sağlamadığını, aynı zamanda cinsel iktidar ve toplumsal statülerini de arttırdığını göstermektedir. Sadalla, Kenrick ve Vershure (1987) tarafından yapılan bir diğer çalışmada da, girişimcilerin gücünün artması ve bu gücün kazandırdıklarının cinsel zenginliklerini de arttırmasını sağladığı karşımıza çıkmaktadır. Michael Kimmel ise cinsiyet ve iktidar arasındaki farkı vurgulayarak, girişimcilerin güç kazandıkça cinsel yaşamda daha etkili hale geldiklerini savunmaktadır (Kimmel, 2005). Bu politik, girişimcilik ve iktidar özgürlüğü, bireyin cinselliğini nasıl ifade ettiği ve cinsel gruplarda ne kadar başarılı olduğu üzerinde etkili olabilmektedir.

Cinsel iktidar, aynı zamanda bireyin toplumsal iktidar ile ilişkisini de güçlendirmekte ve girişimcilik, toplumsal statü kazanan bireyler aracılığıyla, bu statülerini cinsellikleri üzerinden ifade edebilme olanağı bulabilmektedir. Bu olanak da girişimcilerin toplumsal ve psikolojik olarak daha güçlü hissetmelerine katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle başarılı girişimciler, yönetim pozisyonları ve finansal başarılarıyla toplumda daha yüksek statülere ulaşarak, toplumsal çekicilik ve cinsel cazibe kazanmaktadır. Baumeister ve Twenge (2002), elde edilebilecek cinselliklerini ifade etme biçimlerinin toplumsal güç ve statü ile nasıl bağlantılı olduğunu incelemişlerdir. Bu çalışma, cinsel iktidarın toplumsal iktidar ile güçlü bir şekilde

varlığını sürdürdüğünü ve girişimcilerin sosyal güç kazandıkça cinselliklerini daha özgürce ifade edebildiklerini göstermektedir.

2.7. Araştırmalar ve Bilimsel Çalışmalar

Konu ile ilgili yayınlanmış bilimsel çalışmalar incelendiğinde, cinsel öz doyumun girişimcilik eğilimlerinin üzerine doğrudan odaklanan spesifik araştırmalara rastlanılmamış, fakat cinsel öz doyumun iş performansı, yaşam tatmini ve genel sağlık gibi konular üzerinden gösterildiği dar bir literatüre ulaşılmıştır. Bunlardan ilki olan “İş performansı ve yaşam tatmini üzerine cinsel doyumun etkileri” başlıklı çalışmada Judge, Thoresen, Bono, ve Patton (2001) iş tatmini ile iş performansı arasında geniş kapsamlı bir meta-analiz gerçekleştirmişlerdir. Bu çalışmada, iş tatmininin iş performansında olumlu yönde ortaya çıktığı ve iş tatminini etkileyen faktörler arasında bireysel duygusal ve psikolojik sağlığın önemli olduğu belirtilmektedir. Bu bulgular, dolaylı olarak cinsel doyumun da iş performansı üzerinde etkili olabileceğini düşündürmektedir (Judge vd., 2001). Ayrıca çalışma, iş tatmini ile iş performansı arasındaki ilişkide, aracı değişkenlerin rolünü inceleyerek, iş tatminini yüksek olanların, işlerine daha fazla katılım göstermekte olduklarını belirtmektedir. Yüksek iş tatmininin, çalışanların işten ayrılmalarını engellediği ve daha az ayrılma planı yapmalarını sağladığı ifade edilmektedir. 2004 yılında yayınlanan Blanchflower ve Oswald’ın “Para, seks ve mutluluk üzerine ampirik bir çalışma”, isimli araştırmasında ise, cinsel aktivite ve yaşam doyumları arasındaki ilişkiler ayrıntılı bir şekilde analiz edilmekte ve bu iki değişken arasında belirgin bir etkileşim olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçları, haftalık cinsel aktivite performansı ile genel yaşam doyumları arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Yani, daha sık cinsel aktiviteye sahip bireylerin genel olarak daha yüksek yaşam doyumuna sahip olduğu belirtilmektedir. Çalışma ayrıca cinsel doyumun sağlanacağı ekonomik durumları da ortaya çıkarmakta, ekonomik olarak daha iyi durumda olanların, daha yüksek doyum yaşamaları olası görünmektedir. Araştırmacılar, cinsiyet, yaş ve medeni durum gibi demografik özelliklerin cinsel doyum üzerinde etkili olduğunu da belirlemektedirler. Örneğin, evli olmayan veya daha genç bireyler arasında cinsel doyum düzeylerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları, cinsel doyumun sadece

bireysel bir sağlık ve mutluluk göstergesi olmadığını, aynı zamanda ekonomik refahın ve demografik yapının da cinsel doyumu kolaylaşabildiğini göstermektedir.

Giacolini ve Sabatello (2019), “İnsan ilişkilerinde motivasyonel/duygusal saldırganlık sistemi” isimli makalelerinde saldırganlık ve cinsellik organlarını inceleyerek, bu birimlerin beyin aktiviteleri ve nörobiyolojik işleyişle ilgili çalışmalarını ortaya koymaktadırlar. Özellikle erkekler arası saldırganlık gibi belirli saldırganlık türlerinin, sosyal reklamların ve cinsel dürtülerle nasıl etkileşime girdiği analiz edilmiştir. İnsanlar arası ilişkilerde öne çıkan başatlık ve korkunun motivasyonel ve duygusal sistemleri arasındaki etkileşimi detaylandırılmakta ve bu etkileşimin, sosyal etkileşimlerde baskın veya boyun eğici davranışları tetikleyebilir olduğu vurgulanarak ve bu da çeşitli ruhsal bozukluklarla ilişkilendirilebilmektedir. Örneğin, bireyler arası rekabetçi davranışlar tetiklendiğinde, kişiler kendilerini “zafer için doğmuş” ya da “yenilgiye mahkum” olarak algılayabilir ve bu durum, çeşitli ruh sağlığı sorunlarını tetikleyebilir. Bu tür bir dinamik, özellikle duygu durum bozuklukları veya anksiyete bozuklukları gibi psikiyatrik durumlarla ilişkilendirilebilir. Çalışma, psikanalitik görüşler ile nörobilimin kesişiminde, agresyonun zihinsel işlevler ve kişilik yapıları üzerindeki etkilerini anlamada yeni yollar sunmayı amaçlamakta ve bu bilgilerin, psikanalitik ve terapötik yaklaşımlarda agresyon ve hakimiyet gibi temaların daha iyi ele alınmasına yardımcı olarak, Freud'un teorilerini modern nörobilimsel bulgularla birleştirerek, psikanaliz ve nöropsikanaliz arasındaki diyalogu güçlendirme potansiyeline sahiptir.

Zhao ve Seibert (2006)'in çalışması “Beş büyük kişilik boyutu ve girişimcilik durumu: Davranışsal genetik perspektifi” girişimcilik ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkileri ele alarak, hangi kişilerin girişimcilikle istihdam edildiğini araştırmaktadır. Bu çalışma, bireylerin girişimcilikte bulunabilmesi için önemli bir katkı sağlamakta ve girişimcilik alanında kariyer arayışı içinde olacak kişilik profillerini daha iyi anlamamıza yardımcı olmaktadır. Büyük beş kişilik modeli (dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk, nevrotiklik ve deneyime göre) özelliklerinin girişimci olma durumu ile nasıl ilişkili olduğunun analiz edildiği bu çalışmada, bireysel girişimciliğin muhafazasının üzerindeki özellikler belirlenmektedir. Zhao ve Seibert, geniş bir grup üzerinden veri toplamış ve hem girişimcilerin hem de girişimci olmayanların kişilik

özelliklerini karşılaştırmışlardır. Araştırma sonucunda “dışadönüklük” puanlarının girişimcilerde yüksek olduğu bulunmuştur. Bu da, girişimcilerin sosyal etkileşimlerinde daha aktif ve insanlarla iletişim kurmada daha yetenekli olduklarını göstermektedir.

Sari Pekkala Kerr, William R. Kerr ve Xu (2018) tarafından kaleme alınan “Girişimcilerin kişilik özellikleri: Son literatürün incelenmesi” başlıklı çalışma, 2000 yılından 2018’e dek girişimcilerin kişilik özelliklerine dair literatürü kapsamlı bir şekilde incelemektedir. Araştırmada, girişimciler arasında sıkça gözlemlenen Büyük-5 kişilik modeli, öz yeterlilik, yenilikçilik, kontrol odağı ve başarı ihtiyacı gibi temel kişilik özellikleri öne çıkarılmakta ve girişimcilerin risk tutumları ve hedefleri gibi konular da ele alınmaktadır. Araştırmacılar, incelenen çalışmaları girişimcilğe giriş, performans sonuçları ve girişimciliğin terk edilmesi gibi farklı girişimci davranışlarına göre kategorize etmekte ve araştırma, girişimciler arasında bu özelliklerde önemli bir heterojenlik olduğunu belirtmekte ve bu heterojenliğin, örneğin küçük ölçekli “ana cadde” işletmeleri ile risk sermayesi destekli girişimler gibi girişim türlerine bağlı olarak değiştiğini göstermektedir. Araştırmada, özellikle işletme performansı ile girişimci kişilikleri arasındaki bağlantının yeterince araştırılmadığını ve bu alanların gelecekteki araştırmalar için büyük fırsatlar sunduğunu vurgulamaktadır. Çalışma ayrıca, kişilik özellikleri araştırmalarından elde edilen bulguların girişimcilik eğitim programlarına ve girişimciliği teşvik etmeye yönelik politika girişimlerine entegre edilmesinin, farklı girişimci türlerine daha etkili müdahaleler sağlayarak yeni girişimlerin başarı oranlarını artırabileceğini belirtmektedir.

Yadav ve Batra'nın (2023) "Narsisizm girişimcilik niyetlerini etkiler mi? Planlı davranış perspektifi teorisi" başlıklı çalışması, narsisizmin girişimcilik niyetleri üzerinde çalışmak için Planlı Davranış Teorisi (TPB) gözden geçirilmektedir. Çalışmada narsisizm, bireyin girişimcilik eğilimlerinin temel bir kişilik özelliği olarak ele alınmakta ve narsisist olarak başarılı olmak için çabalamakta olan bireyin, liderlik arzusu ve risk alma eğilimlerinin girişimcilik niyetleriyle nasıl örtüştüğünü ortaya çıkarmaktadır.

Planlı Davranış Teorisinde, bireyin davranış niyetlerinin, tutumun, kişisel normların ve algılanan davranışsal kontrol tarafından şekillenmesi öne çıkmakta ve bu teoriye göre narsisistlerin risk alma ve kendi başarılarına güvenme eğilimlerinin yüksek olduğu belirtilmektedir. Araştırma, narsisizmin girişimcilik niyetlerini güçlendirdiğini ancak bu etkileşimin bireysel sosyal gelişme normları ve faydalarından etkilendiğinin ortaya çıkarmaktadır. Narsisizmin bazı olumsuzluklarının (örneğin, eleştirilere kapalı olması, aşırı kendine güven) sürdürülebilirlik ve etik sorunların yaratılabileceği vurgulanmakta ve bu bağlamda çalışma, narsisist özelliklerin girişimcilikte hem olumlu hem de olumsuz etkiler doğurabileceği ve girişimcilik niyetinin çok boyutlu bir yapı olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde yapılan araştırmalara bakıldığında bu çalışmanın konusuna yakın Akarsu ve Döven tarafından 2022 yılında gerçekleştirilmiş olan, girişimcilik yönelimlerini etkileyen faktörleri inceleyen ve teknoparklarda faaliyet gösteren girişimciler üzerine yoğunlaşan bir çalışma bulunmakta olup, bu çalışmada girişimcilik yeteneklerinin özellikleri dört ana başlıkta incelenmekte ve dış faktörler (çevresel ve sosyal statü) iç faktörlere (bireysel ve katılım) göre girişimcilik yönelimlerinde daha fazla etkili olarak bulunduğu ifade edilmektedir.

Diğer bir çalışma karanlık üçlü kişilik özellikleri ile girişimcilik niyeti arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Mengüloğlu, tarafından 2020 yılında yapılan “Karanlık üçlü kişilik özellikleri ile girişimcilik niyeti arasındaki ilişki” başlıklı araştırmada sonuç olarak araştırmanın ana konusunu oluşturan ve literatürde psikopati, narsizm ve Makyavelizm olarak birleşerek karanlık üçlü kişilik özelliklerini oluşturan özellikler ile girişimcilik niyeti arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu belirtilmektedir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Psikanalitik Kuram perspektifinden, cinsellik ve saldırganlık dürtüleri bağlamında, cinsel öz doyum ile girişimcilik arasındaki ilişkiyi açıklamaya yönelik olduğundan, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeline uygun olarak gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin varlığı ve değişim derecesini belirlemeye yönelik bir modeldir (Karasar, 2005; Karasar, 2011).

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini 34 yaş üzeri, İstanbul ilinde ve kendi şirketinde çalışan erkek girişimciler oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini, temsil niteliğini arttırmak açısından farklı iş kollarında girişimcilik faaliyetleri gösteren çeşitli odalara bağlı girişimcilerle ve 102 örneklem sayısı ile sınırlandırılmıştır. Çalışmanın örneklemini bahsedilen evrenden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile seçilen, tüm ölçekleri cevaplayan 102 erkek girişimciden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Katılımcıların sosyodemografik özelliklerine ilişkin bilgi toplamak amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan form ile yaş aralığı, cinsiyeti, kardeş sırası, 18 yaşına kadar aile ile birlikte olma durumu, 0-6 yaş arası bakım veren, medeni durum, eğitim durumu, çocuk varlığı, iş pozisyonu, günlük çalışma süresi, satın alma tercihleri sorgulanmaktadır. Yalnız erkek girişimcilere ulaşılabildiğinden “cinsiyet” tanımlayıcı özelliklerden çıkarılarak bulgular 10 sosyodemografik özellik üzerinden oluşturulmuştur.

Çalışmaya 102 erkek girişimci katılmış olup, bu girişimcilerin tanımlayıcı özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1. Girişimcilerin Tanımlayıcı Özelliklerine Ait Bulgular

Tanımlayıcı Özellikler		Sayı	%
Yaş	35-44 yaş	38	37,3
	45-54 yaş	44	43,1
	55 yaş ve üzeri	20	19,6
Kardeş sırası	1. kardeş	52	51,0
	2. kardeş	26	25,5
	3. ve sonrası	24	23,5
18 yaşına kadar anne-baba ile birlikte olma durumu	Evet	99	97,1
	Hayır	3	2,9
0-6 yaş arasında bakım veren kişi	Anne	88	86,3
	Anne dışında biri	14	13,7
Medeni durumu	Bekar	14	13,7
	Evli	67	65,7
	Dul	21	20,6
Eğitim düzeyi	Lise ve altı	40	39,2
	Ön lisans/Lisans	44	43,1
	Lisans üstü	18	17,6
Çocuk varlığı	Evet	92	90,2
	Hayır	10	9,8
İş pozisyonu	İşin kurucusu	76	74,5
	İşin devralanı/mirascısı	26	25,5
Günde çalışılan süre	0-6 saat	15	14,7
	7-10 saat	58	56,9
	11 saat ve üzeri	29	28,4
Satın alma tercihindeki önem sırası	Marka	46	45,1
	Kalite	25	24,5
	İhtiyaç	15	14,7
	Lüks	16	15,7
Toplam		102	100

Girişimcilerin tanımlayıcı bulgularından yaş dağılımına bakıldığında, en büyük grubu %43,1 ile 45-54 yaş aralığındaki kişiler oluşturmaktadır. Bunu %37,3 ile 35-44 yaş aralığındaki girişimciler takip etmekte, 55 yaş ve üzeri olanlar ise %19,6 ile en küçük grubu temsil etmektedir. Kardeş sırası incelendiğinde, girişimcilerin %51,0'inin ilk çocuk olduğu görülmektedir. İkinci çocuklar %25,5'lik bir orana sahipken, üçüncü ve sonraki çocuklar %23,5'lik bir dilimi oluşturmaktadır. Girişimcilerin büyük çoğunluğu (%97,1) 18 yaşına kadar anne-babalarıyla birlikte yaşamışlardır. Bu dönemi ailesinden ayrı geçirenlerin oranı ise sadece %2,9'dur. Ayrıca, 0-6 yaş arasında bakım veren kişinin %86,3 oranında anne olduğu, %13,7'sinin ise anne dışında birinden bakım aldığı belirlenmiştir. Medeni durumlarına göre değerlendirildiğinde, girişimcilerin %65,7'sinin evli olduğu, %20,6'sının dul olduğu ve %13,7'sinin bekar olduğu tespit edilmiştir. Eğitim düzeyi açısından bakıldığında, girişimcilerin %43,1'inin ön lisans ya da lisans mezunu olduğu, %39,2'sinin lise veya daha düşük eğitim seviyesine sahip olduğu, %17,6'sının ise lisansüstü eğitim aldığı gözlenmektedir. Çocuk sahibi olma durumu incelendiğinde, girişimcilerin %90,2'sinin çocuk sahibi olduğu, %9,8'inin ise çocuk sahibi olmadığı ortaya çıkmaktadır. İş pozisyonlarına göre, girişimcilerin %74,5'inin işin kurucusu olduğu, %25,5'inin ise işi devralan ya da mirasçı olduğu belirlenmiştir. Günlük çalışma süresi bakımından, girişimcilerin %56,9'u 7-10 saat arasında çalışmakta, %28,4'ü 11 saat ve üzerinde çalışmakta ve %14,7'si ise 0-6 saat arasında çalışmaktadır. Satın alma tercihleri incelendiğinde, girişimcilerin %45,1'i marka tercihini en önemli kriter olarak görmekte, %24,5'i kaliteyi, %15,7'si lüksü ve %14,7'si ise ihtiyacı önem sıralamasında belirtmektedir.

3.3.2. Golombok Rust Cinsel Doyum Ölçeği

Özgün ismi “Golombok-Rust Sexual Satisfaction Inventory (GRISS)” olan ve Rust J. ve Golombok S. Tarafından 1986 yılında geliştirilen bu ölçeğin ülkemize uyarlanması Tuğrul (Daş) C., Öztan N., Kabakçı E. tarafından yapılarak, Türkçe formunu Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği (GRCDÖ) olarak adlandırılmıştır. Heteroseksüel kadın ve erkeklerde cinsel ilişkinin niteliğini belirlemek ve cinsel işlev bozukluklarını değerlendirmek üzere geliştirilmiş olan form şeklindeki bu ölçek, katılımcıların kendini değerlendirdiği, heteroseksüel cinsel yaşamı olan kadın ve

erkeklere uygulanan bir değerlendirme aracıdır. Kadın ve erkekler için ayrı olarak hazırlanmış iki formu bulunmakta ve her formda uygulama yönergesi ile birlikte 28 madde yer almakta olup, “hiçbir zaman”, “nadiren”, “bazen”, “çoğunlukla”, “her zaman” seçeneklerinden oluşan beşli likert tipi ölçüm sağlamaktadır. Her madde 0-4 arasında giderek artan puan almakta ve değerlendirilmesinde, hem toplam ölçekten, hem de alt ölçeklerden elde edilen puanlar kullanılabilir. Toplam puan, hem kadın, hem de erkek formlarında 28 maddenin toplamından elde edilmektedir.

Yüksek puanlar cinsel işlevlerdeki ve ilişkinin niteliğindeki bozulmaya işaret etmektedir. Elde edilen ham puanlar daha sonra 1 ile 9 arasında değişen standart puanlara dönüştürülebilmekte, kadın ve erkekler için ayrı ayrı ya da çiftler için ortak bir profil çizilebilmektedir. Kadın ve erkek formlarında, beşi ortak olmak üzere yedi alt boyut yer almaktadır. Her iki formda ortak olan alt boyutlar kaçınma, doyum, iletişim, dokunma ve ilişki sıklığı alt boyutlarıdır. Bu alt boyutlara ek olarak kadın formunda vaginismus ve orgazm bozukluğu, erkek formunda ise erken boşalma ve empotans alt boyutları bulunmaktadır. ilişki sıklığı ve iletişim alt boyutları ikiye, diğer alt boyutlar dörder madde ile sorgulanmaktadır. Ayrıca her iki formda da bu alt boyutlar dışında kalan, ancak cinsel ilişkinin niteliği ile ilgili dört madde yer almaktadır. Ham puanların standart puanlara dönüştürülmesi sonrasında 5 ve üstü puan alınan altboyutlarda “sorun” yaşandığı düşünülmektedir.

Türkçe formunun güvenirlik çalışmalarında tek tek maddelere göre yapılan analizlerde, madde toplam korelasyon katsayıları sorunlu ve sorunsuz erkeklerde 0.04 ile 0.76 arasında, sorunlu ve sorunsuz kadınlarda 0.18 ile 0.74 arasında değişim göstermiştir. Toplam puan açısından erkeklerde Cronbach alfa katsayısı 0.92, kadınlarda 0.91 olarak saptanmıştır.

Kadınlar ve erkekler için her alt boyuttan elde edilen Cronbach alfa değerleri Tablo 1 'de yer almaktadır.

Tablo 2. Kadın ve erkekler için altboyutlardan elde edilen Cronbach alfa değerleri.

<i>Kadınlar</i>		<i>Erkekler</i>	
Sıklık	.51	Sıklık	.63
İletişim	.74	İletişim	.74
Doyum	.53	Doyum	.73
Kaçınma	.82	Kaçınma	.72
Dokunma	.74	Dokunma	.68
Vaginismus	.88	Empotans	.84
Orgazm Bozukluğu	.70	Erken Boşalma	.91

Ölçeğin iki yarım güvenirlik katsayısı erkeklerde 0.90 ($p<.001$) ve kadınlarda 0.91 ($p<.001$) olarak anlamlı bulunmuştur. Ayrıca erken boşalma ve vaginismus tanısı almış gruplarda da sırasıyla 0.59 ve 0.77 iki yarım güvenirlik katsayısı elde edilmiştir. Geçerlilik çalışmaları için sorunlu ve sorunsuz grupların toplam puan ve alt boyutlardan aldıkları puanlar t-test ile karşılaştırılmıştır. Kadın formunda iletişim alt boyutu dışında kalan diğer tüm alt boyutlardan alınan puanların ve toplam puanın sorunlu ve sorunsuz grupta anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ("toplam puan"da $t=-14.52$, s.d.=123.33, $p <.001$; "sıklık"da $t=-6.92$, s.d.=120.12, $p <.001$; "iletişim"de $t=3.35$, s.d.=117.36, anlamlı değil; "doyum"da $t=-8.72$, s.d.=123.97, $p<.001$; "kaçınma"da $t=-5.42$, s.d.=113.60, $p <.001$; "dokunma"da $t=-5.19$, s.d.=118.59, $p <.001$; "vaginismus"da $t=-14.73$, s.d.=110.62, $p <.001$ ve "orgazm bozukluğu"nda $t=-11.64$, s.d.=104.68, $p<.001$). Erkek formunda sorunlu ve sorunsuz grubun hem toplam, hem de alt boyutlardan aldıkları puanlar anlamlı düzeyde farklılaşmıştır ("toplam puan"da $t=-13.93$, s.d.=108.80, $p <.001$; "sıklık"ta $t=-6.79$, s.d.=114.99, $p <.001$; "iletişim"de $t=-3.37$, s.d.=114.98, $p <.001$; "doyum" da $t=-11.19$,

s.d.=113.63, $p < .001$; "kaçınma"da $t=-7.90$, s.d.=92.42, $p < .001$; "dokunma"da $t=-3.77$, s.d.=101.18, $p < .001$; "empotans"da $t=-10.42$, s.d.=91.13, $p < .001$; "erken boşal- ma"da $t=-10.26$, s.d.=97.08, $p < .001$). Sorunlu ve sorunsuz grupların her bir maddeden aldıkları puanlar t-test ile karşılaştırılmış ve erkek formunda 26, kadın formunda ise 25 maddede anlamlı bir fark bulunmuştur. Erkeklerde sorunlu ve sorunsuz gruplar için yapılan diskriminant analizi sonucunda, maddelerin gruplar doğru ayırt etme oranı % 98, alt boyutların grupları doğru ayırt etme oranı ise % 94 olarak belirlenmiştir. Erken boşalma grubu ile sorunsuz grubun diskriminant analizi sonuçları, hem toplam puanın, hem de alt boyut puanlarının grupları doğru ayırt etme oranının % 100 olduğunu göstermiştir. Kadınlarda sorunlu ve sorunsuz gruplar için yapılan diskriminant analizi sonucunda maddelerin % 98, alt boyutların ise % 95 doğruluk oranıyla grupları ayırt ettiği belirlenmiştir. Vaginismus grubu ile sorunsuz grubun diskriminant analizi sonuçları ise madde puanları- nın % 100, alt boyut puanlarının ise % 99 doğruluk oranıyla grupları ayırt edilebildiğini ortaya koymuştur. Ayrıca ölçeğin faktör yapısının incelenebilmesi amacıyla kadın ve erkek formları için Temel Bileşenler Analizi Varimax Rotasyonu ile birlikte uygulanmıştır. Yedi faktörle yapılan faktör analizi sonuçlarına göre erkeklerde özdeğeri 1'in üstünde olan faktörlerle varyansın % 67.9'unun, kadınlarda ise % 69.2'sinin açıklanabildiği saptanmıştır.

3.3.3. ACL (Adjective Check List) Sıfat Listesi

Sıfat Listesi (ACL) ilk olarak 1949 yılında Berceley Kişilik Değerlendirme ve Araştırma Enstitüsü'nde (IPAR) enstitü personelinin değerlendirilmesine yönelik olarak geliştirilmiş olan, bireysel ve özgül somut bir Q-sort ölçeğidir. Testin geçerliği, güvenirliği ve norm çalışması testin orijinal versiyonunu geliştiren Prof.Dr. Gough ve Heilbrun'un resmi izni ile Marmara Üniversitesi Öğretim üyesi Dr. Canan Savran tarafından yapılmış olup, ülkemiz için kullanım hakları, yine Savran tarafından satın alınmıştır.

Tanımlamalar, kişisel özellikleri yansıtmakta, ölçeğin normatif özelliği sayesinde, bir sıfatın işaretlenmesinin başka bir sıfatın işaretlenmesi üzerinde hiçbir

zorunlu etkisi bulunmamakta ve kullanılan sözcük ve kavramlar sıfat liste halinde sistematik standart bir düzenleme ile ve günlük yaşamdaki şekliyle yer almaktadır. Bu sıfatlar 300 adet olup, verilen cevaplar doğrultusunda bireyin kişiliğinin belirlenmesi için kullanılmaktadırlar.

Her alt ölçek için elde edilen ham puanların standart puanlara dönüştürülebilmesi için, cinsiyet ve işaretlenen sıfat sayısına yönelik farklı standart puan tabloları bulunmakta olup, her iki cinsiyet grubu için de 5 adet alt grup yer almakta ve standardizasyon için bu alt gruplar 10 homojen alt örnek sağlamaktadır (Zöhrap, 2004).

Sıfat Listesi 300 sıfattan ve aşağıdaki 37 alt ölçekten oluşmaktadır. Bu çalışmada Sıfat Listesi'nin 4 adet kontrol ölçeği ile aşağıda yer alan 24 ölçek kullanılmış olup, İşaretlenen toplam sıfat sayısında, ölçeğin puanları en düşük 20, en yüksek 270 sıfat ile sınırlandırılmış olup, 10'dan az veya 270'den fazla işaretlemenin yapıldığı uygulamalar geçersiz sayılmakta, yüksek puan alanlar dışadönük, çekici fakat sorumluluk duygusu zayıf bireyler olarak kabul edilmektedir. Düşük puan alan bireyler ise ilgi alanları dar, çekingen ve kontrolcü bireyler olarak kabul edilmektedir. İşaretlenen sıfat sayısında ölçekten yüksek puan alan bireylerin uyumlu ve üretken bireyler olarak mücadeleci bireyler olduğu, düşük puan alanların ise güçlükler karşısında çabuk yıkılan, güçsüz, kuşkucu ve aksi bireyler oldukları kabul edilmektedir. İşaretlenmeyen sıfat sayısında ise ölçekten yüksek puan alan bireylerin inançsız, karamsar, inatçı ve alıngan bireyler oldukları, düşük puan alan bireylerin ise ince düşünceli oldukları kabul edilmektedir. Diğer ölçeklerin açıklamaları ise şu şekildedir.

Genellik : Ölçekten yüksek puan alan bireyler güvenilir ve sosyal ilişkilerinde başarılı, düşük puan elde eden bireyler ise insanlarla olan ilişkilerinde tutarsız ve kararsız bireyler olarak kabul edilmektedir.

Başarı: Ölçekten yüksek puan alan bireyler çalışkan, amaçlarına ulaşmada başarılı ve toplumsal değerlere ulaşmak için çaba gösterme eğiliminde düşük puan alan bireyler ise başarıma ihtiyacı ve etkililiği daha az olarak kabul edilmektedir.

Başatlık: Ölçekten yüksek puan alan bireylerin lider, gruba hakim, etkili, iradeli, hırslı ve kararlı, düşük puan alan bireyler ise güven duyguları zayıf, rekabetten kaçan bireyler olarak kabul edilmektedir.

Sebat: Ölçekten yüksek puan alan bireylerin nesnel ve akılcı oldukları, görevlerini yerine getirmede kararlılık gösterdikleri, düşük puan alan bireylerin ise değişken ve yeni deneyimlerden zevk alan kişiler oldukları kabul edilmektedir.

Düzen: Ölçekten yüksek puan alan bireylerin düzenli, tertipli, nesnel ve akılcı oldukları, düşük puan alan bireyler dağınık ve erteleyen kişiler olarak kabul edilmektedirler.

Duyguları Anlama: Ölçekten yüksek puan alan bireyler kendileri ve başkalarının davranışlarını anlamaya gayret eden, mantıklı ve geniş görüşlü kişiler olarak, düşük puan alan bireyler ise duyguları anlamada zorlanan ve ilgi alanları dar olarak kabul edilmektedir.

Şefkat: Ölçekten yüksek puan alan bireyler insanları seven, uyumlu kişiler olup, sosyal ilişkilerde diğerlerine maddi veya manevi menfaat sağlayacak davranışlarda bulunma eğilimine sahip olarak, düşük puan alan bireylerin ise yakın ilişkilerden ve paylaşımdan kaçtıkları kabul edilmektedir.

Yakınlık: Ölçekten yüksek puan alan bireylerin sosyal ilişkilerde rahat ve uyumlu oldukları, arkadaşlık ilişkisi kurma ve sürdürme eğilimini gösterdikleri, düşük puan alan bireylerin sosyal ilişkilerde tutuk oldukları kabul edilmektedir.

Karşı Cinsle Sosyal Enerji : Ölçekten yüksek puan alan bireylerin karşı cinsle yakınlaşmalara sıcak şekilde karşılık veren, sağlıklı ve canlı, karşı cinsten bireylerle ilişki kurarak, duygusal doyuma ulaşmaktan hoşlanan bireyler, düşük puan alan bireylerin ise insanlara ve karşı cinse karşı mesafeli oldukları kabul edilmektedir.

Gösteriş: Ölçekten yüksek puan alan bireyler dikkati çekmek için aşırı abartılı çaba harcayan, düşük puan alanlar ise tedbirli ve çekingen bireyler olarak kabul edilmektedirler.

Bağımsızlık : Ölçekten yüksek puan alanlar bağımsız, özdenetimli ve inatçı bireyler,düşük puan alan bireyler ise toplumsal kurallara bağlı, risk almaktan kaçınan bireyler olarak kabul edilmektedirler.

Saldırganlık: Ölçekten yüksek puan alan bireyler başkalarını yenilmesi gereken rakipler olarak gören saldırgan, düşük puan alan bireyler ise çatışmalardan kaçınan, sabırlı ve barışçı bireyler olarak kabul edilmektedirler.

Değişim: Ölçekten yüksek puan alanlar yeni deneyimler arayan, güçlü idrak ve estetik duygularına sahip düşük puan alan bireyler ise çevrelerinde denge ve süreklilik arayan bireyler olarak kabul edilmektedirler.

İlgi görme: Ölçekten yüksek puan alanlar bireylerin sorunlarla başa çıkmada kendilerini yetersiz hisseden, çatışmalardan kaçınarak, hayal dünyalarına çekilen bireyler oldukları, düşük puan alan bireylerin ise güçlü ve bağımsız bireyler oldukları kabul edilmektedir.

Kendini suçlama: Ölçekten yüksek puan alan bireylerin başkalarının isteklerine boyun eğen, çatışmalardan kaçınan, düşük puan alan bireylerin ise kendilerine güvenen bireyler olarak kabul edilmektedirler.

Uyarılık: Ölçekten yüksek puan alan bireylerin alçak gönüllü, vicdan sahibi ve sabırlı bireyler oldukları, düşük puan alan bireylerin ise rekabetten ve risk almaktan kaçınan bireyler oldukları kabul edilmektedir.

Danışmaya hazır oluş: Ölçekten yüksek puan alan bireyler sosyal ilişkilerde çekingen ve kendilerini toplumdan dışlanmış gibi hisseden bireyler, düşük puan alan bireyler ise erkeklerde erkeksi ve girişimci bireyler olarak kabul edilmektedirler. Ölçekten yüksek puan alan kadınlar ise zeki ve hırslı, düşük puan alanlar isekadınlar yumuşak ve hırslı olmayan bireyler olarak kabul edilmektedirler.

Oto-kontrol: Ölçekten yüksek puan alanlar ılımlı, temkinli, çalışkan ve dikkatli bireyler, düşük puan alanlar ise dürtülerini kontrol altına alamayan ve tepkisel bireyler olarak kabul edilmektedirler.

Özgüven: Ölçekten yüksek puan alanlar kararlı, girişimci ve kendine güvenen bireyler, düşük puan alan bireyler ise çekingen bireyler olarak kabul edilmektedirler.

Kişisel uyum: Ölçekten yüksek puan alan bireyler yaşama karşı olumlu tutum içinde olan, başkalarıyla birlikte olmaktan hoşlanan bireyler, düşük puan alan bireyler ise karamsar ve sinirli, sosyal ilişkilere girmekten kaçınan bireyler olarak kabul edilmektedirler.

İdeal benlik: Ölçekten yüksek puan alan bireyler sosyal ilişkilerde etkin ve hedeflerine ulaşabilme yeteneklerine sahip bireyler, düşük puan alan bireyler ise kendilerini hayata karşı yenik düşmüş kişiler olarak gören, insanlar arası ilişkilerde diğerlerinin hak ve isteklerine karşı saygılı olan bireyler olarak kabul edilmektedirler.

Yaratıcı kişilik: Ölçekten yüksek puan alanlar ilgi alanları geniş, çabuk tepki veren farklı ve özgün bireyler, düşük puan alan bireyler ise geleneksel, tutucu ancak olumlu bireyler olarak kabul edilmektedirler.

Askeri liderlik: Ölçekten yüksek puan alan bireylerin başarılı, düzenleme ve dikkatli planlamaya önem veren, belirlenmiş amaçlara ulaşmak için çalışan, sinirli ve gergin olmayan bireyler oldukları kabul edilmektedir.

Erkeksi özellikler: Ölçekten yüksek puan alan bireyler hırslı, bir işe başlama ve sürdürmede aceleci, amaçlarına ulaşmada kararlı, düşük puan alan bireyler ise kibar, hassas, somut deneyimler yerine hayalleri tercih eden bireyler olarak kabul edilmektedirler.

Kadınsı özellikler: Ölçekten yüksek puan alan bireylerin neşeli, anlayışlı ve paylaşımcı bireyler olarak sosyal ilişkilerde yakınlaşmaya değer verdikleri, düşük puan alan bireylerin ise özdenetimi ve bağımsızlığı tercih eden bireyler oldukları kabul edilmektedirler. (Alantar, 1996).

Testin orijinal güvenirlik çalışmasında; alt ölçekler bazında elde edilen alfa katsayıları; erkeklerde, 37 ölçeğe ait katsayılar 0.56 ile 0.95 arasında değişim göstermektedir. Kadınlarda ise değişim 0.53 ile 0.94 arasındadır. Korelasyonlar

arasında ortalama erkeklerde 0.76, kadınlarda 0.75'dir (Savran, 1993; s:71). Bazı ölçeklerde devamlılık katsayısının düşük olması, ölçme arasındaki aksaklığı olduğu kadar, kişilerdeki değişimleri de yansıtabilmektedir (Savran, 1993; s:71). Sıfat listelerinin kimi zaman rasgele işaretlenmesinden dolayı, bu geçersiz listeyi belirlemek için bir yöntem gerekli olmuştur. Bu amaçla bir dizi araştırma yapılmıştır (Savran, 1993; s:71).

Araştırma kapsamı içinde çeşitli deneklere test verilerek, rasgele işaretleme yapmaları istenmiştir. Daha sonra deneklere test, gerçekçi bir biçimde uygulanmıştır. Bu uygulamalardan elde edilen sonuçlar (t) testine tabi tutulmuştur. Ölçekler içinde en büyük farklılık, genellik, tercih edilemeyen sıfatların sayısı ve askeri liderlik ölçeklerinden elde edilmiştir. Elde edilen bu bulgular ışığında rasgele işaretlenmiş listeleri belirlemek için, aşağıdaki formül geliştirilmiştir. Bu formülde standart puanlar kullanılmaktadır.

(Düzeltilmiş puan= 2 Genellik ölçeği + Askeri liderlik – Tercih edilmeyen sıfatların sayısı)

Bu formüle göre 50 ve yukarısı puanlar, listelerin rasgele işaretlenmediğini göstermektedir. 20-50 arasındaki puanlar listelerin geçersiz olabileceğini düşündürmektedir. 20'nin altında; özellikle negatif puanlar, listelerin kesinlikle geçersiz ve güvenilmez olduğu anlamına gelmektedir (Savran, 1993; s:71).

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada verilerin toplanması için kullanılan ölçekler için öncelikle ölçek sahiplerinden mail yoluyla gerekli izinler alınmıştır. Daha sonra demografik bilgi formu ve bu ölçeklerin uygunluğu için İstanbul Ticaret Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Başkanlığı'na etik onay başvurusu gerçekleştirilmiş, 01.03.2024 tarih ve E-65836846-044-313409 sayılı karar ile çalışma için gerekli etik izinler alınmış ve ardından veri toplama sürecine başlanmıştır. Araştırma verileri 18 Mart 2024 ve 10 Ağustos 2024 tarihleri arasında toplanmıştır. Belirlenen örneklem grubuna uygun olan katılımcılara ölçek maddelerini yanıtlamadan önce bilgilendirilmiş onam metni iletilmiş ve yalnızca kabul eden katılımcılar araştırmaya

dahil edilmiştir. Veri toplamak amacıyla kullanılan ölçekler, Google Formlar üzerinden uygun hale getirilerek, örneklem grubuna dahil edilmeyen 3 kişi ile pilot uygulama yapıldıktan sonra uygulanmaya başlanmıştır. Tüm veriler katılımcıların sosyal ağları üzerinden paylaşılan çevrimiçi anketin elektronik bağlantısı (URL) ve karekod kullanılarak toplanmıştır. Katılım, tamamen gönüllülük esasına dayalı ve gizlilik ilkeleri çerçevesinde korunmuş olup veriler, Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 26.0 Statistics Paket Programı aracılığı ile analiz edilmiştir. İş adamlarının sosyodemografik özellikleri sayı ve yüzde olarak verilmiştir. Cinsel Öz Doyum ve Sıfat Listesi sonuçlarına ait puanlar ortalama ve standart sapma şeklinde verilmiştir. Sayısal değişkenlerde normal dağılım çarpıklık ve basıklık değerleri hesaplanarak bulunmuş olup Tablo x'de gösterilmiştir. Tüm ölçek ve alt faktörlerin normal dağılım kurallarına uyduğu görülmüştür. Alınan referans değer $\pm 1,96$ arasındadır (Kalaycı, 2005). Cinsel öz doyum geneli ve alt faktörleri empotans, dokunmadan hoşlanma, erken boşalma, cinsellikten kaçınma, cinsel doyum, sıklık, cinsellikte olumlu iletişim ve cinselliğin niteliği için güvenirlilik sonuçları sırasıyla, 0,852; 0,753; 0,889; 0,742; 0,912; 0,932; 0,837; 0,968 ve 0,784 olduğu görülmüştür. Girişimcilerin iki gruplu değişkenleri ile ölçek puanlarının karşılaştırılmasında Independent Sample T testi, üç grup veya daha fazla değişkenleri ile ölçek puanlarının karşılaştırılmasında One Way ANOVA Testi kullanılmıştır. Gruplar arasında farklılık görülen değerlerin hangi grup bileşeninden kaynaklandığını belirlemek içinde Post Hoc Testleri kullanılmıştır. Cinsel öz doyum ve sıfat listesi testi sonuçları arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Korelasyon katsayısı; 0.00-0.30 arası düşük, 0.30-0.70 arası orta ve 0.70-1.00 arası ise yüksek düzeyde bir ilişki olarak değerlendirilmiştir (Büyüköztürk, 2020). Girişimcilerin cinsel öz doyum düzeylerinin sıfat listesi sonuçlarına etkisi ile belirlenmiş girişimcilik özelliklerine etkisi yol analizi ile incelenmiş olup, test edilmesinde AMOS 24 programı kullanılmıştır. Tüm çalışmada anlamlılık düzeyleri 0,05 ve 0,01 değerleri dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir.

4. BULGULAR

4.1. Girişimcilerin Tanımlayıcı Özelliklerine Ait Bulgular

Çalışmaya 102 girişimci iş adamı katılmış olup, tanımlayıcı özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Girişimcilerin Tanımlayıcı Özelliklerine Ait Bulgular

Tanımlayıcı özellikler		Sayı	%
Yaş	35-44 yaş	38	37,3
	45-54 yaş	44	43,1
	55 yaş ve üzeri	20	19,6
Kardeş sırası	1. kardeş	52	51,0
	2. kardeş	26	25,5
	3. ve sonrası	24	23,5
18 yaşına kadar anne-baba ile birlikte olma durumu	Evet	99	97,1
	Hayır	3	2,9
0-6 yaş arasında bakım veren kişi	Anne	88	86,3
	Anne dışında biri	14	13,7
Medeni durumu	Bekar	14	13,7
	Evli	67	65,7
	Dul	21	20,6
Eğitim düzeyi	Lise ve altı	40	39,2
	Ön lisans/Lisans	44	43,1
	Lisans üstü	18	17,6
Çocuk varlığı	Evet	92	90,2
	Hayır	10	9,8
İş pozisyonu	İşin kurucusu	76	74,5
	İşin devralanı/mirascısı	26	25,5
Günde çalışılan süre	0-6 saat	15	14,7
	7-10 saat	58	56,9
	11 saat ve üzeri	29	28,4
Satın alma tercihindeki önem sırası	Marka	46	45,1
	Kalite	25	24,5
	İhtiyaç	15	14,7
	Lüks	16	15,7
Toplam		102	100

Girişimcilerin yaş dağılımına bakıldığında, en büyük grubu %43,1 ile 45-54 yaş aralığındaki kişiler oluşturmaktadır. Bunu %37,3 ile 35-44 yaş aralığındaki girişimciler takip etmekte, 55 yaş ve üzeri olanlar ise %19,6 ile en küçük grubu temsil etmektedir.

Kardeş sırası incelendiğinde, girişimcilerin %51,0'inin ilk çocuk olduğu görölmektedir. İkinci çocuklar %25,5'lik bir orana sahipken, üçüncü ve sonraki çocuklar %23,5'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Girişimcilerin büyük çoğunluğu (%97,1) 18 yaşına kadar anne-babalarıyla birlikte yaşamışlardır. Bu dönemi ailesinden ayrı geçirenlerin oranı ise sadece %2,9'dur. Ayrıca, 0-6 yaş arasında bakım veren kişinin %86,3 oranında anne olduğu, %13,7'sinin ise anne dışında birinden bakım aldığı belirlenmiştir.

Medeni durumlarına göre değerlendirildiğinde, girişimcilerin %65,7'sinin evli olduğu, %20,6'sının dul olduğu ve %13,7'sinin bekar olduğu tespit edilmiştir.

Eğitim düzeyi açısından bakıldığında, girişimcilerin %43,1'inin ön lisans ya da lisans mezunu olduğu, %39,2'sinin lise veya daha düşük eğitim seviyesine sahip olduğu, %17,6'sının ise lisansüstü eğitim aldığı gözlenmiştir.

Çocuk sahibi olma durumu incelendiğinde, girişimcilerin %90,2'sinin çocuk sahibi olduğu, %9,8'inin ise çocuk sahibi olmadığı ortaya çıkmaktadır.

İş pozisyonlarına göre, %74,5'inin işin kurucusu olduğu, %25,5'inin ise işi devralan ya da mirasçı olduğu belirlenmiştir.

Günlük çalışma süresi bakımından, %56,9'u 7-10 saat arasında çalışmakta, %28,4'ü 11 saat ve üzerinde çalışmakta ve %14,7'si ise 0-6 saat arasında çalışmaktadır.

Satın alma tercihleri incelendiğinde, %45,1'i marka tercihini en önemli kriter olarak görmekte, %24,5'i kaliteyi, %15,7'si lüksü ve %14,7'si ise ihtiyacı önem sıralamasında belirtmiştir.

4.2. Girişimcilere Uygulanan Cinsel z Doyum ve Sıfat Listesi Sonuçları Ait Betimleyici İstatistiki Bulgular

Girişimcilere uygulanan cinsel öz doyum leğine ait sonuçlar Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Girişimcilere Uygulanan Cinsel z Doyum leğine Ait Sonuçlar

Ölçek ve alt faktörleri	Ort.	S.S.	Min.	Max.
Empotans	4,73	1,11	1,80	7,20
Dokunmadan Hoşlanma	6,60	1,42	3,15	9,00
Erken Boşalma	4,35	1,00	1,80	6,75
Cinsellikten Kaçınma	4,15	1,33	1,80	7,20
Cinsel Doyum	5,29	1,76	1,80	9,00
Sıklık	4,13	1,35	1,80	8,10
Cinsellikte Olumlu İletişim	4,48	2,00	1,80	9,00
Cinselliğin Niteliği	5,89	1,10	3,60	9,00
Cinsel z Doyum leği (CD)	5,67	1,24	2,90	8,42

Ort.: Ortalama, S.S.: Standart Sapma, Min.: Minimum, Max.: Maximum

Girişimcilere uygulanan Cinsel z Doyum leği (CD) ve alt faktörlerine ait sonuçlar, her bir faktörün ortalamasının 5 değeri üzerinden değerlendirilmesiyle yorumlanmıştır.

5’in üzerinde olan ortalamalar, ilgili özelliğin daha yüksek olduğunu, 5’in altında olan ortalamalar ise ilgili özelliğin daha düşük olduğunu göstermektedir.

Girişimcilerin cinsel öz doyum genel, Empotans, Dokunmadan Hoşlanma, Erken Boşalma, Cinsellikten Kaçınma, Cinsel Doyum, Sıklık, Cinsellikte Olumlu İletişim ve Cinselliğin Niteliği puanları sırasıyla; 5,67; 4,73; 6,60; 4,35; 4,15; 5,29; 4,13; 4,48 ve 5,89’dur.

Bu verilere göre, empotans, erken boşalma, cinsellikten kaçınma, cinsellik sıklığı ve cinsellikte olumlu iletişim seviyesinin nispeten düşük olduğu söylenebilir. Ancak, cinsel öz doyum genel, dokunmadan hoşlanma, cinsel doyum ve cinselliğin niteliği seviyelerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Girişimcilere uygulanan sıfat listesine ait sonuçlar Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Girişimcilere Uygulanan Sıfat Listesine Ait Sonuçlar

<i>24 kişilik özelliği</i>	<i>Ort.</i>	<i>S.S.</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>
Şefkat Gösterme	32,30	16,75	-0,90	71,27
Uyarlık	32,91	14,56	3,75	64,06
Kişisel Uyum	34,33	10,31	16,65	65,28
Kadınsı Özellikler	35,08	15,63	1,14	71,34
Yakınlık	36,49	11,67	4,41	73,80
Kendini Suçlama	36,98	14,08	13,13	75,63
Duyguları Anlama	37,68	11,80	12,06	71,67
Sosyal Enerji	38,16	16,72	-1,63	80,92
Otokontrol	40,63	9,95	16,67	69,57
İlgi Görme	42,26	12,61	7,52	72,91
Danışmaya Hazır Oluş	46,51	7,33	28,68	67,72
Askeri Liderlik	47,16	9,82	24,15	73,80
Değişiklik	50,81	16,62	16,73	98,65
Sebat	50,97	12,94	16,85	73,51
Özgüven	52,21	7,45	33,47	72,40
Gösteriş	52,98	6,88	35,97	70,00
Öz doyum	53,03	9,13	23,56	79,95
Yaratıcı Kişilik	54,43	10,34	32,27	77,19
Erkeksi Özellikler	54,62	10,73	27,91	76,93
Düzen	55,00	14,05	15,92	82,37
Başarma	57,78	11,95	20,57	78,23
Başatlık	59,13	11,59	27,24	81,17
Bağımsızlık	63,64	13,12	32,39	85,32
Saldırganlık	66,56	11,89	40,38	91,96

Ort.: Ortalama, S.S.: Standart Sapma, Min.: Minimum, Max.: Maximum

Sıfat listesi sonuçlarına göre, 24 özellik arasında en düşük puanları alan ilk beş özellik "Şefkat Gösterme," "Uyarlık," "Kişisel Uyum," "Kadınsı Özellikler," ve "Yakınlık" olarak belirlenmiştir.

Öte yandan, en yüksek puanları alan beş özellik "Düzen," "Başarma," "Başatlık," "Bağımsızlık," ve "Saldırganlık" olarak sıralanmıştır.

4.3. Girişimcilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Cinsel Öz Doyum Düzeyleri ve Sıfat Listesi Ait Sonuçların Karşılaştırılması

Girişimcilerin yaşlarına göre cinsel öz doyum düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 6’te gösterilmiştir.

Tablo 6. Girişimcilerin Yaşlarına Göre Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Olçekler	35-44 yaş ^a		45-54 yaş ^b		55 yaş ve üzeri ^c		F	p	Fark
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.			
Empotans	4,87	0,96	4,61	1,27	4,75	1,02	0,53	0,589	-
Dokunmadan Hoşlanma	6,43	1,36	6,66	1,59	6,82	1,15	0,54	0,586	-
Erken Boşalma	4,62	1,00	4,05	0,98	4,50	0,93	3,74	0,027	a,c>b
Cinsellikten Kaçınma	4,30	1,39	4,08	1,42	4,01	1,01	0,41	0,665	-
Cinsel Doyum	5,47	1,70	5,47	1,82	4,57	1,61	2,18	0,118	-
Sıklık	4,19	1,28	4,21	1,42	3,83	1,37	0,63	0,537	-
Cinsellikte Olumlu İletişim	4,57	1,84	4,81	2,09	3,60	1,91	2,65	0,076	-
Cinselliğin Niteliği	5,94	1,18	5,86	1,15	5,83	0,86	0,09	0,911	-
Cinsel Öz Doyum (CÖDÖ)	5,61	1,21	5,83	1,36	5,42	1,04	0,79	0,456	-

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, F: One Way ANOVA, Fark: Post Hoc Testleri

Girişimcilerin yaşlarına göre cinsel öz doyum genel, empotans, dokunmadan hoşlanma, cinsellikten kaçınma, cinsel doyum, sıklık, cinsellikte olumlu iletişim ve cinselliğin niteliği puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Girişimcilerin yaşlarına göre erken boşalma puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Bu verilere göre, 35-44 yaş ile 55 yaş ve üzerindeki girişimcilerin erken boşalma puanları, 45-54 yaş arasındaki girişimcilere göre yüksektir.

Girişimcilerin yaşlarına göre kişilik test sonuçlarının karşılaştırılması Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Girişimcilerin Yaşlarına Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

Kişilik Sıfatları	35-44 yaş ^a		45-54 yaş ^b		55 yaş ve üzeri ^c		F	p	Fark
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.			
Başarma	54,84	13,10	59,16	12,11	60,30	8,06	1,93	0,151	-
Başatlık	57,44	12,76	59,38	11,29	61,77	9,78	0,93	0,398	-
Sebat	48,13	13,99	50,91	12,75	56,49	9,69	2,83	0,064	-
Düzen	51,34	15,20	55,17	14,09	61,57	8,82	3,66	0,029	-
Duyguları Anlama	37,08	14,50	38,62	10,41	36,77	9,02	0,25	0,782	-
Şefkat Gösterme	33,25	19,42	33,77	15,13	27,26	14,31	1,14	0,324	-
Yakınlık	37,80	14,25	37,68	10,30	31,37	7,39	2,46	0,090	-
Sosyal Enerji	39,37	20,11	40,63	14,24	30,42	12,62	2,83	0,064	-
Gösteriş	53,51	7,69	53,71	6,76	50,33	4,89	1,87	0,159	-
Bağımsızlık	62,90	14,99	63,74	12,66	64,82	10,58	0,14	0,870	-
Saldırganlık	66,05	13,82	65,95	10,66	68,88	10,70	0,47	0,628	-
Değişiklik	52,18	17,56	54,30	15,45	40,55	13,63	5,33	0,006	a,b>c
İlgi Görme	47,12	12,24	39,96	13,56	38,08	7,74	5,02	0,008	a,b>c
Kendini Suçlama	40,74	14,83	35,98	13,90	32,04	11,51	2,79	0,066	-
Uyarlık	33,72	16,71	32,30	14,53	32,73	10,18	0,10	0,907	-
Danışmaya Hazır Oluş	47,49	7,88	45,48	7,00	46,91	7,04	0,80	0,452	-
Otokontrol	40,29	12,01	39,99	8,73	42,69	8,22	0,54	0,586	-
Özgüven	50,90	8,55	54,36	5,97	49,96	7,27	3,50	0,034	b>a,c
Kişisel Uyum	35,90	11,87	34,88	9,43	30,14	8,05	2,21	0,116	-
Öz doyum	52,51	11,27	53,63	6,71	52,70	9,60	0,17	0,845	-
Yaratıcı Kişilik	54,15	9,50	56,57	10,20	50,26	11,29	2,67	0,074	-
Askeri Liderlik	44,30	11,67	48,86	8,12	48,86	8,47	2,65	0,076	-
Erkeksi Özellikler	51,79	10,98	54,86	10,75	59,49	8,63	3,56	0,032	c>a
Kadınsı Özellikler	36,42	17,98	36,20	14,79	30,09	11,93	1,28	0,284	-

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, F: One Way ANOVA, Fark: Post Hoc Testleri

Girişimcilerin yaşlarına göre başarma, başatlık, sebat, düzen, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, gösteriş, bağımsızlık, saldırganlık, kendini suçlama, uyarlık, danışmaya hazır oluş, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, yaratıcı kişilik, askeri liderlik, erkeksi özellikler ve kadınsı özellik puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Girişimcilerin yaşlarına göre değişiklik, ilgi görme, öz güven ve erkeksi özellik puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Bu verilere göre, 35-44 yaş ile 45-54 yaş arasındaki girişimcilerin erken boşalma puanları, 55 yaş üzerindeki girişimcilere göre, 45-54 yaş arasındaki girişimcilerin öz güven puanları, 35-44 yaş ile 55 yaş ve üzerindeki girişimcilere göre, 55 yaş ve üzerindeki girişimcilerin erkeksi puanları, 35-44 yaş arasındaki girişimcilere göre yüksektir.

Girişimcilerin kardeş sıralarına göre cinsel öz doyum düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Girişimcilerin Kardeş Sıralarına Göre Cinsel z Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Ölçekler	1. sıra ^a		2. sıra ^b		3. sıra ve sonrası ^c		F	p	Fark
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.			
Empotans	5,13	0,86	4,33	1,37	4,31	1,01	7,71	0,001	a>b,c
Dokunmadan Hoşlanma	6,03	1,07	7,30	1,73	7,09	1,23	10,40	0,000	b,c>a
Erken Boşalma	4,49	0,95	4,02	1,12	4,41	0,96	2,04	0,136	a,c>b
Cinsellikten Kaçınma	4,72	1,00	3,48	1,49	3,64	1,29	11,88	0,000	a>b,c
Cinsel Doyum	4,61	1,33	6,20	1,99	5,79	1,75	9,78	0,000	b,c>a
Sıklık	3,57	0,96	4,81	1,65	4,61	1,25	11,22	0,000	b,c>a
Cinsellikte Olumlu İletişim	3,67	1,63	5,43	2,04	5,21	2,00	10,53	0,000	b,c>a
Cinselliğın Niteliğı	5,39	0,77	6,40	1,26	6,39	1,07	13,30	0,000	b,c>a
Cinsel z Doyum (CD)	5,13	0,90	6,33	1,44	6,11	1,17	12,22	0,000	b,c>a

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, F: One Way ANOVA, Fark: Post Hoc Testleri

Girişimcilerin kardeş sıralarına göre cinsel öz doyum genel, empotans, dokunmadan hoşlanma, erken boşalma, cinsellikten kaçınma, cinsel doyum, sıklık, cinsellikte olumlu iletişim ve cinselliğın niteliğı puanları arasında anlamlı farklılık grlmştir ($p<0,05$).

Bu verilere göre, 1. sırada doğın girişimcilerin empotans ve cinsellikten kaçınma puanları, 2. sıra ve 3. sıra ve sonrasında doğın girişimcilere göre yüksektir. 1. sıra ile 3. sırada doğın girişimcilerin erken boşalma puanları, 2. sıradaki girişimcilere göre yüksektir.

Ayrıca, 2. sıra ve 3. sıra ve sonrasında doğın girişimcilerin cinsel öz doyum genel, dokunmadan hoşlanma, cinsel doyum, sıklık, cinsellikte olumlu iletişim ve cinselliğın niteliğı puanları, 1. sırada doğın girişimcilere göre yüksektir.

Girişimcilerin kardeş sıralarına göre sıfat listesi sonuçlarının karşılaştırılması Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Girişimcilerin Kardeş Sıralarına Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

Kişilik Sıfatları	1. sıra ^a		2. sıra ^b		3. sıra ve sonrası ^c		F	p	Fark
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.			
Başarma	61,72	8,10	54,00	12,48	53,31	15,51	6,43	0,002	a>b,c
Başatlık	63,18	9,32	54,27	11,04	55,61	13,72	7,41	0,001	a>b,c
Sebat	54,62	11,64	45,26	9,92	49,23	16,06	5,22	0,007	a>b
Düzen	59,21	13,12	48,76	10,81	52,63	16,38	5,74	0,004	a>b,c
Duyguları Anlama	33,53	9,95	44,80	11,31	38,96	12,44	9,45	0,000	a<b,c
Şefkat Gösterme	24,27	11,77	44,35	16,52	36,66	17,26	18,12	0,000	a<b,c
Yakınlık	31,85	8,07	45,19	13,32	37,10	11,26	14,36	0,000	b>c>a
Sosyal Enerji	30,55	12,41	50,10	15,90	41,69	17,49	16,37	0,000	b>c>a
Gösteriş	52,30	7,06	54,20	6,69	53,11	6,80	0,66	0,520	-
Bağımsızlık	68,55	10,17	57,13	15,11	60,05	12,75	8,97	0,000	a>b,c
Saldırganlık	72,57	9,07	58,76	11,02	61,98	11,55	19,05	0,000	a>b,c
Değişiklik	45,49	17,37	59,64	10,56	52,78	16,34	7,31	0,001	b>a
İlgi Görme	39,70	10,78	45,84	14,58	43,93	13,33	2,40	0,096	-
Kendini Suçlama	30,99	10,88	44,51	14,56	41,81	14,45	11,96	0,000	a<b,c
Uyarlık	28,48	10,87	37,86	18,69	37,16	14,11	5,35	0,006	a<b,c
Danışmaya Hazır Oluş	48,07	6,72	43,75	7,90	46,12	7,34	3,19	0,046	a>b
Otokontrol	39,70	10,67	42,60	11,14	40,53	6,44	0,73	0,483	-
Özgüven	51,11	7,56	54,80	7,10	51,80	7,22	2,22	0,114	-
Kişisel Uyum	31,74	8,68	40,37	12,87	33,39	7,88	6,93	0,002	b>a,c
Öz doyum	49,72	8,06	60,12	9,28	52,52	6,80	14,26	0,000	b>a,c
Yaratıcı Kişilik	53,02	11,29	56,81	7,56	54,91	10,65	1,20	0,305	-
Askeri Liderlik	45,82	9,36	51,89	8,74	44,94	10,54	4,39	0,015	b>a,c
Erkeksi Özellikler	57,90	10,01	51,01	9,86	51,44	11,32	5,38	0,006	a>b,c
Kadınsı Özellikler	27,91	10,00	45,47	16,19	39,37	17,59	15,61	0,000	b,c>a

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, F: One Way ANOVA, Fark: Post Hoc Testleri

Girişimcilerin kardeş sıralarına göre gösteriş, ilgi gösterme, otokontrol, özgüven ve yaratıcı kişilik puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Girişimcilerin kardeş sıralarına göre başarma, başatlık, sebat, düzen, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, bağımsızlık, saldırganlık, değişiklik, kendini suçlama, uyarlık, danışmaya hazır oluş, kişisel uyum, öz doyum, askeri liderlik, erkeksi özellikler, kadınsı özellik puanları arasında farklılık görülmüştür ($p<0,05$).

Bu verilere göre, kardeş sırası 1 olan girişimcilerin başarma, başatlık, düzen, bağımsızlık, saldırganlık ve erkeksi özellik puanları, kardeş sırası 2. ve 3. ve sonrası

olan girişimcilere göre yüksek iken, duyguları anlama, şefkat gösterme, kendini suçlama, uyarlık ve kadınsı özellik puanları düşüktür.

İlaveten kardeş sırası 2. olan girişimcilerin kişisel uyum, öz doyum, askeri liderlik puanları, kardeş 1. ve 3. sıra olanlara göre, kardeş sırası 1. olan girişimcilerin sebat ve dayanışmaya hazır oluş puanları, kardeş sırası 2. olan girişimcilere göre, kardeş sırası 2. sıra olan girişimcilerin değişiklik puanları, kardeş sırası 1. olan girişimcilere göre yüksektir. Kardeş sırası 2., 3. ve sonrası ile 1. olan girişimcilerin yakınlık ve karşı cinsle sosyal enerji puanları verilen sırayla azalış göstermiştir.

Girişimcilerin 0-6 yaş arasında bakım veren kişilere göre cinsel öz doyum düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. Girişimcilerin 0-6 Yaş Arasında Bakım Veren Kişilere Göre Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Ölçekler	Anne		Anne dışında biri		t	p
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.		
Empotans	4,65	1,12	5,27	0,91	-1,98	0,051
Dokunmadan Hoşlanma	6,65	1,47	6,30	1,06	0,86	0,391
Erken Boşalma	4,23	0,98	5,11	0,80	-3,19	0,002**
Cinsellikten Kaçınma	4,06	1,37	4,69	0,96	-1,67	0,099
Cinsel Doyum	5,41	1,82	4,56	1,09	1,69	0,094
Sıklık	4,21	1,42	3,60	0,61	1,59	0,116
Cinsellikte Olumlu İletişim	4,64	2,08	3,47	0,85	2,07	0,041*
Cinselliğin Niteliği	5,96	1,15	5,43	0,60	1,67	0,097
Cinsel Öz Doyum (CÖDÖ)	5,77	1,29	5,04	0,66	2,08	0,040*

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, t: Independent Sample T Testi

Girişimcilerin 0-6 yaş arasında bakım veren kişilere göre empotans, dokunmadan hoşlanma, cinsellikten kaçınma, cinsel doyum, sıklık ve cinselliğin niteliği puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Girişimcilerin 0-6 yaş arasında bakım veren kişilere göre cinsel öz doyum, erken boşalma ve olumlu iletişim puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Bu verilere göre, anne tarafından bakım verilen girişimcilerin erken boşalma puanları düşük, cinsel öz doyum ve olumlu iletişim puanları yüksektir.

Girişimcilerin 0-6 yaş arasında bakım veren kişilere göre sıfat listesi sonuçlarının karşılaştırılması Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Girişimcilerin 0-6 Yaş Arasında Bakım Veren Kişilere Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

Kişilik Sıfatları	Anne		Anne dışında biri		t	p
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.		
Başarma	57,42	12,30	60,03	9,58	-0,76	0,450
Başatlık	58,68	11,62	61,95	11,43	-0,98	0,328
Sebat	49,91	12,98	57,63	10,91	-2,11	0,037*
Düzen	53,60	13,98	63,81	11,31	-2,60	0,011*
Duyguları Anlama	38,61	11,64	31,87	11,52	2,02	0,046*
Şefkat Gösterme	33,76	16,57	23,14	15,34	2,25	0,027*
Yakınlık	37,48	11,22	30,27	12,95	2,19	0,031*
Sosyal Enerji	39,91	16,15	27,12	16,54	2,74	0,007*
Gösteriş	53,35	6,93	50,60	6,28	1,40	0,165
Bağımsızlık	63,39	13,33	65,22	12,03	-0,48	0,629
Saldırganlık	65,95	11,74	70,39	12,52	-1,30	0,196
Değişiklik	52,64	16,11	39,32	15,69	2,89	0,005**
İlgi Görme	42,07	12,75	43,47	12,13	-0,38	0,703
Kendini Suçlama	37,63	14,35	32,90	11,91	1,17	0,245
Uyarlık	33,04	14,76	32,10	13,78	0,22	0,824
Danışmaya Hazır Oluş	45,54	6,92	52,59	7,17	-3,52	0,001**
Otokontrol	40,65	9,92	40,52	10,55	0,05	0,964
Özgüven	52,95	7,45	47,57	5,80	2,57	0,012*
Kişisel Uyum	34,78	10,52	31,50	8,66	1,11	0,271
Öz doyum	53,35	9,36	50,99	7,45	0,90	0,370
Yaratıcı Kişilik	55,17	10,21	49,78	10,26	1,84	0,070
Askeri Liderlik	47,49	10,01	45,09	8,55	0,85	0,399
Erkeksi Özellikler	54,44	10,96	55,77	9,41	-0,43	0,669
Kadınsı Özellikler	36,20	15,78	28,06	13,08	1,83	0,070

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, t: Independent Sample T Testi

Girişimcilerin 0-6 yaş arasında bakım veren kişilere göre başarma, başatlık, gösteriş, bağımsızlık, saldırganlık, ilgi görme, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, kişisel uyum, öz doyum, yaratıcı kişilik, askeri liderlik, erkeksi özellikler, kadınsı özellik puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Girişimcilerin 0-6 yaş arasında bakım veren kişilere göre sebat, düzen, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, değişiklik,

danışmaya hazır oluş ve öz güven puanları arasında farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Bu verilere göre, anne tarafından bakım verilen girişimcilerin sebat, düzen ve danışmaya hazır oluş puanları düşük iken, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, değişiklik ve öz güven puanları yüksektir.

Girişimcilerin medeni durumlara göre cinsel öz doyum düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Girişimcilerin Medeni durumlara Göre Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Olçek	Bekar ^a		Evli ^b		Dul ^c		F	p	Fark
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.			
Empotans	4,89	1,00	4,63	1,23	4,97	0,70	0,92	0,403	-
Dokunmadan Hoşlanma	6,75	1,32	6,76	1,54	6,02	0,88	2,28	0,107	-
Erken Boşalma	4,60	1,24	4,25	0,98	4,50	0,91	0,98	0,380	-
Cinsellikten Kaçınma	3,95	1,26	4,00	1,39	4,74	1,04	2,68	0,074	-
Cinsel Doyum	5,53	1,87	5,57	1,75	4,26	1,32	4,91	0,009**	a,b>c
Sıklık	4,24	1,02	4,30	1,42	3,51	1,20	2,84	0,063	-
Cinsellikte Olumlu İletişim	5,01	1,99	4,71	1,99	3,39	1,68	4,39	0,015*	a,b>c
Cinselliğin Niteliği	6,24	1,25	5,98	1,13	5,34	0,67	3,80	0,026*	a,b>c
Cinsel Öz Doyum (CÖDÖ)	5,78	1,17	5,84	1,31	5,05	0,84	3,39	0,038*	a,b>c

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, F: One Way ANOVA, Fark: Post Hoc Testleri

Girişimcilerin medeni durumlara göre empotans, dokunmadan hoşlanma, erken boşalma, cinsellikten kaçınma ve sıklık puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Girişimcilerin medeni durumlara göre cinsel öz doyum genel, cinsel doyum, cinsellikte olumlu iletişim ve cinselliğin niteliği puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$).

Bu verilere göre, bekar ve evli girişimcilerin cinsel öz doyum genel, cinsel doyum, cinsellikte olumlu iletişim ve cinselliğin niteliği puanları, dul girişimcilere göre yüksektir.

Girişimcilerin medeni durumlara göre sıfat listesi sonuçlarının karşılaştırılması Tablo 13’de gösterilmiştir.

Tablo 13. Girişimcilerin Medeni durumlara Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

<i>Kişilik Sıfatları</i>	<i>1. sıra^a</i>		<i>2. sıra^b</i>		<i>3. sıra ve sonrası^c</i>		<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Fark</i>
	<i>Ort.</i>	<i>S.S.</i>	<i>Ort.</i>	<i>S.S.</i>	<i>Ort.</i>	<i>S.S.</i>			
Başarma	58,86	12,23	56,64	13	60,67	7,25	0,97	0,382	-
Başatlık	60,64	12,14	57,65	11,63	62,84	10,65	1,77	0,176	-
Sebat	47,52	12,72	50,72	13,19	54,05	12,17	1,11	0,334	-
Düzen	50,12	14,34	55,1	14,28	57,93	12,81	1,31	0,274	-
Duyguları Anlama	38,07	13,03	38,88	12,01	33,62	9,74	1,62	0,203	-
Şefkat Gösterme	33,38	16,94	33,83	17,53	26,72	13,18	1,49	0,231	-
Yakınlık	39,52	14,73	37,31	11,41	31,85	9,29	2,36	0,100	-
Sosyal Enerji	43,8	16,41	38,75	17,73	32,5	11,92	2,09	0,129	-
Gösteriş	56,7	8,59	52,29	6,51	52,67	6,31	2,47	0,090	-
Bağımsızlık	65,52	14,23	62,1	13,59	67,31	10,21	1,44	0,242	-
Saldırganlık	67,73	12,14	64,92	12,32	71,01	9,28	2,23	0,113	-
Değişiklik	59,07	14,95	50,81	16,52	45,33	16,43	2,98	0,055	-
İlgi Görme	43,88	11,76	42,5	13,74	40,41	9,22	0,35	0,706	-
Kendini Suçlama	37,7	14,14	38,79	14,3	30,73	12,03	2,73	0,070	-
Uyarlık	29,3	15,07	34,85	14,95	29,13	12,21	1,76	0,177	-
Danışmaya Hazır Oluş	44,09	6,76	46,77	7,84	47,3	5,86	0,92	0,402	-
Otokontrol	39,15	12,63	41,43	9,74	39,07	8,78	0,63	0,536	-
Özgüven	54,21	8,59	52,05	7,19	51,38	7,64	0,65	0,527	-
Kişisel Uyum	36,39	11,55	34,45	10,46	32,55	9,08	0,59	0,556	-
Öz doyum	51,2	6,62	54,23	10,23	50,41	5,68	1,76	0,178	-
Yaratıcı Kişilik	57,36	9,53	54,86	10,09	51,12	11,23	1,72	0,184	-
Askeri Liderlik	47,97	12,43	47,16	9,72	46,63	8,59	0,08	0,926	-
Erkeksi Özellikler	53,18	11,5	53,79	10,54	58,25	10,54	1,55	0,218	-
Kadınsı Özellikler	39,2	17,46	36,33	16,14	28,38	10,61	2,72	0,071	-

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, F: One Way ANOVA, Fark: Post Hoc Testleri

Girişimcilerin medeni durumlara göre başarma, başatlık, sebat, düzen, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, gösteriş, bağımsızlık, saldırganlık, değişiklik, ilgi görme, kendini suçlama, uyarlık, danışmaya hazır oluş, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, yaratıcı kişilik, askeri liderlik, erkeksi özellikler, kadınsı özellik puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Girişimcilerin eğitim düzeylerine göre cinsel öz doyum düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 14’de gösterilmiştir.

Tablo 14. Girişimcilerin Eğitim Düzeylerine Göre Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Olçek	Lise ve altı ^a		Ön lisans/Lisans ^b		Lisans üstü ^c		F	p	Fark
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.			
Empotans	4,69	1,00	4,86	1,19	4,52	1,15	0,62	0,541	-
Dokunmadan Hoşlanma	6,60	1,23	6,53	1,62	6,80	1,34	0,24	0,790	-
Erken Boşalma	4,35	0,96	4,29	0,98	4,50	1,20	0,29	0,750	-
Cinsellikten Kaçınma	4,10	1,19	4,16	1,53	4,22	1,17	0,06	0,939	-
Cinsel Doyum	5,02	1,84	5,39	1,74	5,68	1,60	0,99	0,377	-
Sıklık	3,98	1,37	4,25	1,42	4,15	1,20	0,42	0,658	-
Cinsellikte Olumlu İletişim	4,14	1,98	4,64	2,06	4,85	1,86	1,04	0,359	-
Cinselliğin Niteliği	5,86	0,99	5,86	1,16	6,00	1,23	0,12	0,890	-
Cinsel Öz Doyum (CÖDÖ)	5,57	1,15	5,70	1,38	5,80	1,15	0,24	0,789	-

*p<0,05; **p<0,001; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, F: One Way ANOVA, Fark: Post Hoc Testleri

Girişimcilerin eğitim düzeylerine göre cinsel öz doyum genel, empotans, dokunmadan hoşlanma, erken boşalma, cinsel doyum, sıklık, cinsellikte olumlu iletişim ve cinselliğin niteliği puanları arasında anlamlı puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir (p>0,05).

Girişimcilerin eğitim düzeylerine göre sıfat listesi sonuçlarının karşılaştırılması Tablo 15’de gösterilmiştir.

Tablo 15. Girişimcilerin Eğitim Düzeylerine Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

Kişilik Sıfatları	Lise ve altı ^a		Ön lisans/Lisans ^b		Lisans üstü ^c		F	p	Fark
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.			
Başarma	60,75	10,93	56,83	12,33	53,47	12,14	2,63	0,077	-
Başatlık	62,02	11,47	58,22	11,58	54,93	10,83	2,64	0,076	-
Sebat	55,11	11,35	49,42	12,66	45,53	14,72	4,21	0,018**	a>b,c
Düzen	60,17	11,83	53,25	13,43	47,79	16,41	5,96	0,004**	a>b,c
Duyguları Anlama	37,45	11,48	37,76	11,96	38,02	12,76	0,02	0,984	-
Şefkat Gösterme	28,80	15,32	33,55	17,93	37,02	16,07	1,74	0,181	-
Yakınlık	33,89	9,35	37,41	12,64	40,00	13,19	1,98	0,144	-
Sosyal Enerji	33,45	14,90	40,69	17,74	42,43	16,34	2,77	0,068	-
Gösteriş	51,58	6,44	54,12	6,69	53,29	8,06	1,46	0,237	-
Bağımsızlık	65,15	12,28	63,11	14,59	61,58	11,31	0,52	0,597	-
Saldırganlık	68,30	11,74	66,15	13,13	63,70	8,41	0,98	0,380	-

Değişiklik	46,24	15,25	52,74	16,47	56,26	18,22	2,88	0,061	-
İlgi Görme	39,73	11,78	44,32	13,59	42,86	11,55	1,43	0,245	-
Kendini Suçlama	33,42	12,73	38,51	14,50	41,14	14,84	2,39	0,097	-
Uyarlık	31,98	12,73	33,10	17,11	34,54	11,97	0,20	0,823	-
Danışmaya Hazır Oluş	46,23	6,98	46,68	8,24	46,73	5,97	0,05	0,953	-
Otokontrol	41,56	8,77	39,40	10,26	41,60	11,79	0,59	0,555	-
Özgüven	52,01	7,55	51,94	7,65	53,32	7,06	0,24	0,788	-
Kişisel Uyum	32,97	8,53	35,59	10,80	34,27	12,67	0,67	0,512	-
Öz doyum	53,12	10,07	54,15	8,04	50,11	9,32	1,26	0,288	-
Yaratıcı Kişilik	52,60	10,22	54,99	10,74	57,13	9,32	1,31	0,274	-
Askeri Liderlik	48,92	9,12	46,75	9,87	44,26	10,88	1,48	0,232	-
Erkeksi Özellikler	58,25	8,84	52,89	11,57	50,80	10,58	4,26	0,017*	a>b,c
Kadınsı Özellikler	33,03	14,25	35,19	16,18	39,40	17,17	1,03	0,360	-

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, F: One Way ANOVA, Fark: Post Hoc Testleri

Girişimcilerin eğitim düzeylerine göre başarıma, başatlık, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, gösteriş, bağımsızlık, saldırganlık, değişiklik, ilgi görme, kendini suçlama, uyarlık, danışmaya hazır oluş, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, yaratıcı kişilik, askeri liderlik, kadınsı özellik puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Girişimcilerin eğitim düzeylerine göre sebat, düzen ve erkeksi özellik puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Lise ve altı eğitimi olan girişimcilerin sebat, düzen ve erkeksi özellik puanları, önlisans/lisans ve lisans üstü eğitime sahip girişimcilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Girişimcilerin çocuk durumlarına cinsel öz doyum düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16. Girişimcilerin Çocuk Durumlarına Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Ölçekler	Evet		Hayır		t	p
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.		
Empotans	4,74	1,11	4,68	1,15	0,16	0,873
Dokunmadan Hoşlanma	6,57	1,42	6,93	1,50	-0,76	0,448
Erken Boşalma	4,29	0,99	4,86	0,99	-1,71	0,091
Cinsellikten Kaçınma	4,20	1,31	3,69	1,51	1,14	0,255
Cinsel Doyum	5,21	1,72	6,08	1,98	-1,49	0,139
Sıklık	4,06	1,34	4,77	1,41	-1,59	0,116
Cinsellikte Olumlu İletişim	4,34	1,96	5,76	2,00	-2,17	0,033*
Cinselliğin Niteliği	5,84	1,06	6,35	1,41	-1,40	0,165
Cinsel Öz Doyum (CÖDÖ)	5,62	1,23	6,10	1,34	-1,15	0,253

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, t: Independent Sample T Testi

Girişimcilerin çocuk durumlarına cinsel öz doyum, empotans, dokunmadan hoşlanma, erken boşalma, cinsellikten kaçınma, cinsel doyum, sıklık ve cinselliğin niteliği puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Girişimcilerin çocuk durumlarına göre cinsel öz doyum, empotans, dokunmadan hoşlanma, erken boşalma, cinsellikten kaçınma, cinsel doyum, sıklık, cinsellikte olumlu iletişim ve cinselliğin niteliği puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Girişimcilerin çocuk durumlarına göre cinsellikte olumlu iletişim puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Bu verilere göre, çocuğu olan iş adamlarının cinsellikte olumlu iletişim puanları, çocuğu olmayan iş adamlarına göre düşüktür.

Tablo 17. Girişimcilerin Çocuk Durumlarına Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

<i>Kişilik Sıfatları</i>	<i>Evet</i>		<i>Hayır</i>		<i>t</i>	<i>p</i>
	<i>Ort.</i>	<i>S.S.</i>	<i>Ort.</i>	<i>S.S.</i>		
Başarma	58,06	11,84	55,14	13,31	0,73	0,465
Başatlık	59,11	11,32	59,33	14,62	-0,06	0,953
Sebat	51,34	12,95	47,52	12,99	0,89	0,377
Düzen	55,46	13,88	50,76	15,67	1,01	0,317
Duyguları Anlama	37,75	11,57	37,05	14,43	0,18	0,858
Şefkat Gösterme	31,91	16,33	35,87	20,85	-0,71	0,480
Yakınlık	35,87	10,87	42,17	17,19	-1,64	0,105
Sosyal Enerji	37,49	16,41	44,33	19,13	-1,23	0,220
Gösteriş	52,54	6,72	56,99	7,45	-1,97	0,052
Bağımsızlık	63,87	12,75	61,55	16,84	0,53	0,598
Saldırganlık	66,62	11,72	65,99	14,03	0,16	0,874
Değişiklik	50,42	16,97	54,44	13,15	-0,73	0,470
İlgi Görme	41,67	12,70	47,68	10,90	-1,44	0,154
Kendini Suçlama	36,59	13,73	40,59	17,42	-0,85	0,396
Uyarlık	32,75	14,56	34,37	15,26	-0,33	0,742
Danışmaya Hazır Oluş	46,47	7,51	46,85	5,79	-0,15	0,878
Otokontrol	40,64	9,97	40,56	10,35	0,03	0,980
Özgüven	52,15	7,23	52,72	9,72	-0,23	0,822
Kişisel Uyum	33,70	10,08	40,11	11,08	-1,89	0,062
Öz doyum	53,06	8,86	52,77	11,88	0,09	0,925
Yaratıcı Kişilik	54,31	10,47	55,49	9,39	-0,34	0,735
Askeri Liderlik	47,29	9,43	45,96	13,45	0,41	0,685
Erkeksi Özellikler	55,02	10,47	50,98	12,93	1,13	0,261
Kadınısı Özellikler	34,62	15,08	39,33	20,52	-0,90	0,368

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, t: Independent Sample T Testi

Girişimcilerin çocuk durumlarına göre başarma, başatlık, sebat, düzen, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, gösteriş,

bağımsızlık, saldırganlık, değişiklik, ilgi görme, kendini suçlama, uyarlık, danışmaya hazır oluş, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, yaratıcı kişilik, askeri liderlik, erkeksi özellikler, kadınsı özellik puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Girişimcilerin iş pozisyonlarına göre cinsel öz doyum düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18. Girişimcilerin İş Pozisyonlarına Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Olçekler	İşin kurucusu		İşin devralanı/mirascısı		t	p
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.		
Empotans	5,04	1,03	3,83	0,82	5,49	0,000**
Dokunmadan Hoşlanma	6,15	1,20	7,93	1,19	-6,54	0,000**
Erken Boşalma	4,55	1,01	3,76	0,73	3,71	0,000**
Cinsellikten Kaçınma	4,64	1,07	2,72	0,93	8,13	0,000**
Cinsel Doyum	4,67	1,45	7,11	1,24	-7,68	0,000**
Sıklık	3,73	1,21	5,30	1,06	-5,87	0,000**
Cinsellikte Olumlu İletişim	3,75	1,63	6,61	1,35	-8,03	0,000**
Cinselliğin Niteliği	5,46	0,75	7,13	1,02	-8,92	0,000**
Cinsel Öz Doyum (CÖDÖ)	5,21	1,02	7,01	0,80	-8,17	0,000**

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, t: Independent Sample T Testi

Bu verilere göre, işin kurucusu olan girişimcilerin empotans, erken boşalma ve cinsellikten kaçınma puanları yüksek iken, işin devralanı/mirascısı olan girişimcilerin cinsel öz doyum, cinsel doyum, sıklık, cinsellikte olumlu iletişim ve cinselliğin niteliği puanları yüksektir.

Girişimcilerin iş pozisyonlarına göre sıfat listesi sonuçlarının karşılaştırılması Tablo 19’da gösterilmiştir.

Tablo 19. Girişimcilerin İş Pozisyonlarına Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

Kişilik Sıfatları	İşin kurucusu		İşin devralanı/mirascısı		t	p
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.		
Başarma	60,17	9,60	50,78	15,25	3,67	0,000**
Başatlık	61,34	10,62	52,67	12,10	3,46	0,001**
Sebat	52,94	12,31	45,20	13,27	2,71	0,008**
Düzen	57,65	13,48	47,26	12,98	3,42	0,001**
Duyguları Anlama	34,51	10,39	46,96	10,90	-5,21	0,000**

Şefkat Gösterme	26,64	12,80	48,85	16,11	-7,13	0,000**
Yakınlık	32,63	8,19	47,76	13,12	-6,90	0,000**
Sosyal Enerji	32,44	12,44	54,87	16,58	-7,26	0,000**
Gösteriş	52,73	6,90	53,69	6,93	-0,61	0,543
Bağımsızlık	67,00	11,42	53,82	13,03	4,90	0,000**
Saldırganlık	70,26	9,93	55,75	10,58	6,33	0,000**
Değişiklik	47,93	17,27	59,24	11,09	-3,12	0,002**
İlgi Görme	40,34	11,24	47,87	14,83	-2,71	0,008**
Kendini Suçlama	33,41	12,53	47,43	13,34	-4,85	0,000**
Uyarlık	29,33	12,39	43,38	15,59	-4,66	0,000**
Danışmaya Hazır Oluş	47,42	7,24	43,85	7,08	2,18	0,032*
Otokontrol	39,33	10,13	44,43	8,49	-2,30	0,023*
Özgüven	51,17	7,40	55,24	6,87	-2,46	0,015*
Kişisel Uyum	31,65	7,62	42,17	13,01	-5,00	0,000**
Öz doyum	51,01	8,36	58,94	8,85	-4,11	0,000**
Yaratıcı Kişilik	53,04	10,98	58,48	6,86	-2,37	0,020*
Askeri Liderlik	45,66	9,49	51,56	9,59	-2,73	0,007**
Erkeksi Özellikler	56,81	10,06	48,24	10,24	3,73	0,000**
Kadınsı Özellikler	29,92	11,65	50,19	16,18	-6,90	0,000**

* $p < 0,05$; ** $p < 0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, t: Independent Sample T Testi

Girişimcilerin iş pozisyonlarına göre gösteriş puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Girişimcilerin iş pozisyonlarına göre başarıma, başatlık, sebat, düzen, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, bağımsızlık, saldırganlık, değişiklik, ilgi görme, kendini suçlama, uyarlık, danışmaya hazır oluş, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, yaratıcı kişilik, askeri liderlik, erkeksi özellikler, kadınsı özellik puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p < 0,05$).

Bu verilere göre, işin kurucusu olan girişimcilerin başarıma, başatlık, sebat, düzen, bağımsızlık, saldırganlık, danışmaya hazır oluş ve erkeksi özellik puanları yüksek iken, işin devralanı/mirascısı olan girişimcilerin duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, sosyal enerji, değişiklik, ilgi görme, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, yaratıcı kişilik, askeri liderlik ve kadınsı özellik puanları yüksektir.

Girişimcilerin günde çalıştıkları süreye göre cinsel öz doyum düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20. Girişimcilerin Günde Çalıştıkları Süreye Göre Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Ölçek	0-6 saat ^a		7-10 saat ^b		11 saat ve üzeri ^c		F	p	Fark
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.			
Empotans	3,63	1,04	4,64	1,03	5,49	0,69	19,72	0,000**	c>b>a
Dokunmadan Hoşlanma	8,16	1,20	6,81	1,19	5,38	0,86	33,30	0,000**	a>b>c
Erken Boşalma	3,66	0,93	4,38	1,03	4,66	0,84	5,32	0,006**	b,c>a
Cinsellikten Kaçınma	2,64	0,98	4,01	1,21	5,20	0,74	29,67	0,000**	c>b>a
Cinsel Doyum	7,23	1,49	5,45	1,62	3,99	0,91	25,96	0,000**	a>b>c
Sıklık	5,46	1,20	4,14	1,37	3,41	0,77	14,25	0,000**	a>b>c
Cinsellikte Olumlu İletişim	6,60	1,58	4,56	2,01	3,23	0,95	19,33	0,000**	a>b>c
Cinselliğin Niteliği	7,02	1,05	6,00	0,99	5,07	0,66	23,32	0,000**	a>b>c
Cinsel Öz Doyum (CÖDÖ)	7,13	1,01	5,76	1,14	4,72	0,55	29,77	0,000**	a>b>c

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, F: One Way ANOVA, Fark: Post Hoc Testleri

Girişimcilerin çalıştıkları süreye göre cinsel öz doyum genel, empotans, dokunmadan hoşlanma, erken boşalma, cinsel doyum, sıklık, cinsellikte olumlu iletişim ve cinselliğin niteliği puanları arasında anlamlı puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Bu verilere göre, girişimcilerin çalıştıkları süre arttıkça, cinsel öz doyum, dokunmadan hoşlanma, cinsel doyum, sıklık, cinsellikte olumlu iletişim ve cinselliğin niteliği puanlarında azalış, bu verilerin aksine empotans, erken boşalma ve cinsellikten kaçınma puanları artış göstermiştir.

Girişimcilerin günde çalıştıkları süreye göre kişilik test sonuçlarının karşılaştırılması Tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21. Girişimcilerin Günde Çalıştıkları Süreye Göre Kişilik Test Sonuçlarının Karşılaştırılması

Kişilik Sıfatları	0-6 saat ^a		7-10 saat ^b		11 saat ve üzeri ^c		F	p	Fark
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.			
Başarma	49,15	15,03	58,45	12,11	60,89	7,29	5,41	0,006**	b,c>a
Başatlık	50,79	11,48	59,34	11,25	63,02	10,40	6,07	0,003**	b,c>a
Sebat	42,99	14,49	52,53	12,96	51,97	10,83	3,53	0,033*	b,c>a
Düzen	45,26	14,01	55,80	14,13	58,43	11,96	4,92	0,009**	b,c>a
Duyguları Anlama	46,06	12,20	38,85	11,32	31,03	8,99	10,27	0,000**	a>b>c
Şefkat Gösterme	49,01	16,01	33,58	15,09	21,09	11,70	19,23	0,000**	a>b>c
Yakınlık	46,91	13,47	37,29	10,51	29,48	8,11	14,34	0,000**	a>b>c

Sosyal Enerji	55,34	14,21	38,17	15,75	29,24	12,71	15,51	0,000**	a>b>c
Gösteriş	54,46	6,82	52,67	7,01	52,83	6,78	0,41	0,666	-
Bağımsızlık	54,05	13,44	62,06	12,33	71,75	9,92	12,18	0,000**	a<b<c
Saldırganlık	55,76	9,06	65,96	11,52	73,35	9,35	13,78	0,000**	a<b<c
Değişiklik	62,41	12,01	50,21	16,20	46,01	17,14	5,32	0,006**	a>b,c
İlgi Görme	45,92	16,37	42,87	11,94	39,15	11,48	1,60	0,207	-
Kendini Suçlama	48,20	13,72	37,70	13,77	29,75	10,60	10,25	0,000**	a>b>c
Uyarlık	42,76	14,65	34,60	14,31	24,44	10,41	10,34	0,000**	a>b>c
Danışmaya Hazır Oluş	42,31	6,36	46,89	7,02	47,92	7,86	3,21	0,045*	b,c>a
Otokontrol	44,44	8,76	41,36	10,79	37,21	7,81	3,09	0,050*	a>c
Özgüven	54,52	8,05	52,33	7,14	50,77	7,70	1,27	0,285	-
Kişisel Uyum	41,59	13,93	34,33	9,83	30,57	6,81	6,25	0,003**	a>b,c
Öz doyum	59,60	10,47	52,91	8,92	49,88	7,10	6,20	0,003**	a>b,c
Yaratıcı Kişilik	60,41	6,54	54,38	9,78	51,44	11,87	3,95	0,022*	a>b,c
Askeri Liderlik	50,97	10,49	47,32	10,20	44,87	8,21	1,96	0,146	-
Erkeksi Özellikler	48,31	10,10	54,46	10,56	58,22	10,13	4,52	0,013*	b,c>a
Kadınsı Özellikler	50,11	17,53	35,92	14,08	25,65	10,49	15,94	0,000**	a>b>c

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, F: One Way ANOVA, Fark: Post Hoc Testleri

Girişimcilerin günde çalışılan süreye göre gösteriş, ilgi görme, özgüven ve askeri liderlik puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Girişimcilerin günde çalışılan süreye göre başarıma, başatlık, sebat, düzen, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, bağımsızlık, saldırganlık, değişiklik, kendini suçlama, uyarlık, danışmaya hazır oluş, otokontrol, kişisel uyum, öz doyum, yaratıcı kişilik, erkeksi ve kadınsı özellik puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Bu verilere göre, girişimcilerin çalıştıkları süre arttıkça, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, kendini suçlama, uyarlık ve kadınsı özellik puanları azalış gösterirken, bağımsızlık, saldırganlık ve değişiklik puanları artış göstermiştir. Bu bulgulara ilaveten, 0-6 saat çalışan girişimcilerin kişisel uyum, öz doyum, yaratıcı kişilik ve otokontrol puanları, 7-10 saat ile 11 saat ve üzeri çalışanlara göre yüksektir.

Girişimcileri satın alma tercihindeki önem sırasına göre cinsel öz doyum düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 22. Girişimcilerin Satın Alma Tercihindeki Önem Sırasına Göre Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Ölçek	Kalite ^a		Marka ^b		İhtiyaç ^c		Lüks ^d		F	p	Fark
	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.	Ort.	S.S.			

Empotans	5,07	0,93	4,45	1,11	4,02	1,51	4,89	0,77	4,55	0,005**	a,d>b>c
Dokunmadan Hoşlanma	6,20	1,34	7,02	1,33	7,53	1,58	6,24	1,11	4,92	0,003**	b,c>a,d
Erken Boşalma	4,52	0,90	4,34	1,01	3,78	1,29	4,42	0,87	2,14	0,100	-
Cinsellikten Kaçınma	4,54	1,25	3,71	1,17	3,36	1,52	4,44	1,18	4,71	0,004**	a,d>b>c
Cinsel Doyum	5,00	1,58	5,26	1,85	6,60	1,76	4,98	1,69	3,64	0,015*	c>a,b,d
Sıklık	3,87	1,10	4,14	1,54	5,10	1,58	3,94	1,18	3,46	0,019*	c>a,b,d
Cinsellikte Olumlu İletişim	4,13	1,62	4,25	2,33	6,36	1,97	4,11	1,61	5,97	0,001**	c>a,b,d
Cinselliğin Niteliği	5,62	1,04	6,08	1,16	6,42	1,08	5,82	1,05	2,43	0,070	-
Cinsel Öz Doyum (CÖDÖ)	5,35	1,10	5,80	1,23	6,69	1,41	5,41	1,02	5,29	0,002**	c>a,b,d

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, F: One Way ANOVA, Fark: Post Hoc Testleri

Girişimcilerin satın alma tercihindeki önem sırasına göre erken boşalma ve cinselliğin niteliği puanları arasında anlamlı puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Girişimcilerin satın alma tercihindeki önem sırasına göre cinsel öz doyum genel, empotans, dokunmadan hoşlanma, cinsel doyum, sıklık ve cinsellikte olumlu iletişim puanları arasında anlamlı puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$).

Bu verilere göre, satın alma tercihi kalite ve lüks olan girişimcilerin empotans ve cinsellikten kaçınma puanları, satın alma tercihi marka ve ihtiyaç olan girişimcilerden, satın alma tercihi marka olan girişimcilerin empotans ve cinsellikten kaçınma puanları, satın alma tercihi ihtiyaç olan girişimcilerden yüksektir. Satın alma tercihi marka ve ihtiyaç olan girişimcilerin dokunmaktan hoşlanma puanları, satın alma tercihi kalite ve lüks olan girişimcilere göre yüksektir. Bunlara ilaveten, satın alma tercihi ihtiyaç olan girişimcilerin cinsel öz doyum genel, cinsel doyum, sıklık ve cinsellikte olumlu iletişim puanları, satın alma tercihi kalite, marka ve lüks olan girişimcilere göre yüksektir.

Girişimcilerin satın alma tercihindeki önem sırasına göre sıfat listesi sonuçlarının karşılaştırılması Tablo 23’de gösterilmiştir.

Tablo 23. Girişimcilerin Satın Alma Tercihindeki Önem Sırasına Göre Sıfat Listesi Sonuçlarının Karşılaştırılması

<i>Kişilik Sıfatları</i>	<i>Kalite^a</i>		<i>Marka^b</i>		<i>İhtiyaç^c</i>		<i>Lüks^d</i>		<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Fark</i>
	<i>Ort.</i>	<i>S.S.</i>	<i>Ort.</i>	<i>S.S.</i>	<i>Ort.</i>	<i>S.S.</i>	<i>Ort.</i>	<i>S.S.</i>			
Başarma	56,11	13,60	62,59	7,15	52,28	10,50	60,19	11,79	3,11	0,030*	b>a,c
Başatlık	58,00	12,29	62,38	9,91	50,70	6,88	65,19	10,89	5,56	0,001**	a,b,d>c
Sebat	49,34	14,96	54,91	10,03	49,29	10,80	51,05	12,26	1,10	0,352	-
Düzen	52,90	16,79	59,74	10,51	52,72	9,68	55,76	12,74	1,46	0,230	-
Duyguları Anlama	35,18	12,84	37,75	8,69	47,79	9,64	35,31	10,38	5,14	0,002**	a,b,d<c
Şefkat Gösterme	30,68	18,14	29,69	12,15	42,85	14,79	31,15	18,11	2,46	0,068	-
Yakınlık	35,43	13,75	35,35	7,21	40,36	12,31	37,66	10,21	0,80	0,494	-
Sosyal Enerji	38,01	18,98	33,03	8,95	42,98	14,73	42,06	19,68	1,51	0,216	-
Gösteriş	54,10	7,93	51,34	4,65	50,09	3,85	55,01	7,80	2,31	0,081	-
Bağımsızlık	65,11	12,19	63,46	12,78	57,22	15,00	65,70	13,79	1,55	0,207	-
Saldırganlık	68,47	12,21	67,30	9,99	57,52	8,73	68,40	13,26	3,73	0,014*	a,b,d>c
Değişiklik	53,48	18,92	45,42	13,39	54,04	10,67	48,56	17,53	1,59	0,198	-
İlgi Görme	44,87	13,24	38,91	9,96	41,46	12,82	40,75	13,80	1,36	0,261	-
Kendini Suçlama	39,11	14,98	32,60	10,89	43,37	12,62	31,71	14,41	3,12	0,030*	a,b,d<c
Uyarlık	31,00	14,34	33,80	12,04	40,79	16,09	29,64	15,85	2,09	0,106	-
Danışmaya Hazır Oluş	47,42	8,29	45,81	5,66	46,46	8,61	45,03	5,46	0,52	0,670	-
Otokontrol	38,55	9,81	42,67	9,64	45,14	7,95	39,21	11,31	2,24	0,089	-
Özgüven	50,27	9,07	53,67	4,57	52,96	7,09	54,78	4,92	2,11	0,104	-
Kişisel Uyum	34,21	10,79	31,92	8,34	36,61	12,37	36,28	9,64	0,89	0,449	-
Öz doyum	50,77	9,97	52,96	8,10	57,85	5,90	55,14	9,04	2,76	0,046*	c>a
Yaratıcı Kişilik	55,55	10,88	52,65	10,24	57,91	8,76	50,73	9,43	1,71	0,170	-
Askeri Liderlik	43,58	11,83	51,00	6,66	50,88	6,82	47,97	6,02	4,48	0,005**	b,c>a
Erkeksi Özellikler	52,15	11,62	58,71	7,77	50,01	8,85	59,67	10,26	4,57	0,005**	b,d>a,c
Kadınsı Özellikler	35,07	17,02	31,61	10,55	41,14	14,91	34,88	18,29	1,17	0,325	-

* $p<0,05$; ** $p<0,001$; Ort.: Ortalama, S.S.: Standart sapma, F: One Way ANOVA, Fark: Post Hoc Testleri

Girişimcilerin satın alma tercihindeki önem sırasına göre sebat, düzen, şefkat gösterme, yakınlık, sosyal enerji, gösteriş, bağımsızlık, değişiklik, ilgi görme, uyarlık, danışmaya hazır oluş, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, yaratıcı kişilik ve kadınsı özellik puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Girişimcilerin satın alma tercihindeki önem sırasına göre başarma, başatlık, duyguları anlama, saldırganlık, kendini suçlama, öz doyum, askeri liderlik ve erkeksi özellik puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Bu verilere göre, satın alma tercihi ihtiyaç olan girişimcilerin başatlık ve saldırganlık puanları, diğer tercihlere göre en düşük iken, duyguları anlama ve kendini suçlama puanları, diğer satın alma tercihlerine göre en yüksektir. Ayrıca, marka tercihi olan girişimcilerin başarma puanları, ihtiyaç tercihi olan girişimcilerin öz doyum puanları, marka ve

ihtiyaç tercihi olan girişimcilerin askeri liderlik ve marka ve lüks tercihi olan iş adamlarının erkeksi özellik puanları yüksektir.

4.4. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyum Düzeyleri ile Kişilik Testi Sonuçları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Girişimcilerin cinsel öz doyum düzeyleri ve alt faktörleri arasındaki korelasyon analizi sonuçları Tablo 24’de gösterilmiştir.

Tablo 24. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyum Düzeyleri ve Alt Faktörleri Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1. Cinsel Öz Doyum (CÖDÖ)	1								
2. Empotans	-,857**	1							
3. Dokunmadan Hoşlanma	,883**	-,758**	1						
4. Erken Boşalma	-,558**	,447**	-,411**	1					
5. Cinsellikten Kaçınma	-,928**	,800**	-,880**	,503**	1				
6. Cinsel Doyum	,917**	-,743**	,764**	-,378**	-,798**	1			
7. Sıklık	,898**	-,704**	,714**	-,413**	-,815**	,817**	1		
8. Cinsellikte Olumlu İletişim	,934**	-,744**	,761**	-,441**	-,795**	,880**	,863**	1	
9. Cinselliğin Niteliği	,888**	-,760**	,864**	-,438**	-,886**	,799**	,776**	,790**	1

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$.

Cinsel öz doyum düzeyleri ile empotans, erken boşalma ve cinsellikten kaçınma arasında orta ve yüksek düzeyde negatif ilişki bulunmuştur ($p < 0,05$). Bu verilere göre, empotans, erken boşalma ve cinsellikten kaçınma puanları artarsa girişimcilerin cinsel öz doyum düzeyleri azalacaktır.

Cinsel öz doyum düzeyleri ile dokunmadan hoşlanma, cinsel doyum, sıklık, cinsellikte olumlu iletişim ve cinselliğin niteliği puanları arasında yüksek düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p < 0,05$). Bu verilere göre, empotans, dokunmadan hoşlanma, cinsel doyum, sıklık, cinsellikte olumlu iletişim ve cinselliğin niteliği puanları artarsa girişimcilerin cinsel öz doyum düzeyleri artacaktır.

Girişimcilerin cinsel öz doyum düzeyleri ile sıfat listesi sonuçları arasındaki korelasyon analizi sonuçları Tablo 25’de gösterilmiştir.

Tablo 25. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyum Düzeyleri ile Sıfat Listesi Sonuçları Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	CÖDÖ	EMP	DH	EB	CK	CD	SK	COİ	CN
Başarma	-,267**	,198*	-0,175	-0,010	,219*	-,294**	-,282**	-,338**	-,259**
Başatlık	-,312**	,256**	-,205*	0,024	,234*	-,353**	-,341**	-,363**	-,299**
Sebat	-0,112	0,068	-0,003	0,002	0,061	-0,119	-0,132	-,214*	-0,099
Düzen	-0,155	0,112	-0,080	0,020	0,115	-0,166	-0,120	-,247*	-0,162
Duyguları Anlama	,562**	-,476**	,528**	-,274**	-,524**	,579**	,486**	,479**	,535**
Şefkat Gösterme	,599**	-,486**	,560**	-,210*	-,544**	,646**	,518**	,554**	,574**
Yakınlık	,511**	-,407**	,499**	-0,167	-,480**	,537**	,428**	,477**	,534**
Sosyal Enerji	,500**	-,362**	,425**	-,196*	-,465**	,520**	,437**	,513**	,473**
Gösteriş	-0,070	0,132	-0,102	0,000	0,058	-0,095	-0,051	-0,001	-0,127
Bağımsızlık	-,493**	,407**	-,457**	0,073	,430**	-,592**	-,451**	-,445**	-,508**
Saldırganlık	-,576**	,465**	-,530**	,195*	,492**	-,636**	-,524**	-,533**	-,569**
Değişiklik	0,194	-0,106	0,145	-0,096	-0,140	,201*	0,144	,272**	0,145
İlgi Görme	0,119	-0,052	0,070	0,190	-0,103	,206*	0,168	0,170	0,172
Kendini Suçlama	,390**	-,297**	,305**	0,001	-,313**	,480**	,384**	,427**	,392**
Uyarlık	,478**	-,389**	,429**	-0,113	-,419**	,567**	,428**	,433**	,482**
Danışmaya Hazır o	-,227*	,203*	-,242*	,240*	,222*	-0,163	-0,155	-0,187	-,200*
Otokontrol	,352**	-,300**	,372**	-0,168	-,285**	,428**	,278**	,261**	,357**
Özgüven	,271**	-,244*	,268**	-,374**	-,248*	,203*	0,156	,216*	,225*
Kişisel Uyum	,421**	-,329**	,359**	-0,124	-,375**	,474**	,381**	,406**	,411**
Öz doyum	,513**	-,414**	,499**	-,300**	-,474**	,487**	,492**	,418**	,463**
Yaratıcı Kişilik	,210*	-0,155	0,124	-,209*	-0,166	0,180	0,183	,244*	0,117
Askeri Liderlik	,391**	-,319**	,413**	-,338**	-,398**	,361**	,300**	,274**	,328**
Erkeksi Özellikler	-,264**	0,157	-,210*	-0,046	0,190	-,342**	-,251*	-,340**	-,262**
Kadınsı Özellikler	,481**	-,399**	,442**	-0,088	-,448**	,538**	,409**	,466**	,501**

* $p<0,05$, ** $p<0,01$, Cinsel Öz Doyum (CÖDÖ): CÖDÖ, Empotans: EMP, Dokunmadan Hoşlanma: DH, Erken Boşalma: EB, Cinsellikten Kaçınma: CK, Cinsel Doyum: CD, Sıklık: SK, Cinsellikte Olumlu İletişim: COİ, Cinselliğin Niteliği: CN

Cinsel öz doyum düzeyleri ile duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, sosyal enerji, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, yaratıcı kişilik, askeri liderlik ve kadınsı özellik puanları arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, cinsel öz doyum düzeyleri yüksek olan girişimcilerin, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, yaratıcı kişilik, askeri liderlik ve kadınsı özellik kişiliklerine ait puanların yüksek olduğu görülmüştür. Cinsel öz doyum düzeyleri ile başarıma, başatlık, bağımsızlık, saldırganlık, danışmaya hazır olma ve erkeksi özellik puanları arasında düşük ve orta düzeyde negatif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, cinsel

öz doyum düzeyleri yüksek olan girişimcilerde, başarıma, başatlık, bağımsızlık, saldırganlık, danışmaya hazır olma ve erkeksi özellik kişiliklerine ait puanların düşük olduğu görülmüştür.

Empotans puanları ile başarıma, başatlık, bağımsızlık, saldırganlık ve danışmaya hazır olma puanları arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, empotansı yüksek olan girişimcilerde, başarıma, başatlık, bağımsızlık, saldırganlık ve danışmaya hazır olma kişiliklerine ait puanların yüksek olduğu görülmüştür. Empotans puanları ile duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, askeri liderlik ve kadınsı özellik puanları arasında düşük ve orta düzeyde negatif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, empotansı yüksek olan girişimcilerde, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, sosyal enerji, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, askeri liderlik ve kadınsı özellik kişiliklerine ait puanların düşük olduğu görülmüştür.

Dokunmadan hoşlanma puanları ile duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, sosyal enerji, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, askeri liderlik, kadınsı özellik puanları arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, dokunmadan hoşlanma puanları yüksek olan girişimcilerde, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, sosyal enerji, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, askeri liderlik, kadınsı özellik kişiliklerine ait puanların yüksek olduğu görülmüştür. Dokunmadan hoşlanma puanları ile başatlık, bağımsızlık, saldırganlık, danışmaya hazır olma ve erkeksi özellik puanları arasında düşük ve orta düzeyde negatif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, dokunmadan hoşlanma puanları yüksek olan girişimcilerde, başatlık, bağımsızlık, saldırganlık, danışmaya hazır olma ve erkeksi özellik kişiliklerine ait puanların düşük olduğu görülmüştür.

Erken boşalma puanları ile saldırganlık ve danışmaya hazır olma puanları arasında düşük düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, erken boşalma puanları yüksek olan girişimcilerde, saldırganlık ve danışmaya hazır olma kişiliklerine ait puanların yüksek olduğu görülmüştür. Erken boşalma puanları ile

duyguları anlama, şefkat gösterme, sosyal enerji, özgüven, öz doyum, yaratıcı kişilik ve askeri liderlik puanları arasında düşük ve orta düzeyde negatif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, erken boşalma puanları yüksek olan girişimcilerde, duyguları anlama, şefkat gösterme, sosyal enerji, özgüven, öz doyum, yaratıcı kişilik ve askeri liderlik kişiliklerine ait puanların düşük olduğu görülmüştür.

Cinsellikten kaçınma puanları ile başarma, başatlık, bağımsızlık, saldırganlık ve danışmaya hazır olma puanları arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, cinsellikten kaçınma puanları yüksek olan girişimcilerde, başarma, başatlık, bağımsızlık, saldırganlık ve danışmaya hazır olma kişiliklerine ait puanların yüksek olduğu görülmüştür. Cinsellikten kaçınma puanları ile duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, sosyal enerji, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, askeri liderlik ve kadınsı özellik puanları arasında düşük ve orta düzeyde negatif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, cinsellikten kaçınma puanları yüksek olan girişimcilerde, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, askeri liderlik ve kadınsı özellik kişiliklerine ait puanların düşük olduğu görülmüştür.

Cinsel doyum ile duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, sosyal enerji, değişiklik, ilgi görme, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, askeri liderlik ve kadınsı özellik puanları arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, cinsel doyum düzeyleri yüksek olan girişimcilerde, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, değişiklik, ilgi görme, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, askeri liderlik ve kadınsı özellik kişiliklerine ait puanların yüksek olduğu görülmüştür. Cinsel doyum düzeyleri ile başarma, başatlık, bağımsızlık, saldırganlık ve erkeksi özellik puanları arasında orta düzeyde negatif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, cinsel doyum düzeyleri yüksek olan girişimcilerde, başarma, başatlık, bağımsızlık, saldırganlık ve erkeksi özellik kişiliklerine ait puanların düşük olduğu görülmüştür.

Cinselliğin sıklığı ile duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, sosyal enerji, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, kişisel uyum, öz doyum, askeri liderlik ve kadınsı özellik puanları arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, cinsel sıklığı yüksek olan girişimcilerde, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, sosyal enerji, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, kişisel uyum, öz doyum, askeri liderlik ve kadınsı özellik kişiliklerine ait puanların yüksek olduğu görülmüştür. Cinsel sıklık ile başarıma, başatlık, bağımsızlık, saldırganlık ve erkeksi özellik puanları arasında düşük ve orta düzeyde negatif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, cinsel sıklığı yüksek olan girişimcilerde, başarıma, başatlık, bağımsızlık, saldırganlık ve erkeksi özellik kişiliklerine ait puanların düşük olduğu görülmüştür.

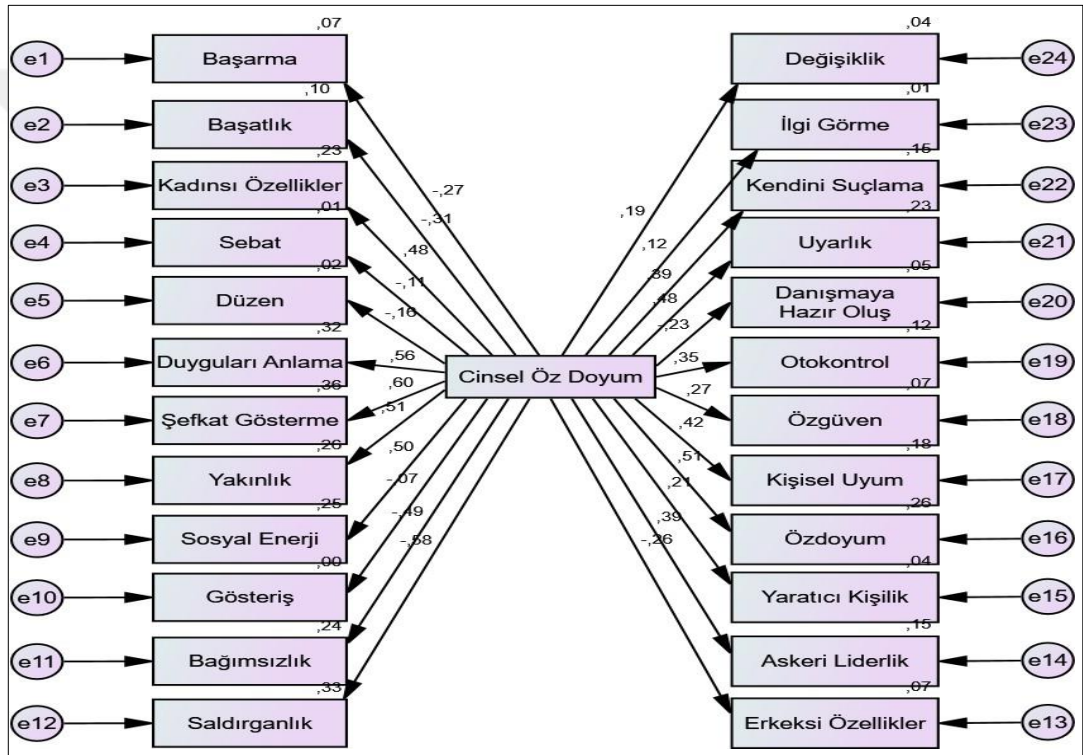
Cinsellikte olumlu iletişim ile duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, sosyal enerji, değişiklik, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, yaratıcı kişilik, askeri liderlik ve kadınsı özellik puanları arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, cinsellikte olumlu iletişimi yüksek olan girişimcilerde, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, karşı cinsle sosyal enerji, değişiklik, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, öz doyum, yaratıcı kişilik, askeri liderlik ve kadınsı özellik kişiliklerine ait puanların yüksek olduğu görülmüştür. Cinsellikte olumlu iletişim ile başarıma, başatlık, sebat, düzen, bağımsızlık, saldırganlık ve erkeksi özellik puanları arasında düşük ve orta düzeyde negatif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, cinsellikte olumlu iletişimi yüksek olan girişimcilerde, başarıma, başatlık, sebat, düzen, bağımsızlık, saldırganlık ve erkeksi özellik kişiliklerine ait puanların düşük olduğu görülmüştür.

Cinselliğin niteliği ile duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, sosyal enerji, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, kişisel uyum, öz doyum, askeri liderlik ve kadınsı özellik puanları arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, cinsellik niteliği yüksek olan girişimcilerde, duyguları anlama, şefkat gösterme, yakınlık, sosyal enerji, kendini suçlama, uyarlık, otokontrol, kişisel uyum, öz doyum, askeri liderlik ve kadınsı özellik kişiliklerine ait puanların yüksek olduğu görülmüştür. Cinsellik niteliği ile başarıma, başatlık, bağımsızlık,

saldırganlık, danışmaya hazır olma ve erkeksi özellik puanları arasında düşük ve orta düzeyde negatif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, cinsellik niteliği yüksek olan girişimcilerde, başarıma, başatlık, bağımsızlık, saldırganlık, danışmaya hazır olma ve erkeksi özellik kişiliklerine ait puanların düşük olduğu görülmüştür.

4.5. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Kişilik Özellikleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi

Girişimcilerin cinsel öz doyum düzeylerinin kişilik özellikleri üzerine etkilerini inceleyen yol analizi sonuçları Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Kişilik Özellikleri Üzerine Etkilerini İnceleyen Yol Analizi Sonuçları

Cinsel öz doyumun kişilik özelliklerindeki değişimi ne kadarını açıkladığı R^2 değerlerine göre, en yüksek etkileri şefkat gösterme (%36), saldırganlık (%33), duyguları anlama (%32), öz doyum (%26), yakınlık (%26), karşı cinsle sosyal enerji (%25) ve bağımsızlık (%24) gibi faktörler gösterirken, yaratıcı kişilik (%4), değişiklik (%4), ilgi görme (%1) ve gösteriş (%1) gibi faktörler cinsel öz doyum üzerindeki etkisini en az açıklayanlardır.

Cinsel öz doyumun, ilgi görme ($\beta=0,12$), gösteriş ($\beta=-0,07$), sebat ($\beta=-0,11$) ve düzen ($\beta=-0,16$) üzerinde etkisinin anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Tablo 26. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Kişilik Özellikleri Üzerine Etkilerini İnceleyen Yol Analizi Sonuçları

Faktör	Path	Faktör	B	S.E.	β (Beta)	p	R ²
Şefkat gösterme	<---	Cinsel öz doyum	8,08	1,07	0,60	0,000**	0,36
Duyguları anlama	<---	Cinsel öz doyum	5,34	0,78	0,56	0,000**	0,32
Öz doyum	<---	Cinsel öz doyum	3,77	0,63	0,51	0,000**	0,26
Yakınlık	<---	Cinsel öz doyum	4,80	0,80	0,51	0,000**	0,26
Sosyal enerji	<---	Cinsel öz doyum	6,73	1,16	0,50	0,000**	0,25
Kadınsı özellikler	<---	Cinsel öz doyum	6,05	1,10	0,48	0,000**	0,23
Uyarlık	<---	Cinsel öz doyum	5,60	1,03	0,48	0,000**	0,23
Kişisel uyum	<---	Cinsel öz doyum	3,49	0,75	0,42	0,000**	0,18
Askeri liderlik	<---	Cinsel öz doyum	3,09	0,72	0,39	0,000**	0,15
Kendini suçlama	<---	Cinsel öz doyum	4,42	1,04	0,39	0,000**	0,15
Otokontrol	<---	Cinsel öz doyum	2,82	0,75	0,35	0,000**	0,12
Özgüven	<---	Cinsel öz doyum	1,63	0,58	0,27	0,005**	0,07
Yaratıcı kişilik	<---	Cinsel öz doyum	1,75	0,81	0,21	0,031*	0,04
Değişiklik	<---	Cinsel öz doyum	2,60	1,31	0,19	0,046*	0,04
İlgi görme	<---	Cinsel öz doyum	1,21	1,00	0,12	0,229	0,01
Gösteriş	<---	Cinsel öz doyum	-0,39	0,55	-0,07	0,479	0,01
Sebat	<---	Cinsel öz doyum	-1,17	1,03	-0,11	0,258	0,01
Düzen	<---	Cinsel öz doyum	-1,76	1,11	-0,16	0,114	0,02
Danışmaya hazır oluş	<---	Cinsel öz doyum	-1,34	0,57	-0,23	0,019*	0,05
Erkeksi özellikler	<---	Cinsel öz doyum	-2,28	0,83	-0,26	0,006**	0,07
Başarma	<---	Cinsel öz doyum	-2,57	0,92	-0,27	0,005**	0,07
Başatlık	<---	Cinsel öz doyum	-2,91	0,88	-0,31	0,000**	0,10
Bağımsızlık	<---	Cinsel öz doyum	-5,21	0,91	-0,49	0,000**	0,24
Saldırganlık	<---	Cinsel öz doyum	-5,51	0,78	-0,58	0,000**	0,33

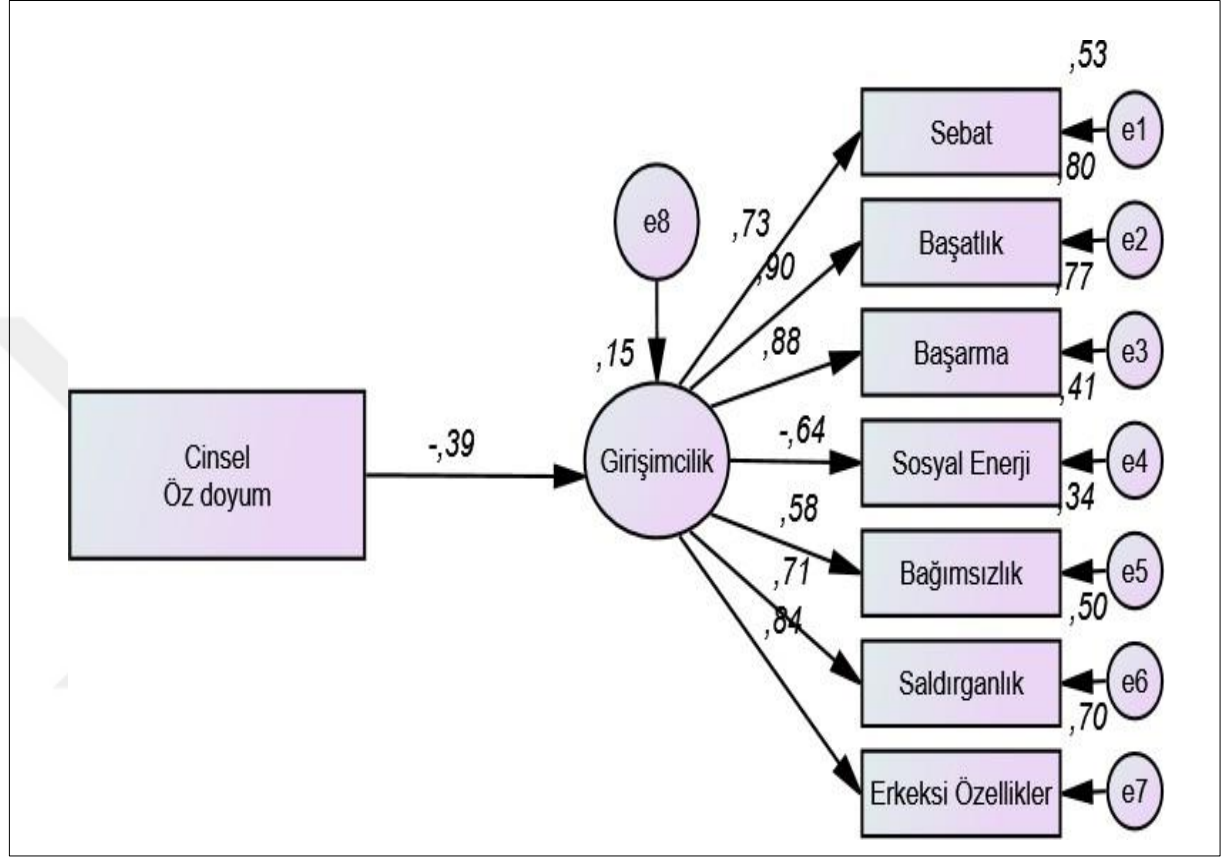
B: Standardize edilmemiş yol katsayısı, β (Beta): Standardize edilmiş yol katsayısı, * $p<0,05$, ** $p<0,01$

Bağımlı faktörlerde açıklanan varyans oranı: R²

Beta katsayıları incelendiğinde; cinsel öz doyumun, şefkat gösterme ($\beta = 0,60$), duyguları anlama ($\beta = 0,56$), öz doyum ($\beta = 0,51$), yakınlık ($\beta = 0,51$), sosyal enerji ($\beta = 0,50$), kadınsı özellikler ($\beta = 0,48$), uyarlık ($\beta = 0,48$), kişisel uyum ($\beta = 0,42$), askeri liderlik ($\beta = 0,39$), kendini suçlama ($\beta = 0,39$), otokontrol ($\beta = 0,35$), özgüven ($\beta = 0,27$), yaratıcı kişilik ($\beta = 0,21$) ve değişiklik ($\beta = 0,19$) üzerindeki etkisinin anlamlı ve pozitif olduğu görülmüştür ($p>0,05$). Cinsel öz doyumun, danışmaya hazır oluş ($\beta = -0,23$), erkeksi özellikler ($\beta = -0,26$), başarma ($\beta = -0,27$), başatlık ($\beta = -0,31$), bağımsızlık ($\beta = -0,49$) ve saldırganlık ($\beta = -0,58$) üzerindeki etkisinin anlamlı ve negatif olduğu görülmüştür ($p>0,05$).

4.6. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyumlarının Girişimcilik Düzeyleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi

Girişimcilerin cinsel öz doyumlarının girişimci kişilik özellikleri üzerine etkilerini inceleyen yol analizi sonuçları Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyumlarının Girişimci Kişilik Özellikleri Üzerine Etkilerini İnceleyen Yol Analizi Sonuçları

Cinsel öz doyum girişimcilik kişilik özelliklerindeki değişimin %15,5’ini açıklamaktadır. Cinsel öz doyumun, girişimcilik kişilik özelliği ($\beta = -0,39$) üzerindeki etkisinin anlamlı olduğu görölmüştür ($p < 0,05$).

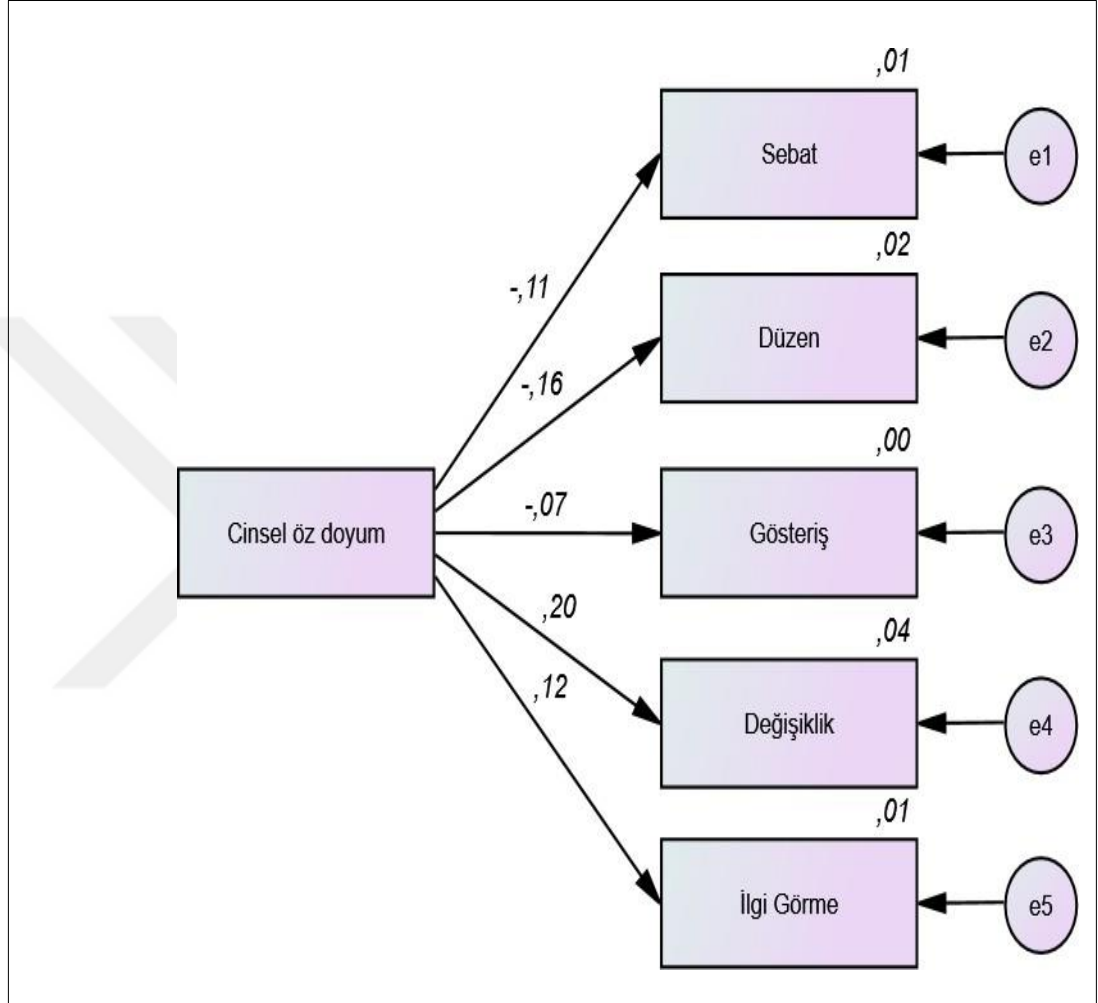
Tablo 27. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyumlarının Girişimcilik Düzeyleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi

Faktör	Path	Faktör	B	S.E.	β (Beta)	p	R ²
Girişimcilik	<---	Cinsel öz doyum	-5,38	1,40	-0,39	0,000**	0,155

B: Standardize edilmemiş yol katsayısı, β (Beta): Standardize edilmiş yol katsayısı, * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$
Bağımlı faktörlerde açıklanan varyans oranı: R²

4.7. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Kişilik Özellikleri (Sebat, Düzen, Gösteriş, Değişiklik ve İlgi Görme) Üzerine Etkisinin İncelenmesi

Girişimcilerin cinsel öz doyum düzeylerinin sebat, düzen, gösteriş, değişiklik ve ilgi görme üzerine etkilerini inceleyen yol analizi sonuçları şekil 3'te gösterilmiştir.

şekil 3. Girişimcilerin Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Sebat, Düzen, Gösteriş, Değişiklik ve İlgi Görme Üzerine Etkilerini İnceleyen Yol Analizi Sonuçları

Cinsel öz doyum sebatteki değişikliklerin %1'ini, düzendeki değişikliklerin %1'inin, gösterişteki değişikliklerin %1'ini, değişiklikteki değişikliklerin %4'ünün ve ilgi görmedeki değişikliklerin %2'sini açıklamaktadır. Cinsel öz doyumun, ilgi görme ($\beta=0,12$), gösteriş ($\beta=-0,07$), sebat ($\beta=-0,11$) ve düzen ($\beta=-0,16$) üzerinde etkisinin anlamlı olmadığı görölmüştür ($p>0,05$). Ancak, cinsel öz doyumun, değişiklik ($\beta=0,20$) üzerinde etkisinin anlamlı olduğu görölmüştür ($p<0,05$).

Tablo 28. Girişimcilik Cinsel Öz Doyum Düzeylerinin Kişilik Özellikleri (Sebat, Düzen, Gösteriş, Değişiklik ve İlgi Görme) Üzerine Etkisinin İncelenmesi

Faktör	Path	Faktör	B	S.E.	β (Beta)	p	R ²
İlgi görme	<---	Cinsel öz doyum	2,17	1,80	0,12	0,229	0,01
Gösteriş	<---	Cinsel öz doyum	-0,70	0,99	-0,07	0,481	0,01
Sebat	<---	Cinsel öz doyum	-2,11	1,86	-0,11	0,254	0,01
Düzen	<---	Cinsel öz doyum	-3,18	2,00	-0,16	0,112	0,02
Değişiklik	<---	Cinsel öz doyum	4,70	2,35	0,20	0,046*	0,04

B: Standardize edilmemiş yol katsayısı, β (Beta): Standardize edilmiş yol katsayısı, *p<0,05, **p<0,01
Bağımlı faktörlerde açıklanan varyans oranı: R²

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Araştırmada ortaya çıkan girişimcilerdeki en düşük puanlı kişilik özellikleri; şefkat gösterme, uyarlık, kişisel uyum, kadınsı özellikler ve yakınlıktır. Genel olarak duygusal zeka, ilişki kurma kapasitesi ve empati ile ilişkilidir (Tuğrul, 1999; İşmen, 2001). Şefkat gösterme, uyarlık, kişisel uyum, kadınsı özellikler ve yakınlık gibi özelliklerin düşük puan alması, girişimcilerin rekabetçi ve sert iş dünyasında duygusal yönlerini baskılama eğiliminde olduklarını ve duygusal yakınlık kurmaya yönelik daha mesafeli olduklarını gösterir. Freud'a göre, bireyler toplumsal ve kültürel baskılar altında belirli yönlerini bastırabildiğinden (Uçar ve Gençöz, 2019; Köybaşı, 2020; Hekimoğlu ve Bilik, 2020), girişimcilik dünyasında şefkat, kadınsı özellikler ve duygusal yakınlık gibi unsurlar genellikle “zayıflık” olarak algılanabilir ve bu nedenle baskılanabilir. Girişimciler geçmiş yaşamlarında düş kırıklığı yaşamış olduklarından bu yönlerini ikinci plana atarak daha çok bağımsızlık, güç ve başarıya odaklanabilirler. Bu durum yüceltme süreciyle açıklanabilir; yani, duygusal enerjilerini ve şefkat yönlerini iş dünyasında başarıya kanalize edebilirler. Klein'in nesne ilişkileri teorisine göre (Hayta, 2010; İlhan 2023) şefkat ve yakınlık kuramama, erken dönem ilişkilerde yaşanan olumsuz deneyimlerle bağlantılı olabilir. Girişimcilerin iş dünyasında rekabetçi bir tutum sergileyerek yakın ilişkilere daha az önem vermesi, bu erken dönem nesne ilişkilerinde yaşanan güvensizlik ya da mesafeli bağlanma stilleriyle ilişkili olabilir. Kadınsı özelliklerin düşük puan alması, girişimcilerin daha çok geleneksel erkek rolleriyle ilişkilendirilen özelliklere yöneldiğini gösterir. Bu, duygusal yakınlık ve şefkat gibi kadınsı özelliklerin geri planda bırakılmasına ve güç, bağımsızlık gibi daha “maskülen” özelliklerin ön plana çıkmasına yol açabilir.

Araştırmada en yüksek puanlı özellikler ise düzen, başarma, başatlık, bağımsızlık ve saldırganlıktır. Bu özellikler, girişimcilerin daha çok güç, kontrol, başarı odaklılık ve bağımsızlık gibi yönleri ön plana çıkardığını gösterir. Düzen, başarma, başatlık, bağımsızlık ve saldırganlık özelliklerinin yüksek puan alması,

girişimcilerin iş dünyasında rekabetçi ve kontrolü elinde tutan bir duruş sergilediklerini gösterir. Freud'a göre, bireylerin başarıya yönelik motivasyonları, bilin d ş arzularıyla şekillenmektedir ve başarma eylemi başarsızlık kaygısını da barındırmaktadır (Emir ve Kanlı, 2009). Bağımsızlık ve başatlık gibi özelliklerin  ne çıkması, bireylerin g   arzusunu ve üstünlük sağlama ihtiya ını yansıtmaktadır. Bu  zellikler, bireylerin kendi kaderlerini belirleme, risk alma ve rekabetçi bir ortamda  ne çıkma istekleriyle ilişkilidir. Girişimciler, cinsellik ya da saldırganlık gibi dürtüsel enerjilerini doğrudan ifade etmek yerine, bu enerjileri yüceltme yoluyla iş dünyasında başarıya yönlendirebilirler. Saldırganlık, hem yıkıcı hem de yaratıcı enerji olarak görülür ve iş dünyasında bu enerji, rekabet, kararlılık ve risk alma şeklinde kendini gösterebilir. Girişimciler saldırgan dürtülerini doğrudan ifade etmek yerine, bu dürtüleri rekabetçi davranışlarla, girişimcilik projelerine odaklanarak ve stratejik başarılarla yüceltirler. Adler'in bireysel psikolojisi de bu yüksek puanlar bağlamında değerlendirilebilir. Adler, bireylerin toplumsal hayatta kendilerini üstün hissetme ve başkaları üzerinde etkili olma güdüsüyle hareket ettiklerini  ne sürmektedir (Altıntaş, 1992; Keskin, 2019; Ferah, 2014). Girişimcilerin başatlık ve başarma gibi özelliklerde yüksek puan alması, onların sosyal üstünlük ve güce yönelik arzularının iş dünyasında kendini göstermesi olarak yorumlanabilir. Bu tür özellikler, bireylerin iş dünyasında başarılı olmak için diğerleriyle rekabet etme ve liderlik rollerini üstlenme eğiliminde olduklarını göstermektedir.

Araştırma bulguları, girişimcilerin cinsel doyum, dokunmadan hoşlanma ve cinselliğin niteliği gibi faktörlerde yüksek puanlar almasına karşın, empotans, erken boşalma, cinsellikten kaçınma ve cinsellik sıklığı gibi alanlarda daha düşük puanlar aldığını göstermektedir. Bu durum, psikanalitik açıdan cinselliğin ve libidinal enerjinin farklı şekillerde yönetilmesi ve yönlendirilmesi ile ilgili çıkarımlar sunmaktadır. Freud'u yüceltme kavramına göre (Aliçavuşoğlu, 2012; Abreyava, 2014; Göğebakan ve Turan, 2022), cinsel enerji (libido) yaratıcı ve üretken faaliyetlere y nlendirilebildiğinden, girişimciler, cinsel tatminlerinin bir kısmını iş hayatlarındaki başarılar, yaratıcı süreçler ve yenilikçilik yoluyla da yaşayabilirler. Yani cinsel enerjilerini sadece cinsel ilişkilere değil, iş dünyasındaki başarıya ve üretkenliğe de kanalize ediyor olabilirler. Araştırmada empotans erken boşalma ve cinsellikten

kaçınma gibi faktörlerin nispeten düşük olması, bu girişimcilerin cinsel anlamda bazı sorunlar yaşadığını ya da cinsel tatminlerini tamamen sağlayamadıklarını düşündürebilir. Freud bastırma ile bütün duyguların da kaygıya dönüşebileceğini belirtirken, kaygının başlangıçta tehlikeli bir duruma verilen bir tepki olduğunu söyleyerek, bu tarz durumların tekrarlandığı her noktada kaygının üretileceğini belirtmiştir (Freud, 2019, akt. Hekimoğlu ve Bilik, 2020) Freud' a göre ilk bastırma enest arzusudur ve enest yasağı medeniyetin başlangıcı olduğundan (Uçar ve Gençöz, 2019) ve bu tür cinsel sorunlar, bastırılmış cinsel enerjinin bir yansıması olarak değerlendirildiğinden, özellikle empotans ve erken boşalma gibi sorunlar, bireyin cinsel enerjisini tam olarak dışa vuramaması ya da bu enerjinin girişimcilik gibi başka alanlara yönlendirilmesi sonucunda ortaya çıkabilir.

Cinsellikte olumlu iletişim ve cinsellik sıklığı düzeylerinin düşük olması, girişimcilerin iş dünyasındaki meşguliyetlerinin ve rekabetçi ortamlarının cinsel yaşamlarına yansımış olabileceğini düşündürmektedir. Freud'a göre, bireyler arasında libido enerjisi sadece fiziksel temasla değil, aynı zamanda duygusal bağlar ve iletişim yoluyla da paylaşılmaktadır. Bu bağlamda, girişimcilerin cinsel iletişimde zorluk yaşamaları, iş dünyasındaki yüksek performans beklentileri ve yoğunluk nedeniyle duygusal ve cinsel iletişimde yeterince derinleşememeleriyle ilişkili olabilir.

Dokunmadan hoşlanma ve cinselliğin niteliği gibi faktörlerde yüksek puanlar, bireylerin fiziksel temasın ötesine geçen daha derin, nitelikli bir cinsel deneyime önem verdiklerini göstermektedir. Psikanalitik açıdan bakıldığında, bu bireylerin sadece bedensel tatmin değil, aynı zamanda duygusal ve psikolojik tatmin arayışında oldukları söylenebilir. Freud'a göre cinsellik, sadece fiziksel bir dürtü değil, aynı zamanda sevgi, yakınlık ve bağlılıkla ilişkilidir (Özşahin, 2019; Celiloğlu, 2022). Bu bireyler, cinselliklerini daha derin duygusal katmanlarla ilişkilendirebiliyor olabilirler.

Bu veriler aynı zamanda, girişimcilerin cinsel yaşamlarının belirli alanlarda tatmin edici olmasına karşın, bazı alanlarda sorunlar yaşadıklarını göstermekte olup, girişimcilerin cinsel yaşamlarında belirli bir tatmin düzeyine ulaştıklarını fakat iş dünyasındaki yoğunluk, stres ve talepler nedeniyle bazı cinsel sorunlar yaşadıklarını göstermektedir. Psikanalitik açıdan bu, bireylerin cinsel enerjilerini iş dünyasına

yönlendirdikleri, ancak cinsellikte daha derin bir tatmin arayışı içinde oldukları şeklinde yorumlanabilir. Libido enerjisi yaratıcı süreçlerde kullanıldığında bireylerin iş dünyasında başarıya ulaşmalarını sağlarken, cinsel tatminle ilgili yaşanan sorunlar bu enerjinin tam anlamıyla dışa vurulamamasıyla bağlantılı olabilir. Freud'a göre, bireyler içsel çatışmalarını cinsellik ya da iş dünyası gibi farklı alanlarda çözmeye çalışacaklarından cinsel öz doyumun yüksek olması, girişimcilerin iş hayatındaki başarılarını sürdürmek için gerekli olan içsel dengeyi bulduklarını gösterirken, empotans, cinsellikten kaçınma ya da erken boşalma gibi sorunlar, cinsel enerjinin bazı alanlarda engellendiğini ya da tam anlamıyla ifade edilemediğini gösterebilir.

Araştırma bulgularına göre, cinsel öz doyumun sebat, gösteriş, düzen ve ilgi görme üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Psikanalitik açıdan bu sonuçlar, cinsel enerjinin (libido) bu spesifik girişimcilik özelliklerine aktarılmadığı anlamına gelebilir. Freud'a göre, libido bazen bastırılır ya da yüceltilir, yani cinsel enerjinin başka alanlara yönlendirilmesi yoluyla yaratıcı ya da üretken alanlarda kullanılması sağlanmaktadır (Çağatay, 2014; Yıldırım ve Kumcağız, 2022). Cinsel öz doyumun bu alanlarda etkisiz kalması, bu kişilerin libidinal enerjilerini doğrudan cinsel tatmin arayışı içinde tüketmeleri ve bu nedenle girişimcilik bağlamındaki bu özelliklere aktaramamaları ile açıklanabilir. Özellikle sebat ve düzen gibi özelliklerde cinsel öz doyumun etkisiz kalması, bireylerin cinsellik ve iş başarıları arasında derin bir bağlantı kuramadığını ya da iş dünyasında bu dürtülerin yaratıcı veya düzenleyici bir güç olarak devreye girmediğini gösteriyor olabilir. Freud, libidinal enerjinin cinsellik dışındaki alanlara yönlendirilmesi gerektiğini savunduğundan bu durumda, cinsel öz doyumun kişide anlık bir rahatlama sağlamasına karşın, girişimcilik süreçlerinde uzun vadeli motivasyonel unsurları harekete geçirememesi muhtemeldir.

Psikanalitik perspektiften dikkat çekici diğer bulgu, cinsel öz doyumun değişiklik üzerinde anlamlı bir etki yaratmasıdır. Değişiklik ve yenilik yapma gibi girişimcilik özellikleri, bireyin yaratıcı ve yenilikçi düşüncelerle iş süreçlerine katkıda bulunduğu alanlardır. Bu bağlamda, cinsel enerjinin bazı bireylerde doğrudan cinsel tatmine yönlendirilmesi, iş dünyasında inovasyon ve değişim gibi yaratıcı süreçlere etki edebilir.

Cinsel öz doyumun değişiklik üzerinde anlamlı bir etki yaratması, libido enerjisinin bu bireylerde cinselliğin ötesine geçerek girişimcilik faaliyetlerinde yenilikçi düşünceleri beslediğini gösterebilir. Bu durum, bireyin cinsel enerjisini yaratıcılık ve değişime yönlendirebilme kapasitesine işaret etmektedir. Bu süreç psikanalitik perspektiften bireyin bilinçdışındaki yaratıcı güçlerin bilinçli hale gelmesi, yani bireyleşme süreci ile de ilişkilendirilebilir.

Cinsel öz doyumun gösteriş ve ilgi görme üzerinde anlamlı bir etkisinin olmaması, bu bireylerin başarıya ulaşma süreçlerinde cinsel enerjiyi sosyal onay ve dış görünüm üzerinden kullanmadığını gösterebilir. Freud, bireylerin libidinal enerjiyi farklı şekillerde ifade edebileceğini söylemektedir, ancak burada cinsel öz doyumun bireylerin sosyal olarak kendini gösterme arzuları ya da başkalarının ilgisini çekme güdüsüyle ilişkisiz olduğu görülmektedir. Bu, bireyin cinselliğini daha içsel bir tatmin aracı olarak kullandığına ve bu enerjiyi sosyal prestij arayışına yönlendirmediğine işaret edebilir.

Araştırmadaki verilere göre, girişimcilerin cinsel öz doyumları ve kişilik özellikleri arasında başka önemli ilişkiler de bulunmuştur. Özellikle, cinsel doyum ve dokunmadan hoşlanma gibi cinselliğin niteliksel yönleriyle, kişisel uyum, duyguları anlama, şefkat gösterme ve sosyal enerji gibi özellikler arasında pozitif ilişkiler olduğu görülmektedir. Bu bulgular, cinselliğin daha derin, duygusal ve psikolojik boyutlarının, bireyin kişisel gelişimi ve toplumsal ilişkileri üzerinde nasıl olumlu bir etkisi olduğunu göstermekte ve yüceltme, burada cinsel enerjinin yalnızca fiziksel tatmin yerine sosyal ve duygusal bağlar kurmada nasıl kullanıldığını açıklayabilmektedir.

Cinsel öz doyumun şefkat gösterme, duyguları anlama, sosyal enerji ve yakınlık gibi olumlu sosyal ve duygusal özelliklerle olan ilişkisi, cinsel enerjinin sadece fiziksel düzeyde tüketilmediğini, aynı zamanda bireyin sosyal ilişkilerini derinleştirme ve empati yeteneğini artırma yönünde kullanıldığını gösterir. Bu bağlamda, yüksek cinsel öz doyuma sahip bireyler, hem kendileriyle hem de başkalarıyla daha dengeli ve tatmin edici ilişkiler geliştirebilirler. Öte yandan, başarma, bağımsızlık, saldırganlık ve erkeksi özellikler gibi daha rekabetçi ve güce

dayalı özelliklerle cinsel öz doyum arasında negatif ilişki bulunması, bu bireylerin iş dünyasında cinselliklerini daha çok rekabet ve güç elde etme aracı olarak değil, sosyal bağ kurma ve duygusal tatmin sağlamada kullandıklarını gösterebilir. Bu sonuçlar, Freud'un bazı bireylerin cinsel enerjilerini (libido) saldırganlık ve rekabet gibi yıkıcı dürtüler yerine, sosyal ve duygusal bağları güçlendirmek için yönlendirebileceklerini öne süren görüşüyle örtüşmektedir. Freud'un Thanatos (ölüm dürtüsü) kavramı burada devreye girebilir (Ülgen, 2022; Kıvrıkoğlu, Güllü ve Kulkara, 2020) ve cinselliği saldırganlıkla ilişkilendiren bireylerde, ölüm ve yıkım dürtülerinin (Thanatos) baskın olabileceği; ancak sosyal enerji ve şefkat gibi duygusal yönlerde yüksek puanlar alan bireylerin bu yıkıcı enerjiyi yüceltme yoluyla daha yapıcı alanlara yönlendirdiği görülebilir.

Araştırmada empotans, erken boşalma ve cinsellikten kaçınma gibi cinsel işlev bozuklukları ile saldırganlık, başatlık ve bağımsızlık gibi özellikler arasında pozitif ilişki bulunması, cinsel işlev sorunlarının iş dünyasındaki rekabetçi ve agresif davranışlarla ilişkili olabileceğini göstermektedir. Psikanalitik açıdan bu bulgu, cinsel işlev bozukluklarının bireyin saldırganlık ve güç arzusunu artırabileceği fikrini desteklemektedir. Cinsel işlev bozuklukları, bireyin bilinçdışı düzeyde hissettiği yetersizlik duygularını güçlendirebilir ve bu da iş dünyasında daha saldırgan, dominant ve bağımsız bir tutuma yol açabilir. Bu, bireyin bilinçdışı düzeyde cinsel başarısızlığını telafi etme girişimi olarak görülebilir.

Psikanalitik kuram, empotans ve cinsellikten kaçınmanın bireyin saldırgan dürtüleri ile ilişkili olabileceğini öne sürmekte ve birey cinsel tatmin sağlayamadığında, bu bastırılmış enerjinin saldırganlık ve rekabet gibi dışa dönük davranışlarla ifade edilebildiğini söylemektedir. Bu bulgu, Thanatos kavramıyla da bağlantılı olduğundan yıkıcı dürtülerin ve saldırganlığın, bastırılmış ya da başarısız cinsel enerjinin bir dışavurumu olarak ortaya çıkabileceği psikanalitik bir yaklaşımla değerlendirilebilir.

Lacan'a göre birey anneye geri dönme isteği ile yaşamını sürdürmeye devam ederken bu arzuyu başka nesnelere ve ikamelere yönlendirebilmektedir (Uçar, 2021). Bu ikamelerle sorun yaşanması ve arzusunun engellenmesi durumunda saldırganlık

gelişebilir. Araştırmada, dokunmadan hoşlanma ve cinsel doyum gibi cinselliğin daha duygusal boyutları ile kadınsı özellikler, duyguları anlama ve şefkat gösterme arasında pozitif ilişki bulunması, Freud'un libido teorisiyle de bağlantılı olarak cinsel tatminin yüksek olduğu bireylerde duygusal derinlik ve sosyal bağlılık daha güçlü olabilir (Ayaz, Kıvanççı ve Safarov, 2019; Başeğmez ve Özerk, 2021).

Araştırmanın girişimciler arasında çocuk durumlarına göre bulgularında çeşitli cinsel sağlık ve iletişim özelliklerinde anlamlı farklılıklar olduğu görülmekte olup, cinsellikte olumlu iletişim puanları açısından çocuğu olan girişimcilerin, çocuğu olmayanlara göre daha düşük puanlar aldığı belirlendiğinden bu durum, çocuk sahibi olmanın girişimcilerin partnerleriyle olan cinsel iletişimlerini olumsuz yönde etkileyebileceğine işaret edebilir. Bu, çocuk sahibi olmanın getirdiği ek yükümlülükler, zaman kısıtlamaları ve stres gibi faktörlerle ilişkilendirilebilir. Çocuğu olan girişimciler, çocukların varlığı ve gereksinimleri nedeniyle partnerleriyle yeterince kaliteli zaman geçiremeyebilir veya cinsel yaşam için azalan öncelik verebilirler.

Araştırmada, girişimcilerin yaş, kardeş sırası ve erken dönemde bakım veren kişilere göre cinsel öz doyum ve kişilik özelliklerinde de bazı farklılıklar gözlemlenmiştir. Özellikle kardeş sırası ve erken dönem bakım veren kişiler, bireyin psiko-seksüel gelişiminde önemli roller oynamaktadır. Freud'un ödipal kompleks teorisine göre, bireyin erken çocukluk dönemindeki ilişkileri, onun cinsel kimliğinin ve kişilik yapısının oluşumunda kritik bir öneme sahip olduğundan (Yıldız, 2015; Koç, 2019), anne tarafından bakım verilen bireylerin daha yüksek cinsel öz doyum ve olumlu iletişim puanlarına sahip olması, bu bireylerin daha sağlıklı bir psiko-seksüel gelişim süreci geçirmiş olabileceklerine işaret edebilir. Bu durum, bireyin anneye kurduğu ilişkinin onun sosyal ilişkileri ve duygusal bağları üzerinde nasıl etkili olabileceğini gösterir. Birinci sırada doğan çocukların daha fazla sorumluluk hissetmesi ve ödipal çatışmaları daha yoğun yaşaması, bu bireylerin daha fazla cinsel sorun (empotans, cinsellikten kaçınma) yaşamasına yol açabilir. Ödipal kompleks, çocuğun anne-baba ile olan ilişkilerinde karşı cins ebeveyne karşı hissettiği duyguların karmaşıklığıyla ilgili olduğundan birinci sıradaki çocuklar, bu kompleksin etkilerini daha güçlü yaşayabilirler ve bu da onların cinsel gelişimlerini etkileyebilir. Kardeş

sırasına göre farklılıklar, özellikle birinci çocuk olarak doğan iş adamlarının empotans ve cinsellikten kaçınma gibi sorunlarla daha fazla karşı karşıya olduğunu gösterir. Bu durum, birinci çocukların aile içinde daha fazla beklenti ve baskı hissetmeleri ve ebeveynleriyle olan ilişkilerde daha yoğun çatışmalar yaşamalarıyla açıklanabilir. Adler'e göre, bireyin aile içindeki kardeş sırası, onun kişilik yapısını ve sosyal ilişkilerini büyük ölçüde etkilediğinden (Çınarbaş ve Nilüfer, 2019; Ergin, Ergin ve Kılıçoğlu, 2022), birinci çocuklar, daha fazla otorite ve sorumluluk hissederken, bu durum onların rekabetçi, baskıcı ve cinsel işlevlerinde zorluk yaşamasına neden olabilir. Diğer yandan, daha sonraki sırada doğan çocuklar, genellikle daha sosyal, uyumlu ve cinsellikte olumlu iletişim kurma becerisine sahip olabilirler. Ayrıca güvenli bağlanma geliştiren bireyler, daha yüksek cinsel tatmin ve olumlu iletişim kapasitelerine sahip olabilirken, güvensiz bağlanma biçimleri, cinsel işlev bozukluklarına ve sosyal ilişkilerde zorlanmalara yol açabilir. John Bowlby tarafından geliştirilen bağlanma kuramı, bireyin erken dönem bakım verenleriyle olan ilişkilerinin, onun psikolojik gelişimi, cinsel kimliği ve sosyal ilişkileri üzerinde derin etkiler bıraktığını öne sürer (Tüzün ve Sayar, 2006; Demirdağ, 2017; Dalgıç vd., 2021). Bu kurama göre, anne veya birincil bakım veren kişiyle kurulan güvenli ya da güvensiz bağlanma ilişkileri, bireyin ilerleyen yaşamında romantik ilişkilerde, cinsellikte ve genel olarak sosyal ilişkilerde nasıl davranacağını büyük ölçüde etkiler. Araştırmadaki bulgular, anne tarafından bakım verilen iş adamlarının cinsel öz doyum ve cinsellikte olumlu iletişim puanlarının daha yüksek olması, bu bireylerin güvenli bağlanma ilişkisi geliştirdiklerini ve dolayısıyla sağlıklı psiko-seksüel bir gelişim süreci yaşadıklarını düşündürmektedir. Güvenli bağlanma, bireyin cinsel ilişkilerde daha sağlıklı ve tatmin edici deneyimler yaşamasını sağlayan duygusal dengeyi ve özgüveni destekler. Buna karşılık, güvensiz bağlanma biçimleri (örneğin, kaygılı ya da kaçınmacı bağlanma), bireylerin cinsellik ve duygusal yakınlıkta daha sorunlu ve tatminsiz deneyimler yaşamalarına neden olabilir. Bu bağlamda, güvenli bağlanma geliştiren bireylerin hem cinsel tatmin düzeylerinin yüksek olması hem de cinsellikte olumlu iletişim kurma kapasitelerinin gelişmiş olması psikanalitik kuramlarla örtüşmektedir.

Araştırmada, işin kurucusu olan girişimcilerin cinsel işlev bozukluklarında (empotans ve cinsellikten kaçınma) daha yüksek puanlar alması, Freud'un yüksek stres altında cinsel işlev bozukluklarının artabileceği teorisiyle örtüşmektedir. Kurucu iş adamlarının yoğun çalışma saatleri ve yüksek stres altında olmaları, cinsel tatminlerini olumsuz etkileyebilir. Freud, bu tür işlev bozukluklarını, bastırılmış libidinal enerjinin bir sonucu olarak açıkladığından iş pozisyonuna bağlı olarak cinsellikte olumlu iletişim ve cinsel tatmin puanlarındaki farklılıklar, bireyin iş yükü ve sorumluluk düzeyinin cinsel hayatı üzerindeki etkilerini ortaya koymaktadır. Genelde işin kurucusu girişimciler kendi arzu ve istekleriyle bu girişimi başlattıklarından, mirasçı ya da diğer girişimcilerin mecburiyetten bir işi sürdürmeleri şeklinde baktığımızda başarma ihtiyacının farklılıkları da ortaya çıkmaktadır. . Psikanalitik açıdan bu durum, bireyin bilinçdışı düzeydeki güç kazanma ve kontrol sağlama arzularının bir yansıması olabilir. Lacan'a göre insan, üzerinde bilinçdışının temelleneceği bir "varlık eksikliği düzlemine" sahiptir (Kaçar, 2019). Lacan'ın bu "eksiklik" teorisi açısından, girişimciler, yoğun çalışma ile kendi eksikliklerini kapatma ve iş dünyasında güçlü bir figür olma çabasında olabilirler.

Satın alma tercihi kalite ve lüks olan girişimcilerin empotans ve cinsellikten kaçınma puanlarının yüksek olması, bu bireylerin cinsellikten kaçınarak bu enerjiyi maddi kazanç ve tüketim üzerine yönlendirdiğini gösterebilir. Psikanalitik açıdan bakıldığında, libido enerjisinin maddi varlıklar ve statü üzerinden yüceltilmesi, cinsel enerjinin iş dünyasında başarıya dönüştürülmesi sürecine işaret edebilir. Bu girişimciler, cinsel tatminden kaçınarak maddi başarıyı ve statüyü daha fazla önemseyebilirler; yani cinselliğe ayrılacak enerjiyi statü, prestij ve maddi nesnelere yönlendirerek tatmin elde edebilirler. Kalite ve lüks odaklı satın alma tercihi olan bireylerin cinsellikten kaçınma eğilimleri, bu enerjinin maddi ve statü sembollerine yönlendirildiğini, dolayısıyla cinsel işlevlerin geri planda kaldığını gösterebilir. Lüks ve kalite arayışı, bireylerin toplumsal kabul, statü ve güç arayışını cinsel enerjilerinin yerine koydukları bir mekanizma olabilir. İhtiyaç odaklı satın alma tercihi olan girişimcilerin cinsel öz doyum genel, cinsel doyum, sıklık ve cinsellikte olumlu iletişim puanlarının daha yüksek olması, bu bireylerin cinsel tatmine daha fazla odaklandığını ve cinselliğin yaşamlarında daha aktif bir rol oynadığını göstermektedir.

Bu, cinsel enerjilerini maddi başarı yerine doğrudan cinsel tatmin yönünde kullandıkları anlamına gelebilir ve bu tür girişimciler, yaşamlarındaki cinselliğin doğal bir parçası olarak tatmin edici ve sağlıklı ilişkiler geliştirebilirler, bu da onların genel yaşam tatminlerini artırabilir. Freud'a göre, bireyler cinsel enerjilerini çeşitli biçimlerde yönelteceklerinden, ihtiyaç odaklı bireyler, cinsel enerjilerini doğrudan cinsellik yoluyla tatmin ederek maddi dünyanın dışına taşımaktan kaçınabilirler. Bu durum, bu bireylerin yaşamlarında cinselliğin daha merkezi bir yer tuttuğunu ve libido enerjilerinin daha az bastırıldığını gösterebilir. Satın alma tercihi marka ve ihtiyaç olan girişimcilerin, kalite ve lüks tercihine göre dokunmadan hoşlanma puanlarının daha yüksek olması, bu bireylerin duygusal yakınlığa ve fiziksel temasa daha açık olduklarını göstermektedir. Freud, fiziksel temas ve dokunmanın cinsel tatminin önemli bir unsuru olduğunu vurguladığından, bu bireyler, maddi statü sembollerine yönelmek yerine, cinsellikte fiziksel ve duygusal bağ kurmaya daha fazla önem verebilirler. Dokunmadan hoşlanma, fiziksel temasa ve duygusal yakınlığa açık olma, bireyin sağlıklı cinsel ilişkiler kurduğunun bir göstergesi olabilir. Bu bireylerin, cinsel enerjilerini doğrudan ilişkilerde ve yakın temaslarda tatmin etmeye yönelik eğilimleri, Freud'un cinsel enerjinin fiziksel tatmin arayışıyla ilgili görüşleriyle örtüşmektedir. Psikanalitik açıdan, bu veriler cinsel enerjinin maddi ya da duygusal hedeflere yönlendirilmesiyle cinselliğin nasıl farklı şekillerde ifade bulunduğunu ve girişimcilik davranışlarıyla nasıl örtüştüğünü göstermektedir.

Araştırmada, ihtiyaç odaklı satın alma tercihine sahip girişimcilerin başatlık ve saldırganlık puanlarının diğer tercih sahiplerine göre daha düşük olması, bu bireylerin iş dünyasında rekabetçi ve saldırgan davranışlardan uzak durduklarını ve daha işlevsel, mantıklı tercihler yaptıklarını gösterebilir. Freud'a göre, başatlık ve saldırganlık, libidinal enerjinin dışavurumları olduğundan, ihtiyaç odaklı girişimcilerin enerjilerini saldırganlık ve rekabet yerine, daha yapıcı ve işlevsel yönleri kanallandırmaları söylenebilir. Bu bireyler, güç ve statü arayışından çok, pratik gereksinimlere öncelik vermektedirler. Adler'e göre ise, başarı ve güç arayışı, bireyin toplumda kendini var etme ve üstünlük sağlama güdüsünden kaynaklanmakta (Selvi, 2018; Aytekin ve Aytekin, 2023) fakat bu güdü, her bireyde farklı şekillerde ifade bulunduğundan ihtiyaç odaklı girişimciler, bu üstünlük arayışını saldırgan ve

rekabetçi bir yolla değil, daha uyumlu ve işbirlikçi yöntemlerle sürdürebilirler. Bu durum, onların sosyal ilişkilerde daha az baskıcı ve dominant bir tutum sergilemelerini açıklar. İhtiyaç odaklı girişimcilerin duyguları anlama ve kendini suçlama puanlarının yüksek olması, bu bireylerin empatik, duygusal açıdan hassas ve özeleştiri yapmaya yatkın olduklarını gösterir. Klein’ın nesne ilişkileri teorisine göre, bireyin erken dönemde geliştirdiği duygusal farkındalık ve empati, ilerleyen yaşamında sosyal ilişkilerini ve içsel dengeyi güçlendirdiğinden, ihtiyaç odaklı girişimcilerin duyguları anlama becerileri, onların sosyal ilişkilerde daha başarılı ve anlayışlı olmalarını sağlayabilir. Aynı zamanda, kendini suçlama eğilimleri, bireylerin başarısızlık ya da zorluklar karşısında sorumluluk alma yeteneğini yansıtabilir. Bu durum, Adler’in bireyin sosyal ilişkilerdeki tutumlarına dair görüşleriyle de uyumludur. İhtiyaç odaklı girişimciler, saldırgan ve baskıcı bir liderlik sergilemek yerine, duygusal zeka ve empati becerileriyle daha destekleyici ve işbirlikçi olabilirler. Kendini suçlama, bireyin başarı ve başarısızlıkları hakkında derin düşünme ve sorumluluk alma eğilimlerinin bir göstergesidir.

Marka ve lüks odaklı girişimcilerin başarma, erkeksi özellikler ve askeri liderlik gibi puanlarının yüksek olması, bu bireylerin statü ve güç odaklı olduğunu, toplumsal hiyerarşide yüksek bir konum arzuladıklarını gösterebilir. Bireyin tüketim alışkanlıkları ve satın alma tercihleri, Lacan’ın “arzu” kavramı ile ilişkilendirilebilmekte ve girişimcinin tüketim davranışları, bilinçdışı arzuları, eksiklik duygusu veya kendilik imajı ile bağlantılı olabilmektedir. Arzu, ihtiyaçtan farklıdır ve Lacan için arzu, Öteki’nin arzusudur (Keçicioğlu ve Akın, 2023). Lacan’ın “arzu” teorisine göre, bu tür tercihler, bireyin kendini tamamlayıcı veya eksikliklerini kapatıcı bir süreç olarak değerlendirilebilir (Gallop, 1986). Freud’a göre, bireylerin başarı ve güç arayışları, bilinçdışı libidinal arzularla yakından ilişkili olduğundan marka ve lüks tercih eden bireyler, bu dürtülerini dış dünyada maddi başarı ve prestij elde ederek ifade edebilirler. Bu girişimcilerin, toplumsal statü ve prestijle ilişkili erkeksi özellikleri (dominantlık, rekabetçilik) daha fazla sergilemesi, onların sosyal onay ve güç arzusunu tatmin etmeye yönelik bilinçdışı bir motivasyonu yansıtır olabilir. Adler ise bireylerin sosyal üstünlük ve başarma güdülerini “aşağılık kompleksi” ve bunun telafisi olarak açıkladığından (Altıntaş, 1992; Eker, 2012;

Varışoğlu ve Irmak, 2021) marka ve lüks odaklı girişimciler, bu tür prestijli ürünler aracılığıyla toplumsal statülerini güçlendirmeye çalışabilirler. Başarma güdüsü, erkeksi özelliklerle birleşerek bu bireylerin rekabetçi, liderlik odaklı ve sosyal hiyerarşide yüksek bir pozisyon arayışında olduklarını gösterir. Sonuç olarak ihtiyaç odaklı girişimciler, rekabet ve başatlık yerine duygusal farkındalık ve empatiyi ön plana çıkarırken, marka ve lüks odaklı girişimciler statü ve güç arayışlarını maddi semboller ve erkeksi özellikler aracılığıyla ifade ederler. Bu bulgular, Freud'un libidinal enerji ve Adler'in bireysel üstünlük arayışı kavramlarıyla uyumlu olarak, bireylerin maddi tercihlerinin bilinçdışı cinsel ve sosyal motivasyonları nasıl şekillendirdiğini göstermektedir.

5.2. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmanın bulgularını psikanalitik perspektiften değerlendirdiğimizde, cinsellik ve kişilik arasındaki karmaşık ilişkilerin, bireyin sosyal ilişkilerinde, iş yaşamında ve kişisel gelişiminde nasıl önemli rol oynadığı görülmektedir. Cinsel doyum, sadece fiziksel tatmin değil, yukarıdaki bakış açılarının bütününde bireyin duygusal ve sosyal dünyasıyla kurduğu ilişkilerde de belirleyici bir faktördür. Cinsel işlev bozuklukları ve saldırganlık gibi özellikler, bireyin bilinçdışı çatışmalarının dışavurumu olarak ortaya çıkabilirken, cinsel tatmin, duygusal bağlılık ve empati gibi özelliklerin gelişmesine de katkıda bulunmaktadır. Bu veriler, cinsellik ve kişilik arasındaki ilişkiyi anlamada, girişimcilik de dahil, psikanalitik kuramın bireysel ve toplumsal dinamikleri açıklamada ne kadar güçlü bir çerçeve sunduğunu göstermektedir.

Araştırmada elde edilen veriler, girişimcilerin kişilik özellikleri, cinsellik ve saldırganlık gibi temel dürtülerle baş etme biçimlerinin iş yaşamlarına nasıl yansıdığını göstermektedir. Girişimciler, genellikle başarı, bağımsızlık, başatlık ve saldırganlık gibi maskülen özelliklere daha fazla önem verirken, şefkat, uyum ve kadınsı özellikler gibi duygusal ve ilişki odaklı yönleri geri plana atmaktadırlar. Bu durum, girişimcilerin iş dünyasında başarıyı elde etmek için duygusal enerjilerini yücelterek, rekabetçi, güç odaklı bir strateji izlediklerini göstermektedir.

Freud'un Eros ve Thanatos teorileriyle değerlendirildiğinde, girişimcilerin cinsel ve saldırgan enerjilerini doğrudan tatmin etmekten bu enerjileri iş dünyasındaki başarıya, güce ve statüye yönlendirdikleri görülmektedir. Yüceltme mekanizması burada önemli bir rol oynamakta, saldırganlık ve cinsel dürtüler, yaratıcı ve üretken iş stratejilerine dönüştürülmektedir. Bu girişimcilerin, rekabetçi ortamda başarılı olabilmek için içsel enerjilerini daha işlevsel alanlara kanallandırdıkları anlaşılmaktadır.

Adler'in bireysel psikoloji kuramı ışığında, girişimciler arasında üstünlük sağlama, sosyal hiyerarşide yüksekte olma ve başkaları üzerinde kontrol sağlama arzusu belirgin bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Başatlık ve saldırganlık gibi özelliklerin yüksek puan alması, bireylerin girişimcilik süreçlerinde başkaları üzerinde etki kurmaya yönelik güdülerine işaret eder. Ancak, bu başarı odaklılık, duygusal yakınlık ve kişisel uyum gibi ilişki odaklı özelliklerin zayıflamasına neden olabilir.

Tüm bu sonuçlar ışığında aşağıdaki önerileri sunabilir:

1. Girişimcilerin iş dünyasında başarıyı elde ederken, aynı zamanda duygusal yönlerini geliştirmeleri ve şefkat, uyum gibi ilişki odaklı özelliklerini güçlendirmeleri önerilir. Bu, iş dünyasındaki ilişkilerinde daha sağlıklı iletişim kurmalarına ve uzun vadeli iş ortaklıkları geliştirmelerine yardımcı olabilir.

2. Girişimcilerin saldırganlık ve başatlık gibi özelliklerini doğrudan rekabetçi davranışlara dönüştürmek yerine, bu enerjileri daha yaratıcı ve işbirlikçi projelere yönlendirmeleri faydalı olabilir. Bu süreç, hem bireylerin psikolojik tatminini artırabilir hem de toplumsal olarak daha sürdürülebilir iş modelleri geliştirmelerine olanak sağlayabilir.

3. Kadınsı özelliklerin (şefkat, empati, duygusal yakınlık) geri plana atıldığı göz önüne alındığında, girişimcilerin toplumsal cinsiyet rollerini dengelemeleri, iş yaşamlarında daha dengeli bir yaklaşım geliştirmelerine yardımcı olabilir. Girişimcilerin yalnızca güç ve başarıya değil, duygusal ilişkilere de önem vermeleri iş dünyasında daha sürdürülebilir ve tatmin edici sonuçlar doğurabilir.

4. Cinsellik ve saldırganlık dürtülerinin iş dünyasında başarıya yönlendirilmesi, bireyin psikolojik sağlığını kısmen korusa da bu süreç, aşırı baskılama ve çatışma yaratma riskini de beraberinde getirebilir. Bu nedenle, girişimciliğin bireysel farkındalık, öz değerlendirme ve kişisel gelişim programlarıyla birlikte ele alınmasının sürece pozitif katkı vereceği düşünülmektedir.

5. İş yerinde sağlıklı sosyal bağlar, çalışanların motivasyonunu ve genel iş tatminini arttırabilir.

6. Psikanalitik kuram ve teorileri bu süreçleri anlamada derin bir bakış açısı sunmakta ve bireylerin iş yaşamındaki başarılarının arkasındaki bilinçdışı dinamikleri ortaya koymaktadır. Bu nedenle alan çalışanlarının Freud ve görüşlerine güncelleme yaparak, onu günümüz bakış açılarıyla yeniden değerlendirmesi günümüz insanının ve belki de yapay zekanın dinamiklerini anlama sürecine yardımcı olabilir.

7. Bu tezin araştırma konusu, alandaki konuyla ilgili bilimsel boşluklar göz önüne alındığında büyük bir derinlik taşımakta olup, daha fazla katılımcı, veri ve değerlendirmeyle psikoloji disiplinine anlamlı katkılar verebilecek çalışmalara ihtiyaç vardır.

KAYNAKÇA

- Abreveya, E. (2014). Yüceltme olarak annelik. *Annelik dergisinin içinde*, Cogito, 201-207.
İstanbul:Yapı Kredi Yayınları
- Acar A.Z. (2013). Farklı örgüt kültürü tipleri ve liderlik tarzları ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: Lojistik işletmelerinde bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5-31
- Adler, A. (2021). Bireysel psikoloji . (K. Ali. çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Ağca, V. (2005). Girişimcilik, girişimcilik yaklaşımları ve girişimsel süreç kavramsal bir çerçeve. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 149-168.
- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E. & Wall, S. (1978). *Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation*. Hillsdale, N. J.: Lawrence Erlbaum Associates Bartholomew
- Akdeniz, E. (2024). Lacan'da arzu ve öznenin ethosu olarak trajedi. *The Journal of Academic Social Science*, 61(61), 228-236.
- Akdeniz F. (2022). Lacan ve Levinas'ta dilin kurucu işlevi. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi* (34), 105-121
- Aktürk, E. (2023). Uwe Timm'in Morenga romanında Machiavelli izleri. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (34), 941-955.
- Aliçavuşoğlu, E. (2012). Psikanaliz, Freud ve sanat. *Sanat Tarihi Yıllığı*, (20), 1-16.
- Altıntaş, E. (1992). Alfred Adler ve bireysel psikolojisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 49-57.
- Antoncic, B.H. & Hisrich, R. D. (2001). Intrapreneurship: Construct refinement and cross cultural validation. *Journal Of Business Venturing*, 16, 495-527.
- Arslan, C., Hamarta, E., Arslan, E. ve Saygın, Y. (2010). Ergenlerde saldırganlık ve kişilerarası problem çözmenin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(1), 379-388.
- Arvas, E. (2024). *Türkiye'de çalışma hayatının denetimi ve kayıt dışı istihdamla mücadele yöntemleri*. Yüksek lisans tezi. Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Ayaz, Y. Y., Kıvanççı, G. Ve Safarov, A. (2019). Psikanalitik kuram ve yaratıcılık. *Dördüncü Kuvvet Uluslararası Hakemli Dergi*, 2(2), 75-92.

- Aydın, Z. (2013). *Neoliberalizmin Türkiye’deki istihdam politikalarına etkisi*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Aytaç, Ö. (2015). Girişimcilik: Sosyo – kültürel bir perspektif. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (15).
- Aytekin, T. ve Aytekin, H. (2023). Alfred Adlerin bireysel psikoloji kuramı ve temel ilkeleri. *Elektronik Cumhuriyet İletişim Dergisi*, 5(1), 40-47. <https://doi.org/10.54089/ecider.1167532>
- Bakır, B. (2008). *Sinema ve Psikanaliz*. İstanbul: Hayalet Kitapevi.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Basılğan, M. (2011). Ekonomik gelişmenin yaratıcı yıkımı: Schumpeteryan girişimci. *Amme İdaresi Dergisi*, 44(3), 27-56.
- Bass, B.M. & Avolio, B.J. (1994). *Improving organizational effectiveness with transformational leadership thousand oaks, CA:Sage*
- Başegmez, A. C. ve Özerk, H. (2021). İnsanın saldırgan ve şiddet içeren davranışlarını psikoterapi kuramlarının ele alış biçimlerinin değerlendirilmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(44), 8475-8499.
- Baumeister, R. F., & Twenge, J. M. (2002). Sexual economic theory: Sex, gender, and the motivation to attain sexual goals. *Personality and Social Psychology Review*, 6(3), 166-180. <https://doi.org/10.1080/00332747.1969.11023602>
- Becer, F. (2019). Max Weber sosyolojisinden demokrasi çıkarımları. *Journal of International Social Research*, 12(64).
- Berkowitz, L. (1964). Aggressive cues in aggressive behavior and hostility catharsis. *Psychological Review*, 71(2), 104.
- Blanchflower, D. G., & Oswald, A. J. (2004). Money, sex and happiness: An empirical study. *Scandinavian Journal of Economics*, 106(3), 393-415. <https://doi.org/10.1111/j.0347-0520.2004.00369.x>
- Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital. (J. Richard, Dü.) *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* , 241-258.
- Bouzenita, A. I., & Boulanouar, A. W. (2016). Maslow’s hierarchy of needs: An Islamic critique. *Intellectual Discourse*, 24(1). <https://doi.org/10.31436/id.v24i1.749>
- Bowlby, J. (2021). Ayrılma. (M. Günay. Çev.). Pinhan Yayınları

- Bowlby, J. (2021). Kaybetme. (N. Nirven, N. Diner, Çev.). Pinhan Yayınları
- Brundage, J. (2009). Law, sex, and christian society in medieval Europe. University of Chicago Press.
- Büyükılğaz, U. (2020). İktisat literatüründe girişimcilik. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 1-12.
<https://doi.org/10.46482/ebyuiibfdergi.664021>
- Büyüköztürk, Ş. (2020). Sosyal bilimler için veri analiz el kitabı (27. Baskı). Ankara: PEGEM Yayınları.
- Byers, E.S. (2005). İlişki memnuniyeti ve cinsel memnuniyet: Uzun vadeli ilişkilerdeki bireylere yönelik uzunlamasına bir çalışma. *Seks Araştırmaları Dergisi*, 42 (2), 113–118. <https://doi.org/10.1080/00224490509552264>
<https://doi.org/10.1037/a0033487>
- Celiloğlu, B. (2022). Cinsel gelişimde Freud’un psiko-seksüel gelişim aşamaları ve cinsel eğitim. *Contemporary Trends in Education Sciences*, 285.
- Coşgun Solak, M. ve Yıldırım, T. (2024). Herbert Marcuse’nin “kültür endüstrisi” eleştirisi: Tüketimcilik ve sahte ihtiyaçlar. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 6(1), 22-33.
<https://doi.org/10.55055/mekcad.1453655>
- Cote, S. & Miners, C.T.H. (2006). Emotional intelligence, cognitive intelligence and job performance. *Journal of Administrative Sciences*, 51(1), 1-28.
- Çağatay, S. E. (2014). *Üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı travmatik yaşantı düzeyi ile bağlanma stilleri ve savunma mekanizmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisas tezi. Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Çavdar, R. Ç. (2018). Farklılığın mekânı: Foucault ve Lefebvre’deki heterotopya ve heterotopi ayrımı. *İdealkent*, 9(25), 941-959.
- Çınarbaş, D. C.ve Nilüfer, G. (2019). Adler ve Sulloway’ın doğum sırası kuramları ve görül bulgular ile ilgili bir derleme. *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 59(1), 125-151.
- Çiçek, B. (2018). Social media entrepreneurship. *İçtimaiyat Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (1), 11-17.
- Çöğürçü, İ. (2016). İktisadi doktrinlerde geçmişten günümüze girişimciliğin önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 65-80.

- Dalgar, G., Civil, F., Savaş, E., ve Şahin, A. (2021). Erken çocuklukta bağlanma: John bowlby ve Mary Ainsworth açısından incelenmesi. *Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(1), 85-92.
- Demirdağ, M. F. (2017). Bağlanma teorisi'nin kökenleri: John Bowlby ve Mary Ainsworth. *Düzce Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(2), 76-90.
- Deleuze Gilles, Guattari Félix, (2014) Anti-ödipus, kapitalizm ve şizofreni 1, (Ege, F., Erdoğan, H., Yiğitalp, M. çev.) Ankara: Bilim ve Sosyalizm Yayınları.
- Demir, M. (2018). *Hegeli arzu kavramının Lacan felsefesine etkileri*. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Demirdağ, M. F. (2017). Bağlanma teorisi'nin kökenleri: John Bowlby ve Mary Ainsworth. *Düzce Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(2), 76-90.
- Dill, J.C., & Anderson, C. A. (1995). Effects of frustration justification on hostile aggression. *Aggressive Behavior*, 21(5), 359-369. doi:10.1002/1098-2337(1995)21:5<359::AID-AB2480210505>3.0.CO;2-6
- Doksat, N. G. ve Çiftci, A. D. (2016). Bağlanma ve yaşamdaki izdüşümleri. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 25(4), 489-501.
- Dollard, J., Miller, N.E., Doob, L.W., Mowrer, O.H., & Sears, R.R. (1939). *Hayal kırıklığı ve saldırganlık*. Yale Üniversitesi Yayınları. <https://doi.org/10.1037/10022-000>
- Eker, S. (2012). Alfred Adler'in Kişilik Kuramı'nın demokrasi düşüncesi açısından önemi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(22), 157-180.
- Emir, S. ve Kanlı, E. (2009). İlköğretim öğretmenlerinin öğrencilerini motive etme biçimlerinin incelenmesi. *HAYEF Journal of Education*, 7(1), 63-79.
- Er, P.H. (2013). Girişimcilik ve yenilikçilik kavramlarının iktisadi düşüncedeki yeri: Joseph A. Schumpeter. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (29), 75-85.
- Ergin, E., Ergin, B. ve Kılıçoğlu, E. A. (2022). *Eğitim Bilimleri Alanında Uluslararası Araştırmalar XI*, 81.
- Ferah, N. (2024). Bireysel psikoloji ve din. *Toplum Bilimleri Dergisi*, (15), 178-195.
- Fikirli, Ö. ve Çetin, A. K. (2017). İktisadi doktrinde schumpeteryan yaratıcı yıkımdan yaratıcı birikime. *Journal of Entrepreneurship and Innovation Management*, 6(1), 27-64.

- Fink, B.(2023). *Lacan'da aşk: VIII.Seminer aktarım üstüne bir inceleme* (E.O. Gezmiş ve Z. Oğuz, çev.)(4. Baskı). İstanbul: Kolektif Kitap.
- Fisher, H. E., Aron, A., Mashek, D., Li, H., & Brown, L. L. (2002). Defining the brain systems of lust, romantic attraction, and attachment. *Archives of sexual behavior*, 31, 413-419.
- Freud, S. (1915). *Unconscious. the standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud*.
<https://pepweb.org/browse/document/SE.014.0159A.P193?page=P0159>
- Freud, S. (1994). *Psikanaliz üzerine* (Öneş, A. çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Freud, S. (2013). *Psikanaliz üzerine* (Kırımlı, İ. çev.), İstanbul: Sayfa Yayınevi.
- Freud, S. (2019). *Yaşamım ve psikanaliz*. (K. Şipal, çev.) İstanbul: Say Yayınları, 13. basım.
- Freud, S. (2021). *Psikanalize giriş hatalı eylemler*. (İdemen, C. çev.). İstanbul: Cem Yayınları.
- Freud, S. (2022). *Uygarlığın huzursuzluğu*. (Uslu, L. çev.). İstanbul: Cem Yayınevi
- Fuentes, S.M.M., Iglesias, P.S., Sierra, J.C. (2014). A systematic review of sexual satisfaction. *International Journal of Clinical and Health Psychology*,14 (1) Pages 67-75, ISSN 1697-2600,
[https://doi.org/10.1016/S1697-2600\(14\)70038-9](https://doi.org/10.1016/S1697-2600(14)70038-9).
- Gallop, J.(1986). *Reading Lacan*. E-book, Ithaca: Cornell University Press, Downloaded on behalf of University of Pennsylvania. <https://hdl.handle.net/2027/heh.30579>
- Gedikli, E. ve Gedikli, B. (2021). Herbert Marcuse'da olgusallığın analizi ve özgürlüğün imkanlarından biri olarak doğaya sanatsal bakış. *Ethos: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*,14(2). 63-83.
- Giacolini, T., & Sabatello, U. (2019). Psychoanalysis and affective neuroscience. The motivational/emotional system of aggression in human relations. *Frontiers in psychology*, 9, 2475.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.02475>
- Gögebakan, Y. ve Turan, M. (2022). Sigmund Freud'un yüceltme mekanizması bağlamında Gustav Klimt'in eserlerindeki erotizm. *Academic Social Resources Journal*, 7(36).

- Göka, E., Yüksel, F. V. ve Göral, F. S. (2006). İnsan ilişkilerinde yansıtımlı özdeşim. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(1), 46-54.
- Göksel, A.ve Ulucan, S. (2019).Girişimcilik eğilimini etkileyen faktörlere ilişkin çok boyutlu bir analiz: Orta öğretimde bir araştırma. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 18(1), 99–133. doi: 10.17134/khosbd.538333.
- Grenier, G.& Byers, E.S. Hızlı Boşalma: Kavramsal, Etiyolojik ve Tedavi Sorunlarının bir İncelemesi. *Arch Sex Behav.* 24 , 447–472 (1995).
<https://doi.org/10.1007/BF01541858>
- Güngör, F. Ş. (2023) Lacan'ın arzu etiği ve ontik kaybın ontolojik bir arayışa dönüşmesi. *Temaşa Felsefe Dergisi*. 20, 101-121. <https://doi.org/10.55256/temasa.1339207>
- Hayta, A. (2010). Nesne ilişkileri kuramı ve Tanrı tasavvuru üzerine eleştirel bir değerlendirme. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 8(20), 39-77.
- Hazan, C., & Shaver, P. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry*, 5, 1-22.
https://doi.org/10.1207/s15327965pli0501_1
- Hebert, R.F. ve Link, A.N. (1988). Entrepreneur: Mainstream views and radical critiques. Praeger
- Hekimoğlu, E. C., ve Bilik, M. Z. (2020). Freud'dan Lacan'a kaygı. *Ayna Klinik Psikoloji Dergisi*. 7(3), 336-367. <https://doi.org/10.31682/ayna.761464>
- Hisrich, R.D. ve Peters, M.P. (2001). *Entrepreneurship*. Fifth edition. Newyork: McGraw-Hill/Irwin.
- Impett, E. A., & Peplau, L. A. (2002). Why some women consent to unwanted sex with a dating partner: Insights from attachment theory. *Psychology of Women Quarterly*, 26(4), 360-370. <https://doi.org/10.1111/1471-6402.t01-1-00075>
- İnce, M. ve Gürbüz, A. (2020). Yeni girişimcilerde rekabet stratejileri uygulamaları ve işletme performansı ilişkisi. *Econder International Academic Journal*, 4(1), 94-115.
- İrk, E. (2023). Sosyo-psikolojik ve dini açıdan nefret duygusu üzerine bir değerlendirme. *Rumeli İslam Araştırmaları Dergisi*, (12), 93-113.
- Isen, A.M. (2008). *Some of the ways in which positive affect affects decision making and problem solving*. Handbook of Emotions , New York, NY: Guilford Press.
- İşmen, A. E. (2001). Duygusal zeka ve problem çözme. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(13), 111-124.

- İlhan, N. (2023). Melanie Klein'in nesne ilişkileri kuramına göre John Steinbeck'in Cennetin Doğusu isimli romanını inceleme. *Edebi Eleştiri Dergisi*, 7(2), 501-521. <https://doi.org/10.31465/eeder.1334330>
- Judge, T. A., Thoresen, C. J., Bono, J. E., & Patton, G. K. (2001). The job satisfaction–job performance relationship: A qualitative and quantitative review. *Psychological Bulletin*, 127(3), 376-407. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.127.3.376>
- Kaçar, E. (2018). Lacan ve topoloji. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (25), 535-554.
- Kalan, Ö. (2014). Foucault'un biyopolitika kavramı bağlamında moda ve beden: Vogue dergisi üzerinden bir söylem analizi. *Selçuk İletişim*, 8(3), 140-162.
- Kalaycı, Ş. (2005). SPSS Uygulamalı çok değişkenli istatistiksel teknikler (6. Baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karaismailoğlu, F. (2006). *Sosyal teoride iktidar tartışmaları; Marx, Nietzsche, Weber, Foucault*. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (15. basım). Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler* (22. basım). Nobel Yayın Dağıtım.
- Karahanogulları, Y. (2008). Marx'ta üretken emek kategorisi ve 1988-2006 dönemi Türkiye ekonomisi için ampirik bulgular. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 63(02), 117-142.
- Karataş, Y., C. (2017). Büyük öteki : Bilinçdışının söylevi. *Lacivert*, 4(34)
- Kavlak, O. ve Şirin, A. (2009). Maternal bağlanma ölçeği'nin Türk toplumuna uyarlanması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1).
- Kaygın, E. (2012). Sürdürülebilir bir rekabet avantajı sağlamanın yolu: İç girişicilik anlayışı. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(1), 93-103.
- Keçicioğlu, S. ve Akın, B. A. (2023). Lacan'ın kavramlarıyla Genet'nin Hizmetçiler ve Balkon'unu okumak. *Yedi*, (29), 159-168. <https://doi.org/10.17484/yedi.1155626>
- Kemal Özcan Uzman Psikolog, “Kemal Özcan sayfası makale yazarları” (Erişim 17 Aralık 2024), <https://kemalozcan.org/sigmund-freud-psikanalitik-kuramin-degerlendirilmesi>
- Kenrick, D. T., & Gutierres, S. E. (1980). Contrast effects and judgments of physical

- attractiveness: When beauty becomes a social problem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 38(1), 131-140.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.38.1.131>
- Kerr, S. P., Kerr, W. R. & Xu, T. ® (2018). Personality traits of entrepreneurs: A review of recent literature. *Annual Review of Economics, Foundations and Trends in Entrepreneurship*, 14(3), 279-356. <http://dx.doi.org/10.1561/03000000080>
- Keskin, S. (2018). Yeni girişimcilerin başarısızlık nedenlerinin analizi: Ampirik bir çalışma. *Ahi Evran Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 147-158.
- Keskin, U. ve Şen, O. (2022). Girişimcilik sürecinin Sokratik bakış açısıyla değerlendirilmesi. *Kafkas Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(25), 89-113. <https://doi.org/10.36543/kauibfd.2022.005>
- Kılıç, S. (2013). Deleuze-Guattari: Şizoanalitik ontoloji düzleminde oedipal bilinçdışının yersizyurtsuzlaştırılması: Kaygı. *Bursa Uludağ Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, (21), 95-110.
- Kıvrıkoğlu, F., Güllü, D. ve Kulkara, N. S. (2020). Bir adli tıp olgusu olarak intiharın psikanalitik bakış açısı ile incelenmesi. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, 3(6), 45-50.
- Kızılkaya, E. (2005). Joseph A. Schumpeter'in girişimcilik fikrine dair bir not. *Akdeniz İİBF Dergisi*, 10, 26-45.
- Kim, E., Zeppenfeld, V. & Cohen, D. (2013). Sublimation, culture and creativity. *J. Pers. Soc. Psychol.* 105, 639–666. <http://doi.org/10.1037/a0033487>
- Kimmel, M. S. (2005). *Handbook of Studies on Men and Masculinities*. Thousand Oaks, Kaliforniya: SAGE Yayınları . ISBN 978-0-7619-2369-5.
- Kiraz, S. (2015). Hayvanda ve insanda saldırganlık üzerine psikolojik ve felsefei bir inceleme. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (19), 119-136.
- Kitapçı, İ. (2019). Joseph Schumpeter'in girişimcilik ve inovasyon anlayışı: Yaratıcı yıkım kavramı ve geçmişten günümüze yansımaları. *Journal of Empirical Economics and Social Sciences*, 1(2), 54-74.
- Klein, M. (1948). A contribution to the theory of anxiety and guilt. *The*

- International Journal of Psychoanalysis*, 29, 114-123.
- Klerman, G.L. ve Levinson, DJ (1969). Becoming a director: Promotion as a stage in personal-professional development [†]. *Psikiyatri*, 32 (4), 411–427.
<https://doi.org/10.1080/00332747.1969.11023602>
- Knight, G. (1997). Cross-cultural reliability and validity of a scale to measure firm entrepreneurial orientation. *Journal of Business Venturing*, 12(3), 213-225.
- Koç, M. (2019). Ahmet Hamdi Tanpınar'ın romanlarında babalar ve “ödüpal krizlerin eşiğindeki” oğullar üzerine bir yorum denemesi. *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 203-229.
- Koçer, K. (2017). *İşletmelerde girişimcilik eğiliminin iç girişimcilik uygulamalarına etkisi: turizm sektöründe bir uygulama* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 209-226.
- Köybaşı, E. (2020). Freud'un zihin kuramı bize ne anlatır? *Madde, Diyalektik ve Toplum*, 3(3), 185-193.
- Kruglanski, A.W., Ellenberg, M., Szumowska, E., Molinario, E., Speckhard, A.,
- Kurt, M. ve Ağca, V. (2007). İç girişimcilik ve temel belirleyicileri: Kavramsal bir çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (29).
- Kuvan, H. (2007). Türk girişimcilerinin yaşam ve çalışma değerleri-Malatyalı girişimciler üzerine bir araştırma.
- Küçükaltan, D. (2009). Genel bir yaklaşımla girişimcilik. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 21.
- Lacan, J. (1977). *Écrits: A Selection*. Trans. Alan Sheridan. New York: W.W. Norton.
- Lacan, J.(1977). Jacques Lacan. *Los cuatro conceptos fundamentales del psicoanálisis*. Seminario XI. Barcelona: Barral.
- Lacan, J. (2021). *Yine/hala. Seminer 20. Kitap*. (Erşen, M. çev.). İstanbul:Metis yayınları
- Lacan, J.(2022). *Psikanalizin dört temel kavramı. Seminer 11. kitap*. (Erdem, N. çev.). İstanbul:Metis yayınları
- Lankfort, A. (2021). A sexual frustration theory of aggression, violence, and crime. *Journal of Criminal Justice*, 77, 2021, <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2021.101865>
(Çev.) İstanbul: Metis Yayınları

- Laumann, E.O. (1994). *The Social Organization of Sexuality*. University of Chicago Press
- Leander, N.P., Pierro, A., Cicco, G.D. & Bushman, B.J. (2023). Frustration–aggression hypothesis reconsidered: The role of significance quest. *Aggressive Behavior*, 49(5), 445-468.
- MacNeil, S. & Byers, ES (2009). Uzun Vadeli Heteroseksüel Çiftlerin Cinsel Tatmininde Cinsel Öz-Açıklamanın Rolü. *Seks Araştırmaları Dergisi* , 46 (1), 3–14. <https://doi.org/10.1080/00224490802398399>
- Marcuse, H. (2013). *Özgürlük üzerine bir deneme*. (S.,Soysal, çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Marcuse, H. (1990). *Tek boyutlu insan: İleri işleyim toplumunun ideolojisi üzerine incelemeler*. (A.,Yardımlı, çev.). İstanbul: İdea Yayınları.
- Maroda, K. J. (1997). Introduction to> impasse recollected in tranquility: Love, dissociation, and discipline in the analytic process. *Psychoanalytic Dialogues*, 7, 841- 857.
- Maslow, A. (1943). A Theory of human motivation. *Psychological Review* , 50(4), 370–396.
- Maslow, A. H. (1969). The farther reaches of human nature. *Journal of Transpersonal Psychology*, 1(1), 1–9
- Merkit, N. (2016). Sigmund Freud’da uygarlığın temel dinamikleri ve birey üzerindeki etkisi. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (21), 123-140.
- McClelland, D. C. (1961). *The Achieving Society*. Princeton, NJ: Van Nostrand. <http://dx.doi.org/10.1037/14359-000>
- McCraw, K. T. (2007). *Prophet of innovation, Joseph Schumpeter and creative destruction*. The Belknap Press of Harvard University Press, London, England.
- McMullen, J.S. ve Shepherd, D.A. (2006). Entrepreneurial action and the role of uncertainty in the theory of entrepreneur. *Academy of Management Review*, 31(1), 132-152. <https://doi.org/10.5465/amr.2006.19379628>
- Mengüloğlu, M. A. (2020). *Karanlık üçlü kişilik özellikleri ile girişimcilik niyeti arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Morgan, C. T. (2006). *Psikolojiye giriş*. (B.,Tegin, çev.) Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları.

- Morsünbül, Ü. ve Çok, F. (2011). Bağlanma ve ilişkili değişkenler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(3), 553-570.
- Odacı, H. ve Berber Çelik, Ç. (2017). Kendilik algısı ve saldırganlık arasındaki ilişki: Yalnızlığın aracı rolü. *Journal of Mood Disorders*, 7(4).
- Olçay, C. ve Genç, Ö. (2024). Schumpeter'in yaratıcı yıkım teorisi bağlamında dijital dönüşüm ve Avrupa Birliği. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 128-138.
- Özbay, F. (2021). Schumpeter'in kapitalizm, kalkınma, girişimci ve kredi perspektifinde inovasyona bakışı. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 93-101.
- Özaslan, G. (2006). *Eğitim yöneticilerinin güç tipi tercihlerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Özsungur, F. (2020). İç girişimcilikte kör noktaların tespitine yönelik nitel bir araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 16(2), 372-384.
- Özşahin, S. (2019). Bir Freud masalı: Çocuk masumluluğu. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 3(6), 129-137.
- Parlıtı, C. (1999). Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramında kendini gerçekleştirme ihtiyacı. *Kamu iş_iş hukuku dergisi*, 4(4), 267277
- Pekkala Kerr, S., Kerr, W. R., & Xu, T. (2018). Personality traits of entrepreneurs: A review of recent literature. *Annual Review of Economics, Foundations and Trends in Entrepreneurship*.14(3),279-356.
<http://dx.doi.org/10.1561/03000000080>
- Peplau, L. A. (2003). Human sexuality: How do men and women differ? *Current Directions in Psychological Science*, 12(2), 37-40.
<https://doi.org/10.1111/1467-8721.01221>
- Rehman, U.S., Janssen, E., Newhouse, S., Heiman, J., Holtzworth-Munroe, A., Fallis, E., & Rafaeli, E. (2011). Marital satisfaction and communication behaviors during sexual and nonsexual conflict discussions in Newlywed Couples: A pilot study. *Journal of Sex and Marriage Therapy*, 37 (2), 94-103.
<https://doi.org/10.1080/0092623X.2011.547352>
- Rosen, R., Brown, C., Heiman, J., Leiblum, S., Meston, C., Shabsigh, R., ... & D'agostino, R. (2000). JR. The female sexual function index (FSFI): A multidimensional self-report instrument for the assessment of female sexual

- function. *J Sex Marital Ther*, 26(2), 191-208.
- Rotter, J. B. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychological Monographs: General and Applied*, 80(1), 1-28.
<https://doi.org/10.1037/h0092976>
- Rule, N. O., & Ambady, N. (2008). The face of success: Inferences from chief executive officers' appearance predict company profits. *Psychological Science*, 19(2), 109-111. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2008.02054.x>
- Sadalla, E. K., Kenrick, D. T., & Vershure, B. (1987). Dominance and heterosexual attraction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(4), 730-738.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.4.730>
- Salik Ata, N. (2023). Stratejik girişimcilik araştırmaları üzerine sistematik bir inceleme. *The Journal of Social Science*, 7(14), 227-235.
<https://doi.org/10.30520/tjsosci.1346410>
- Salman, S. (2018). Psikanalitik yaklaşım açısından baba-oğul ilişkisi: Gişe memuru ve beş vakit filmleri. *SineFilozofi*, 3(5), 145-159.
<https://doi.org/10.31122/sinefilozofi.354020>
- Santiago, J. , Bucher, Maluschke, J. , Alexandre, I. & Branco, F. (2017) Attachment to peers and perception of attachment to parents in adults. *Psychology*, 8, 862-877.
doi: 10.4236/psych.2017.86056.
- Savran C. (1993). *Adjective check list. (Sıfat Listesi) nin Türkiye koşullarına uygun dilsel eşdeğerlilik, geçerlik, güvenirlik ve norm çalışması ve örnek bir uygulama*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Savran C, Ones D, Balcı Z ve Deniz L.(1996).The Development of Turkish version of the Wonderlic Personnel Test. 1996 annual Conference of the American Psychological Association, Toronto, Canada.
- Say, Ö. (2017). Deleuze ve Guattari'de öznenin şizoanalitik özgürlüğü ve arkaplanı. *Akademik incelemeler dergisi*, 12(1), 135-154.
- Schumpeter, J. A. (1942). *Capitalism, socialism and democracy*. 3rd ed. New York: Harper & Row, NY.
- Schumpeter, J. A. (1947). The creative response in economic history. *The Journal of Economic History*, 7(2):149–59.

<https://doi.org/10.1017/S0022050700054279>

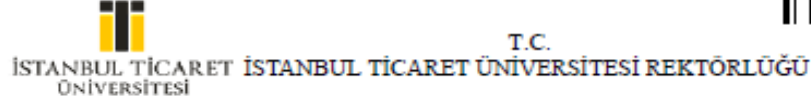
- Selvi, K. (2018). Narsisistik kişilik bozukluğunun Adler'in aşağılık ve üstünlük kompleksleri açısından analizi: Bir olgu çalışması. *Ayna Klinik Psikoloji Dergisi*, 5(1), 1-20.
- Solak, M. C., & Yıldırım, T. (2024). Herbert Marcuse'nin "kültür endüstrisi" eleştirisi: Tüketimcilik ve sahte ihtiyaçlar. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 6(1), 22-33.
- Soysal, A. Ş., Bodur, Ş., İşeri, E. ve Şenol, S. (2005). Bebeklik dönemindeki bağlanma sürecine genel bir bakış. *Klinik Psikiyatri*, 8(2), 88-99.
- Söylemez, Y. (2014). Türk sinemasında rüya gerçeği: Semih Kaplanoğlu ve Yusuf üçlemesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 143-157.
- Sprecher, S. (2002). Sexual satisfaction in premarital relationships: Associations with satisfaction, love, commitment, and stability. *The Journal of Sex Research*, 39(3), 190–196. <http://www.jstor.org/stable/3813614>
- Subaşı, N. G.ve Kazan, H. (2020). Çocukluk dönemi bağlanma stillerinin yetişkin iletişimindeki etkisi. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 10(2), 147-162.
- Şan, M. K. ve Hira, İ. (2004). Modernlik ve postmodernlik bağlamında tüketim toplumu kuramları. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (8), 1-19.
- Şengöz, M. (2022). Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi modeli'nin bütünlük bir süreç olarak yeniden yorumlanması. *Eğitim ve toplum araştırmaları dergisi*, 9(1), 164-173. <https://doi.org/10.51725/etad.977931>
- Talbutt, L., C. ve Ersever, Ö., H. (2019) Psikolojik danışmada savunma mekanizmalarının tanınması ve şekillendirilmesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 25(2), 579-596. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000578
- Tiftik, C. (2022). Lüks tüketim mallarında işletmenin yönetsel başarısı: Chanel no. 5 marka örneği. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 692-719.
- Thornton, M. ve Çetin, Ü. (2015). Richard Cantillon. İktisadî teorisinin doğuşu. *Liberal Düşünce Dergisi*, (80), 157-171.
- Tuğrul, C. (1999). Duygusal zeka. *Klinik Psikiyatri*, 1, 12-20.
- Turan, U. (2015). Marksist eleştiri. *Journal of History Culture and Art Research*, 3(3), 139-154.
- Tuzgöl, K. (2018). Lacanyen psikanalitik kuram ve öznenin konumu. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, 1(1), 41-53.

- Tüsiad (2002). Türkiye’de girişimcilik. 12, 340.
- Tüzün, O. ve Sayar, K. (2006). Bağlanma kuramı ve psikopatoloji. *Düşünen Adam*, 19(1), 24-39.
- Tüzünoğlu, M. (2004). Lacan’da anne ve oğul’un baba ve oğul’a dönüşmesi. *İstanbul: Mithat Alam Film Merkezi Söyleşi, Panel ve Sunum Yıllığı*.
- Uçar, S. ve Gençöz, F. (2019). Psikanalizde bilinçdişi. In *Lacanyen Psikanaliz*. Türkiye Klinikleri.
- Uçar, A. K. (2021). Arzu nesnesi olarak şiddet: Joker filminin psikanaliz çerçevesinde çözümlenmesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 64-73.
- Ülgen, G. O. (2022). Güç istenci vs. ölüm dürtüsü ya da Nietzsche Freud'a İndirgenebilir mi?. *Felsefi Düşün/Academic Journal of Philosophy*, (18).
- Varışoğlu, B. Ve Irmak, E. (2021). Aşağılık duygusu dil kullanımına yansır mı? *EKEV Akademi Dergisi*, (85), 77-90.
- Unanue, W., Gómez, M. E., Cortez, D., Oyanedel, J. C., & Mendiburo-Seguel, A. (2017). Revisiting the link between job satisfaction and life satisfaction: The role of basic psychological needs. *Frontiers in psychology*, 8, 680. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00680>
- Webster, F. (2002). *Theories of the Information Society* (2d. ed). London: Routledge Press.
- Whipple B & Brash-McGreer K. (1997). Management of female sexual dysfunction. In: Sipski, ML, Alexander CJ, eds. Sexual Function in People with Disability and Chronic Illness. *A Health Professional’s Guide*. Gaithersburg, MD: Aspen Publishers, Inc., 509-534.
- Wang, T., Wang, Y. & Mu, W. (2022). The impact of birth order on entrepreneurship: Evidence from China. *Entrepreneurship and Regional Development* , 34 (1–2), 179–208. <https://doi.org/10.1080/08985626.2022.2047796>
- Yadav, R. & Batra, S. (2023). Does narcissism affect entrepreneurial intentions? Theory of planned behavior perspective. *Sage Journals*, 32 (2), 449-478. <https://doi.org/10.1177/09713557231184456>
- Yardımcıoğlu, M., ve Kaplan, M. (2018). Kapitalizm ve şizofreni: Deleuze ve Guattari. *GÜ İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi*, 2(2), 77-87.

- Yener, S. (2018). İktisadi kuramlar ve girişimcilik. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 13-38.
- Yıldırım, O. ve Kumcağız, H. (2022). Psikodinamik yaklaşıma göre insan davranışının incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 103-132.
- Yıldız, F. (2015). Freud'da ahlak duygusunun kaynağı ve Kant'ın ahlak düşüncesi. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi (FLSF)*, (19).
- Yüceol, N. (2020). Maslow'un gözünden kendini gerçekleştiren insan. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 84-91.
- Zaleznik, A. (1977). *Manager and Leaders: Are They Different?*. Harvard Business Review, 55(3),
- Zizek, S. (2002). *İdeolojinin Yüce Nesnesi* . (Birkan, T. Çev.) İstanbul: Metis Yayıncılık
- Zizek, S. (2023). *İdeolojinin yüce nesnesi*. (T., Birkan, çev.).(7. Basım). İstanbul: Metis yayıncılık
- Zhao, H., & Seibert, S. E. (2006). The Big Five personality dimensions and entrepreneurial status: A meta-analytical review. *Journal of Applied Psychology*, 91(2), 259-271. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.91.2.259>
- Zhukov, V. N. (2021). S. Freud. Aggression: Between Eros and Thanatos. *Gosudarstvo i Pravo*, (11), 37-47.

EKLER

Ek 1. Etik Kurul Onayı

Tarih: 01/03/2024 17:13
Sayı: E-65836846-044-313409
PROCTOPLON

313409
İstanbul Ticaret Üniversitesi

Sayı : E-65836846-044-313409
Konu : Etik Onayı

1.03.2024

Sayın Elif HAN

İlgi : 09.02.2024 tarihli dilekçeniz.

İlgi yazınız ile "Cinsellik (Eros) ve Saldırganlık (Thanatos) Dürtüleri Bağlamında Cinsel Öz Doyumun Girişimci İş Başarısıyla İlişkisi" isimli çalışmanın anket sorularına Etik Kurul onayı talep edilmektedir.

Adı geçen ve ekte yer alan anket soruları, Üniversitemiz Etik Kurulunca incelenerek etik tanım, değer ve ilkelere aykırı bir düzenleme tespit edilmediği, önerilen anket sorularının etik kurallara uygun olduğu ve etik onayının verildiği ifade edilmiştir.

Konuya ilişkin bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Abdulhamit AVŞAR
Rektör V.

Ek: Etik Onaylı Anket Soruları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:
18ED8EB5-8881-4BFC-B908-F01F82C98D2A
Adres: Örnektepe Mah. İmrahor Cad. No: 88/2 Beyoğlu/İstanbul
Telefon No: 444 04 13 / 4583 Faks No: 0212 320 70 11
E-Posta: bon@ticaret.edu.tr İnternet Adresi: www.ticaret.edu.tr
KEP Adresi: ticaretuniversitesi@hs02.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi:
<https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-ticaret-universitesi-ebys>
Ayrıntılı Bilgi İçin: Bahadır ÖZ
Büro Personeli
Telefon No:

Ek 2. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Değerli Katılımcı,

Bu çalışma, Dr. Öğr. Üyesi Zekeriya Kökrek'in danışmanlığında İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uygulamalı Psikoloji Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Elif Han tarafından yürütülen “Cinsellik (Eros) ve Saldırganlık (Thanatos) Dürtüleri Bağlamında Cinsel Öz Doyumun Girişimci İş Başarısıyla İlişkisi” isimli bir tez çalışmasıdır. Çalışmanın amacı, cinsel öz doyum ile girişimci iş başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu çalışma yalnızca 35 yaş ve üzeri bireyleri kapsamaktadır. Araştırmaya katılımınız tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırma sırasında sizden alınan bilgiler grup halinde değerlendirileceğinden, sizden kimlik belirleyici bilgiler istenmeyecektir. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece araştırmacı tarafından bilimsel çalışmalarda kullanılacaktır. Bu anlamda, araştırma sonuçlarından sağlıklı bilgiler edinilebilmesi için soruların samimi bir şekilde doldurulması ve soruların boş bırakılmaması oldukça önemlidir. Bu çalışma genel olarak kişisel rahatsızlık teşkil edecek soruları içermemektedir. Ancak araştırma sırasında herhangi bir nedenden dolayı rahatsızlık hissederseniz, katılımınızı sonlandırabilirsiniz. Çalışma sırasında sizden istenilen, çalışmada yer alan maddeleri ve/veya soruları boş bırakmamaya özen göstererek samimi bir şekilde doldurmanızdır. Çalışmaya katılım yaklaşık 5 dakika sürecektir. Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak için Elif Han’a mailinden ulaşabilirsiniz. Katılımınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman katılımımı sonlandırabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı kullanımını kabul ediyorum.

Evet () Hayır ()

Araştırmacının Adı Soyadı
Elif Han

Ek 3. Demografik Bilgi Formu

1. Yaş aralığınızı belirtiniz.

35-44) 45-54 () 55-64 () 65 ve üstü ()

2. Cinsiyetinizi belirtiniz.

Kadın () Erkek ()

3. Kardeş sıranızı belirtiniz.

() 2. () 3. () 4. ve sonrası ()

4. 18 yaşınıza kadar ailenizle (anne, baba) mi birlikteydiniz?

Evet () Hayır ()

5.0- 6 yaş arasında bakım vericinizi belirtiniz.

Anne () Anneanne () Babaanne () Özel bakıcı () Diğer ()

6. Medeni durumunuzu belirtiniz.

Bekar () Evli () Dul ()

7. Eğitim durumunuzu belirtiniz

Lise ve altı () Ön lisan Lisans () Yüksek Lisans() Doktora()

8. Çocuğunuz var mı?

Evet () Hayır ()

9. İş pozisyonunuz nedir?

İşin kurucusu () İşin devralanı () İşin mirasçısı () Diğer ()

10. Günde kaç saat çalışmaktasınız?

1-4 saat () 5-6 saat () 7-8 saat () 9-10 saat () 11 saat ve üzeri ()

11. Satın alma tercihlerinizde ilk önem verdiğiniz özelliği belirtiniz.

Marka () Fiyat () Kalite () İhtiyaç () Lüks () Diğer ()

Ek 4. Golombok Rust Cinsel Doyum Ölçeği Erkek Formu

Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği

Erkek Formu

Aşağıda cinsel yaşamla ilgili sorular yer almaktadır. Her soru için "hiçbir zaman", "nadiren", "bazen", "çoğu zaman", "her zaman" şeklinde beş cevap şıkkı yer almaktadır. Sizden istenen kendi cinsel yaşamınızı göz önüne alarak soruları cevaplandırmanızdır.

Cevaplandırırken:

1. Her soruyu dikkatle okuyunuz.
2. Sorulan durumun **son zamanlarda** ne kadar sıklıkta ortaya çıktığını düşününüz.
3. Söz konusu durumun ne kadar sıklıkta ortaya çıktığına karar verdikten sonra, o seçeneğin altındaki parantezin içine [X] işareti koyarak cevabınızı belirtiniz.
4. Hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız.

Lütfen soruları içtenlikle ve dürüstçe cevaplandırmaya özen gösteriniz. Cevaplandırırken, başkalarının görüşlerini dikkate almadan, sadece kendi görüşünüzü belirtiniz.

	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
1. Haftada 2 defadan fazla cinsel birleşimde bulunur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
2. Eşinize, cinsel ilişkinizle ilgili olarak, nelerden hoşlanıp nelerden hoşlanmadığınızı söyleyebilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
3. Cinsel yönden kolay uyarılır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
4. Cinsel ilişki sırasında boşalmak için henüz erken olduğunu düşünürseniz, boşalmayı geciktirebilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
5. Eşinizle olan cinsel yaşamınızı tekdüze (monoton) buluyor musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
6. Eşinizin cinsel organına dokunup, okşamaktan rahatsız olur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
7. Eşiniz sizinle sevişmek istediğinde, tedirgin ve endişeli olur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
8. Cinsel organınızın, eşinizin cinsel organına girmesinden zevk alır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
9. Eşinize, cinsel ilişkinizle ilgili olarak nelerden hoşlanıp, nelerden hoşlanmadığını sorarmısınız?	☐	☐	☐	☐	☐

	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
10. İlişki sırasında cinsel organınızın sertleşmediği olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
11. Eşinizle olan cinsel ilişkinizde sevgi ve şefkatin eksik olduğunu hisseder misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
12. Eşinizin, cinsel organınıza dokunup okşamasından zevk alır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
13. Cinsel birleşme sırasında erken boşalmayı engelleyebilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
14. Eşinizle sevişmekten kaçınır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
15. Eşinizle olan cinsel ilişkinizi tatminkar buluyor musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
16. Önsevişme (öpme, okşama gibi) sırasında cinsel organınızın sertleştiği olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
17. Bir hafta boyunca cinsel ilişkide bulunmadığınız olur mu? (hastalık gibi nedenler dışında)	☐	☐	☐	☐	☐
18. Eşinizle karşılıklı mastürbasyon yapmaktan (kendinizi tatmin etmekten) zevk alır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
19. Eşinizle sevişmek istediğinizde, ilişkiyi siz başlatır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
20. Eşinizin sizi sevip okşamasından hoşlanır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
21. İsteddiğiniz kadar sık cinsel ilişkide bulunur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
22. Eşinizle sevişmeyi reddettiğiniz olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
23. Cinsel birleşme sırasında, cinsel organınızın sertliğini kaybettiği olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
24. Cinsel organınız, eşinizin cinsel organına girer girmez istemeden boşaldığınız olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
25. Eşinize sarılıp, vücudunu okşamaktan zevk alırmısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
26. Cinsel yaşama karşı ilgisizlik duyarmısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
27. Cinsel organınız eşinizin cinsel organına girmek üzereyken, istemeden boşaldığınız olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
28. Sevişme sırasında yaptıklarınızdan tiksinti duyar mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐

Ek 5. Sıfat Listesi (ACL)

Açıklama: Bu test, 300 sıfattan oluşmuş bir sıfat tanımlama listesidir. Lütfen sıfatları hızlıca okuyarak, kendinizi tanımladığınızı düşündüğünüz sıfatların önündeki parantezin içini çarpı (X) işareti koyunuz. Elinizdeki listede çok sayıda eşanlamli ve zıt anlamli sıfatlar bulunmaktadır. Bunlardan dolayı telaşlanmayın. İşaretleme işlemini fazla zaman harcamadan, hızlıca yapınız. Bir sıfat üzerinde fazla durmayınız. Lütfen işaretlemeyi yaparken, olmak istediklerinizi değil, sizde var olan özelliklerinizi dikkate alınız.

Cinsiyet K () E ()

1. () ACELECİ	101. () GÜRÜLTÜCÜ	201. () NEŞELİ
2. () ACELESİZ	102. () GÜVENİLİR	202. () NÜKTELİ
3. () ACIMASIZ	103. () GÜVENİLMEZ	203. () OLGUN
4. () AÇGÖZLÜ	104. () GÜVENLİ	204. () ÖLÇÜLÜ
5. () AÇIKDÜŞÜNCELİ	105. () GÜZEL	205. () ÖNYARGILI
6. () AĞIRBAŞLI	106. () HAKKINI	206. () ÖVGÜCÜ
7. () AĞZISIKI	ARAYAN	207. () ÖZENLİ
8. () AKILCI	107. () HALİNDEN	208. () ÖZGÜN
9. () AKILLI	MEMNUN	209. () PALAVRACI
10. () AKILSIZ	108. () HASSAS	210. () PASİF KİŞİLİKLİ
11. () AKLI BAŞINDA	109. () HAŞARI	211. () PATAVATSIZ
12. () AKLI KARIŞIK	110. () HAŞİN	212. () PATIRTICI
13. () AKSİ	111. () HAYALCİ	213. () PLANLI
14. () ALAYCI	112. () HAYALPEREST	214. () PRATİK ZEKALİ
15. () ALÇAK GÖNÜLLÜ	113. () HAZIRCEVAP	215. () RAHAT
16. () ALIŞILMAMIŞ	114. () HEVESLİ	216. () RESMİ
17. () ALINGAN	115. () HEYECANLI	217. () RESMİ
18. () ANLAYIŞLI	116. () HIRSLI	OLMAYAN
19. () ARKADAŞ	117. () HIRSSIZ	218. () SABIRLI
CANLISI	118. () HİLEKAR	219. () SABIRSIZ
20. () ASİ	119. () HİSLERİNE	220. () SADIK
21. () AZİMLİ	HAKİM	221. () SAĞDUYULU
22. () BAĞIMLI	120. () HOŞ	222. () SAĞLIKLI
23. () BAĞIMSIZ	121. () HOŞGÖRÜLÜ	223. () SAKİN
24. () BAKIMLI	122. () HÖŞGÖRÜSÜZ	224. () SALDIRGAN
25. () BARIŞÇI	123. () HOŞNUTSUZ	225. () SAMİMİ
26. () BASİRETLİ	124. () HUYSUZ	226. () SANATA YATKIN
27. () BASKIN	125. () HÜKMETMEYİ	227. () SAVUNUCU
28. () BAŞKALARININ	SEVEN	228. () SAVURGAN
HAKLARINA SAYGILI	126. () HÜNERLİ	229. () SAYGILI
29. () BATIL İNANÇLI	127. () İLİMLİ	230. () SAYGISIZ
30. () BENCİL	128. () ISRARCI	231. () SEBATLI
31. () BENMERKERZİ	129. () İÇGÖRÜLÜ	232. () SEBATSIZ
32. () BEZGİN	130. () İÇE KAPANIK	233. () SEKSİ
33. () BİLGE	131. () İÇTEN	234. () SEMPATİK
34. () BİREYSEL	132. () İDARELİ	235. () SERBEST
35. () CANDAN	133. () İDEALİST	236. () SERT
36. () CEZİBELİ	134. () İĞNELEYİCİ	237. () SESSİZ
37. () CESUR	135. () İHTİYATLI	238. () SEVECEN

38. () CİDDİ	136. () İLERİCİ	239. () SEVİMLİ
39. () CİNFİKİRLİ	137. () İLERİYİ GÖREN	240. () SICAKKANLI
40. () CÖMERT	138. () İLGİ ALANI DAR	241. () SIHHATLİ
41. () CÜRETLİ	139. () İLGİ ALANI GENİŞ	242. () SIKICI
42. () ÇALIŞKAN	140. () İLGİSİZ	243. () SIKILGAN
43. () ÇEKİNGEN	141. () İNATÇI	244. () SIRADAN
44. () ÇENESİ DÜŞÜK	142. () İNSAFSIZ	245. () SİNİRLİ
45. () ÇİRKİN	143. () İSTİKRARLI	246. () SİSTEMLİ
46. () ÇOCUKSU	144. () İŞBİLİR	247. () SOĞUK
47. () ÇOK SİNİRLİ	145. () İŞBİRLİĞİNE	248. () SOĞUKKANLI
48. () ÇOK YÖNLÜ	YATKIN	249. () SORUMLU
49. () DAĞINIK	146. () İŞVELİ	250. () SORUMSUZ
50. () DAKİK	147. () İTAATKAR	251. () SOSYAL
51. () DALGIN	148. () İYİ HUYLU	252. () SUSKUN
52. () DAYANIKLI	149. () İYİMSER	253. () ŞAKACI
53. () DEĞİŞKEN	150. () KABA	254. () ŞEN
54. () DEĞİŞKEN HUYLU	151. () KADINSI	255. () ŞİKAYETÇİ
55. () DELİDOLU	152. () KAPRİSLİ	256. () ŞÜPHECİ
56. () DENGELİ	153. () KARMAŞIK	257. () TALEPKAR
57. () DENGESİZ	154. () KARARSIZ	258. () TEDBİRLİ
58. () DERBEDER	155. () KATI	259. () TEDİRGİN
59. () DERİN	156. () KAVGACI	260. () TELAŞLI
DÜŞÜNCELİ	157. () KAYGILI	261. () TEMBEL
60. () DİRDİRCİ	158. () KAYITSIZ	262. () TERBİYELİ
61. () DIŞADÖNÜK	159. () KENDİ	263. () TERTİPLİ
62. () DIŞI	ÇIKARLARINI	264. () TİTİZ
63. () DİKBAŞLI	GÖZETEN	265. () TOY
64. () DİKKATİ DAĞINIK	160. () KENDİNDEN EMİN	266. () TUTUCU
65. () DİKKATLİ	161. () KENDİNE ACIYAN	267. () UÇARI
66. () DİKKATSİZ	162. () KENDİNE	268. () UMURSAMAZ
67. () DİKTATÖR	GÜVENEN	269. () UNUTKAN
68. () DOĞAL	163. () KENDİNİ İNKAR	270. () UTANGAÇ
69. () DOĞRU SÖZLÜ	EDEN	271. () UYANIK
70. () DOLANBAÇLI	164. () KENDİNİ	272. () UYGAR
71. () DOST CANLISI	CEZALANDIRAN	273. () UYSAL
OLMAYAN	165. () KENDİNİ	274. () UYUMLU
72. () DUYGULU	BEĞENMİŞ	275. () UYUŞUK
73. () DUYGUSAL	166. () KEŞFEDİCİ	276. () ÜRKEK
74. () DUYGUSAL	167. () KEYFİNE DÜŞKÜN	277. () VELVELECİ
OLMAYAN	168. () KIYMET BİLEN	278. () VİCDANLI
75. () DUYGUSUZ	169. () KİBAR	279. () VİCDANSIZ
76. () DÜRÜST	170. () KİBARLIK	280. () YAKIŞIKLI
77. () DÜŞÜNCELİ	DÜŞKÜNÜ	281. () YALIN
78. () DÜŞÜNMEYEN	171. () KİBİRLİ	282. () YAPMACIKLI
DAVRANAN	172. () KİBİRSİZ	283. () YAPMACIKSIZ
79. () DÜŞMANCA	173. () KİN GÜDEN	284. () YARATICI
80. () EGOİST	174. () KİŞİLİĞİ TAM	285. () YARDIMA HAZIR
81. () ELEŞTİRİCİ	OTURMAMIŞ	286. () YARDIMSEVER
82. () ELİÇABUK	175. () KOLAY	287. () YAVAŞ
83. () ELİ SIKI	ETKİLENEN	288. () YAYGARACI
84. () EMİN	176. () KOLAY	289. () YETENEKLİ
85. () ENDİŞELİ	HEYECANLANMAZ	290. () YOL GÖSTERİCİ

86. () ENERJİK	177. () KONUŞKAN	291. () YOL YORDAM
87. () ERKEKSİ	178. () KONTROLLÜ	BİLEN
88. () FAAL	179. () KORKAK	292. () YUFKA YÜREKLİ
89. () FIRSATÇI	180. () KORKUSUZ	293. () YÜREKSİZ
90. () FİKRİNDEN	181. () KÖTÜMSER	294. () ZALİM
DÖNMEYEN	182. () KURNAZ	295. () ZAYIF
91. () GARİP	183. () KURUNTULU	296. () ZEKİ
92. () GELENEKLERE	184. () KUVVETLİ	297. () ZEKİ OLMAYAN
UYMAYAN	185. () KÜLTÜRLÜ	298. () ZİHNİ MEŞKUL
93. () GELENEKSEL	186. () KÜSTAH	299. () ZORLAYICI
94. () GERÇEKÇİ	187. () MACERACI	300. () DURGUN
95. () GERGİN	188. () MAKUL	
96. () GİRİŞİMCİ	189. () MANTIKLI	
97. () GİRİŞKEN	190. () MERAKLI	
98. () GÖSTERİŞÇİ	191. () MERHAMETLİ	
99. () GÜCENİK	192. () MERHAMETSİZ	
100. () GÜÇLÜ	193. () MESAFELİ	
	194. () MIZMIZ	
	195. () MÜNAKAŞACI	
	196. () MÜNASEBETSİZ	
	197. () MÜTEVAZİ	
	198. () NAMUS DELİSİ	
	199. () NANKÖR	
	200. () NAZİK	